

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Minoritetspolitikens utveckling 2025

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2026

Uppdragsansvarig: Mia Nidesjö

Illustratör framsida: Rebecca Elfart

Kontaktuppgifter MUCF:

Telefon: 010-160 10 00

E-post: info@mucf.se

Webb: www.mucf.se

Kontaktuppgifter Sametinget:

Telefon: 0980-780 30

E-post: kansli@sametinget.se

Webb: sametinget.se

Förord

Den här rapporten är en samlad redovisning av minoritetspolitikens utveckling 2025. Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget hade under perioden 2010–2025 regeringens uppdrag att redovisa minoritetspolitikens uppföljning. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tog över Länsstyrelsen Stockholms uppdrag 1 januari 2026. Rapporten har därför påbörjats av Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget, och slutförts av MUCF och Sametinget.

År 2025 markerade att det var 25 år sedan Sverige erkände judar, romer, samer sverigefinnar och tornedalningar som nationella minoriteter, och finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska som nationella minoritetsspråk. Under de gångna 25 åren har flera positiva steg tagits för att stärka nationella minoriteters rättigheter. Men årets uppföljning visar att det kvarstår betydande brister i hur rättigheterna tillgodoses i praktiken. Många enskilda som identifierar sig som nationell minoritet lever fortfarande i en vardag som präglas av rasism och diskriminering, och utsattheten har i flera avseenden ökat. Det är positivt att myndigheter i högre grad erbjuder nationella minoriteter delaktighet, men minoriteterna upplever i många fall att de fortfarande inte har reellt inflytande i de frågor som är viktigast. Nationella minoriteters förutsättningar att stärka sin egenmakt och bidra till minoritetspolitikens utveckling begränsas av att den offentliga finansieringen har minskat. Tillgången till utbildning på nationella minoritetsspråk är fortfarande otillräcklig och strukturella hinder behöver åtgärdas för att individer ska ha möjlighet att lära sig och utveckla sitt språk från förskola till universitet.

Regeringens avsikt med att flytta Länsstyrelsen Stockholms minoritetspolitiska uppdrag till MUCF är att stärka efterlevnaden av nationella minoriteters rättigheter. Vi ser att överflytten ger möjlighet att stärka arbetet, men det krävs också andra åtgärder. I årets rapport väljer vi att lyfta fram ett antal rekommendationer som återkommande har lämnats av uppföljningsmyndigheterna och andra granskande instanser. Vi ser att det är angeläget att styrningen blir mer strategisk och långsiktig och att det införs tillsyn för att skyldighetsbärarna ska leva upp till lagstiftningen. För att stärka nationella minoriteters egenmakt krävs utökad finansiering och mer träffsäkra statsbidrag. Skyddet mot diskriminering behöver utvidgas så att språk införs som diskrimineringsgrund och diskrimineringslagen omfattar all offentlig verksamhet.

Vi vill rikta ett varmt tack till de representanter för judiska, romska, sverigefinska och tornedalska organisationer samt till Sametingets språknämnd, som har bidragit med värdefulla synpunkter och förslag under rapportskrivandet.

Stockholm och Giron den 31 mars 2026

Magnus Jägerskog, Generaldirektör,
Myndigheten för ungdoms- och
civilsamhällesfrågor

Lars-Ove Sjajn
Kanslichef, Sametinget

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	8
Minoritetspolitikens styrning	8
Diskriminering och utsatthet	9
Inflytande och delaktighet	10
Språk och kulturell identitet	11
Rekommendationer till regeringen	11
Inledning	13
Uppdraget.....	13
Uppföljningsmodell och metod	13
Uppföljningens styrkor och svagheter	14
Rapportens disposition.....	15
Sammanfattande analys och rekommendationer	16
En mer strategisk styrning	16
Det krävs tillsyn för att lagen ska efterlevas.....	18
Nationella minoriteters egenmakt behöver stärkas	19
Diskrimineringslagen behöver utvidgas	21
Det krävs riktade åtgärder för att motverka diskriminering.....	22
Bristfällig försoningsprocess leder till fortsatt marginalisering	23
Tillgången till utbildning på nationella minoritetsspråk behöver utökas	24
Övriga rekommendationer från tidigare år som fortsatt är relevanta.....	25
Förändringar i rättsutveckling, praxis och styrning	27
Inledning.....	27
Rättsutveckling	27
Praxis.....	27
Styrning.....	28
Myndigheternas övergripande arbete och styrning	30
Inledning, mål och indikatorer.....	30
Myndigheters förutsättningar för minoritets- politiskt arbete	30

Långsiktiga effekter kräver långsiktigt arbete.....	31
Få instruktionsenliga uppdrag, många kortsiktiga uppdrag.....	31
Uppdragen träffar nationella minoriteter på olika sätt	32
Kunskapshöjning utan tydliga mål	32
Redovisningskrav är viktigt	34
Politikområdet behöver samlas ihop och prioriteras.....	34
Politiska signaler har betydelse	35
Myndigheternas informations- och kunskaps- höjande arbete	37
Intern kunskapshöjning genom en bredd av aktiviteter	37
Extern informations- och kunskapshöjning når olika aktörer	38
Länsstyrelsernas externt riktade arbete har avtagit	38
Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter	39
Förmågan att hantera förfrågningar och ärenden är störst vad gäller finska.....	39
Få verkar för att det ska finnas tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska	40
Rätten att använda finska meänkieli och samiska är svår att ta i anspråk, men ändå viktig	41
Övergripande utmaningar och framgångsfaktorer.....	41
Bristande resurser och kortsiktighet den största utmaningen	41
Framgångar nås i samverkan	42
Uppföljningsmyndigheternas informations- och kunskapshöjande insatser	42
Länsstyrelsesatsningen	42
Allmänhetens kännedom om nationella minoriteter och minoritetsspråk	43
Diskriminering och utsatthet.....	45
Inledning, mål och indikatorer.....	45
Anmälda fall av diskriminering	45
Anmälda fall av diskriminering över tid	46
Fortsatt minskat antal anmälda fall av diskriminering.....	46
Ingen tillsyn har inletts under 2025.....	47
Antisemitiska hatbrott sticker ut	47
Upplevd diskriminering och rasism står i kontrast till anmälningarna	49
Insatser för att motverka diskriminering och utsatthet	51
Myndigheters insatser för att motverka diskriminering och utsatthet	51
Strukturella brister kräver mer än kunskapshöjning	54
Uppföljningsmyndigheternas informations- och kunskapshöjande insatser	55

Inflytande och delaktighet	57
Inledning, mål och indikatorer	57
Information om rättigheter är svår att hitta	58
Många identifierar inte hur nationella minoriteter berörs av verksamheten	59
En majoritet erbjuder insatser för inflytande	61
Insatser för inflytande påverkar inte alltid beslut	62
Få myndigheter har genomfört konsultation	63
Fem nationella myndigheter har genomfört konsultation	63
Sex länsstyrelser har genomfört konsultation	63
Sametingets erfarenheter av konsultationsordningen.....	64
Strukturella hinder mot inflytande kvarstår	64
Framgång nås genom kontinuitet och när agendan sätts gemensamt	65
Språk och kulturell identitet	67
Inledning, mål och indikatorer.....	67
Utbildning i eller på de nationella minoritetsspråken	68
Modersmålsundervisning på minoritetsspråk.....	68
Högre utbildning.....	75
Utbud av kultur och fakta	80
Kulturaktiviteter på nationella minoritetsspråk.....	80
Språkcentrum och stöd till kultur- och språkbärare	81
Minoritetsspråk på biblioteken	83
Sändningstimmar på minoritetsspråk i public service.....	84
Uppföljningsmyndigheternas övergripande arbete	87
Uppföljningsmyndigheternas gemensamma redovisning.....	87
Stöd till samverkan och erfarenhetsutbyte.....	87
Informations- och kunskapsspridande insatser	88
Metodstöd och stödjande verktyg	90
Länsstyrelsen Stockholms redovisning	92
Kommunbesök	92
Samråd med judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar	93
Fokusgrupper för inflytande och delaktighet och förutsättningar för långsiktig finansiering	93
Statsbidrag till riksorganisationer och samrådsmedel	94
Sametingets redovisning.....	94

Kommunbesök	94
Samverkan	95
Konsultationer och samråd	95
Statsbidrag till samiska organisationer	96
Minoritet.se	96
Källförteckning	99
Bilaga 1 Metod och kunskapsunderlag	104
Bilaga 2 Redovisning av statsbidrag till kommuner och regioner	109
Bilaga 3 Ekonomisk redovisning statsbidrag kommuner och regioner 2025	112
Bilaga 4 Redovisning av statsbidrag till riksorganisationer	117
Bilaga 5 Redovisning av statsbidrag till samiska organisationer	118
Bilaga 6 Enkät till statliga myndigheter	119
Bilaga 7 Enkät till länsstyrelser	130
Bilaga 8 Enkät till kommuner i förvaltningsområde	138

Sammanfattning

Den här rapporten redovisar minoritetspolitikens utveckling 2025. Rapporten belyser särskilt nationella myndigheters och länsstyrelser tillämpning av minoritetslagen och nationella minoriteters erfarenheter av möjligheten till inflytande.

Minoritetspolitikens styrning

Myndigheternas förutsättningar för det minoritetspolitiska arbetet påverkas i hög grad av regeringens styrning. Uppföljningsmyndigheterna har återkommande pekat på behovet av en tydligare och mer långsiktig statlig styrning för att nationella minoriteters rättigheter ska tillgodoses. Nationella minoriteter framhåller att avsaknaden av en tydlig politisk riktning utgör ett allvarligt hinder för att nå minoritetspolitiken mål.

Sju myndigheter¹ har instruktionsenliga uppdrag kopplat till minoritetspolitiken. I övrigt styrs politiken genom särskilda uppdrag eller uppdrag i regleringsbrev.

Sedan 2010 har över 400 uppdrag beslutats och genomförts och de många korta uppdragen har lett till en fragmentering. Det saknas en övergripande bild av hur det minoritetspolitiska målet ska uppnås och hur olika myndigheters verksamhet ska samspela för att gemensamt bidra till måluppfyllelsen. Styrningens kortsiktighet har också inneburit att de finansiella medel som avsatts inte kunnat användas effektivt.² Samtidigt framför flera myndigheter att det är viktigt att fortsatt få uppdrag, eftersom minoritetsfrågorna annars prioriteras ner inom myndigheten. Det är också centralt att uppdragen får tillräcklig finansiering och har redovisningskrav. Avsaknaden av redovisningskrav för minoritetspolitiken i länsstyrelsernas regleringsbrev 2025 har inneburit att länsstyrelsernas arbete har avtagit och att stödet till kommunerna har minskat.

Nationella myndigheter anser att den viktigaste åtgärden för att stärka deras förutsättningar att genomföra minoritetspolitiken är att politikområdet i högre grad samlas ihop, med prioriterade åtgärder och samordnade uppdrag. För att uppnå detta föreslår vi att Regeringen utser strategiska myndigheter som får instruktionsenliga uppdrag att ha ett samlat ansvar för nationella minoriteters rättigheter inom myndighetens verksamhetsområde. Uppdragen ska innefatta redovisningskrav och ha öronmärkt finansiering. Även uppföljningsmyndigheterna behöver långsiktig finansiering för att kunna genomföra sina uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

Vi konstaterar också att politiska signaler har betydelse. Både myndigheter och nationella minoriteter beskriver att området inte prioriteras av regeringen. Som tydliga exempel på detta påtalar nationella minoriteter att regeringen inte gått vidare med de åtgärdsförslag som lämnats under de senaste åren och att Regeringskansliet brister i sina processer för inflytande och delaktighet. Uppföljningsmyndigheterna konstaterar att det under 2025 också förekommit att offentliga utredningar har ett narrativ som

---

¹ Forum för levande historia, Institutet för språk och folkminne, Kulturrådet, Sameskolstyrelsen, Sametinget, Skolverket och Universitets- och högskolerådet. I tillägg till dessa regleras Kungliga bibliotekets verksamhet av Bibliotekslag (2013:801), som har direkta skrivningar om nationella minoriteter.

² Riksrevisionen, "Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser" (2025).

underminerar minoritetspolitiken. Regeringen har vidare under 2025 sänkt ett flertal statsbidrag³ som är riktade till nationella minoriteter, vilket har haft negativa konsekvenser i förhållande till både nationella minoriteters och kommuners möjligheter att bidra till genomförandet av minoritetspolitiken.

Diskriminering och utsatthet

Antalet anmälda fall av diskriminering av judar, samer, sverigefinnar och tornedalingar har över tid varit få. Antalet anmälningar om diskriminering av romer har varit högre och legat på 35–55 anmälningar per år sedan 2005. Endast ett fåtal av anmälningarna har lett till förlikning eller domar. Även antalet anmälda hatbrott mot nationella minoriteter är få, men hatbrottsstatistiken visar att antalet anmälda antisemitiska hatbrott ökade från 111 till 217 mellan 2022 och 2024. Uppklaringsgraden är låg. Av alla anmälningar där Brå identifierat ett hatbrottsmotiv under 2022 hade 5 procent personupplärats 31 maj 2025. Strax över häften lades ned utan att en utredning inletts och 43 procent lades ner efter utredning.⁴

Upplevd diskriminering och utsatthet för rasism står i kontrast till anmälningarna. I samband med Sveriges rapportering till FN:s rasdiskrimineringskommitté har ett antal rapporter tagits fram som samtliga visar på att rasismen i Sverige har ökat sedan förra granskningen 2018.⁵ Bilden delas av nationella minoriteter. För att stärka myndigheters arbete mot diskriminering av nationella minoriteter krävs en större samverkan med nationella minoriteter för att ta vara på deras erfarenheter och perspektiv på hur diskriminering och rasism tar sig uttryck. Det gäller även i myndigheternas arbete med bemötande, där det idag till stor del tycks saknas insatser som utgår ifrån hur diskriminering tar sig uttryck mot respektive nationell minoritet. Det är också centralt att samtliga nationella minoriteter inkluderas i åtgärder som genomförs inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott.

Myndigheters arbete mot diskriminering, rasism och hatbrott har sedan 2020 framför allt fokuserat på kunskapshöjande insatser. Effekten av dessa har inte utvärderats, men många av de kunskapshöjande insatser som redovisades av staten till FN:s rasdiskrimineringskommitté 2023 har inte lett till konkreta åtgärder. Även uppdrag som genomförs inom ramen för den nationella handlingsplanen mot rasism och hatbrott som antogs 2024 fokuserar främst på att höja kunskap eller ta fram kunskapsunderlag.

För att nationella minoriteters rättighet till icke-diskriminering ska respekteras krävs mer än kunskapshöjande insatser. Regeringen bör skyndsamt gå vidare med att införa språk som en självständig diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen och utvidga diskrimineringslagen så att skyddet mot diskriminering blir heltäckande. Även statens hantering av Sannings- och försoningskommissioner behöver stärkas. Regeringens tillsättande av sannings- och försoningskommissioner är ett åtagande som går bortom kommissionens slutbetänkande. En bristfällig hantering av sannings- och försoningsprocesser kan i sig ge upphov till en upplevelse av

---

³ Statsbidrag enligt: SFS 2009:1299 ”Förordning om nationella minoriteter och minoritetsspråk”; SFS 2009:1299 ”Förordning om nationella minoriteter och minoritetsspråk”; SFS 2022:259 ”Förordning om statsbidrag till kommuner för att främja romsk inkludering”.

⁴ Brottsförebyggande rådet, ”Polisanmälda hatbrott 2024 En sammanställning av anmälningar som hatbrottsmarkerats av polisen och där Brå har identifierat ett hatbrott” (2025).

⁵ Se bland annat Civil rights defenders, ”submission for the committee on the elimination of racial discrimination’s review of sweden during its 116th session, 17 november – 5 december 2025”, (2025); Diskrimineringsombudsmannen, ”Report to the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination”, (2025) Institutet för mänskliga rättigheter, ”Kompletterande information till FN:s rasdiskrimineringskommitté Inför behandlingen av Sveriges 24:e och 25:e periodiska rapport”, (2025).

fortsatt diskriminering och marginalisering. Vi rekommenderar därför att regeringen tar ansvar för att genomföra sanningskommissionernas förslag, i samarbete med berörd minoritet, samt tillsätter en oberoende mekanism för att stödja och övervaka rekommendationernas genomförande.

Inflytande och delaktighet

Ungefär hälften av nationella myndigheter och länsstyrelser har information om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar på webben. Nationella minoriteter framhåller att den information som finns är svår att hitta och efterfrågar ett mer proaktivt informationsarbete. Både länsstyrelser och nationella myndigheter informerar främst på svenska. Referensgruppen för uppföljningen framför att även om det inte är ett lagkrav att informera på nationella minoritetsspråk så borde det vara en självklarhet om det allmänna vill värna språkens överlevnad. Att språken används i offentliga sammanhang har ett starkt symbolvärde.

Nationella myndigheters arbete med inflytande och delaktighet tycks i vissa avseenden ha stärkts jämfört med 2023. En större andel anger att de har identifierat inom vilka områden nationella minoriteter ska ges inflytande, nästan samtliga anger att de har genomfört insatser för inflytande, och det är också en större andel som anger att nationella minoriteters inflytande har påverkat beslut eller verksamhet. Samtidigt anger myndigheterna att enbart hälften av insatserna för inflytande leder till påverkan på beslut. Endast ett fåtal av nationella myndigheter och länsstyrelser har genomfört konsultation i frågor som rör det samiska folket. Nationella minoriteter upplever fortsatt att insatser för inflytande ofta är av symbolisk karaktär och att det finns stora variationer i hur väl insatser för inflytande fungerar. I flera fall tycks nationella minoriteter få rollen som faktagranskare, snarare än som dialogpartner, framför allt i genomförandet av kunskapshöjande uppdrag.

De strukturella hinder mot inflytande som tidigare identifierats kvarstår till stor del. Myndigheterna beskriver svårigheter att få representativt deltagande och att myndigheterna inte kunnat tillgodose nationella minoriteters önskemål om inflytande. Nationella minoriteter anser att inflytandet hämmas av att samråd är otydliga både vad gäller syfte och återkoppling, att nationella minoriteter bjuds in sent i processen, och att möten ofta handlar om att dela information. Möjligheten att påverka beslut och verksamhet är större inom ramen för uppdrag med direkt koppling till nationella minoriteter och inom kultursektorn. När det gäller exempelvis markfrågor och utbildning tyder uppföljningen på att minoriteternas inflytande ofta får stå tillbaka för andra intressen. Eftersom nationella minoriteters rättighet till inflytande inte alltid tillgodoses av förvaltningsmyndigheter behövs tillsyn och sanktioner för att skyldighetsbärarna ska leva upp till minoritetslagens krav på inflytande.

Nationella minoriteter behöver också bättre förutsättningar för att stärka sin egenmakt. Ett långsiktigt statsbidrag är avgörande för att nationella minoriteter ska ha möjlighet att organisera sig, bedriva verksamhet och påverka beslut. Nivåerna på statsbidraget för nationella minoriteter enligt förordning (2005:765), och statsbidrag för samiska organisationer enligt förordning (2024:147) är idag otillräckliga. Flera organisationer beskriver att den ansträngda ekonomin har begränsat deras möjlighet att verka. Trots initiativ till att bredda finansieringsbasen har organisationerna tvingats prioritera bort aktiviteter som bedöms vara viktiga att genomföra. Det finns också ett behov av en genomgång av förordningen om statsbidrag för nationella minoriteter. Skrivningar kring bidragets syfte, bidragsformer, definitioner och förutsättningar för bidrag behöver ses över. För att öka utkrävbarheten av minoritetsrättigheter föreslår vi också att regeringen skapar en processfond där enskilda eller organisationer kan söka medel för att bekosta diskrimineringstvister och domstolstvister som rör nationella minoriteters rättigheter i en bredare bemärkelse.

Språk och kulturell identitet

Det totala antalet elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grund- och sameskolan läsåret 2024/25 minskade fortsatt marginellt jämfört med föregående läsår. Minskningen gäller antalet elever som läser finska och romani chib – antalet elever som läser jiddisch, meänkieli och samiska har i stället ökat något. Ungefär 10 procent av eleverna som fick undervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan läsåret 2024/25 läste det som ett modernt språk. Antalet har minskat med cirka 100 elever jämfört med förra läsåret, vilket motsvarar en minskning på 15 procent.

Strax under hälften av de berättigade eleverna deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan. Andelen har varit relativt konstant sedan läsåret 2019/20. Fördelningen skiljer sig åt mellan språken – för romani chib deltar endast 23 procent av de berättigade eleverna. Motsvarande siffra för finska är 56 procent, jiddisch 63 procent, meänkieli 32 procent och samiska 59 procent. Bristen på lärare är en betydande anledning till att undervisning i nationella minoritetsspråk inte erbjuds. Skolverkets statistik visar att antalet modersmålslärare har ökat något läsåret 2024/25, vilket bryter en nedåtgående trend i antalet lärare som setts sedan läsåret 2019/20.

Högre utbildning på nationella minoritetsspråk eller om nationella minoriteter erbjuds i begränsad omfattning. Utbildningar i finska/finsk kultur, jiddisch/judaistik och samiska/samisk kultur utgör merparten av utbudet. Utbildningar i meänkieli/tornedalsk kultur och romani chib/romsk kultur står för ungefär tre procent vardera av utbudet. Statistiken möjliggör inte att särskilja om utbildningarna avser språk eller kultur. En jämförelse från 2020 och framåt visar att både det totala utbildningsutbudet och det totala antalet antagna studenter var som högst år 2022, för att därefter sjunka betydligt 2023. Antalet utbildningar har dock ökat under 2025 och är nu nästan tillbaka på 2022 års nivå. Den största delen av utbildningarna är fristående kurser och 80 procent ges på grundnivå. För meänkieli/tornedalsk kultur och romani chib/romsk kultur saknas helt utbildningar på avancerad nivå. Avsaknaden av kurser på avancerad nivå innebär att det i dagsläget inte är möjligt att utbilda sig till ämneslärare i meänkieli, jiddisch, romani chib, ume- eller pitesamiska. Det är inte heller möjligt att läsa de 30 högskolepoäng som krävs för att bli behörig modersmålslärare i romani chib, ume- eller pitesamiska.

Det finns ett behov att se över regleringen som styr tillgången till utbildning i nationella minoritetsspråk. Det är av vikt både för att säkra språkens överlevnad och för att tillgodose nationella minoriteters språkliga rättigheter. Flera statliga utredningar har pekat på förslag som skulle stärka utbildning i nationella minoritetsspråk. Regeringen har gått vidare med förslag som rör att avlägsna behörighetskrav på gymnasieskolan, men inte förslag som syftar till att utöka undervisningens omfattning eller förläggning. När regeringen nu har avskrivit utredningen Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering finns behov av att identifiera andra sätt att stärka tillgången till utbildning på nationella minoritetsspråk.

Rekommendationer till regeringen

Våra rekommendationer om åtgärder är i årets rapport i stor utsträckning upprepande från tidigare års uppföljningar. Det beror på att de ännu inte har omhändertagits i regeringens styrning.

Vi lämnar följande rekommendationer:

- Att regeringen utser strategiska myndigheter med instruktionsenliga uppdrag, redovisningskrav och finansiering för sitt minoritetspolitiska arbete.
- Att regeringen långsiktigt fastställer finansieringen för uppföljningsmyndigheternas uppdrag.
- Att regeringen i länsstyrelsernas regleringsbrevsuppdrag för mänskliga rättigheter uttryckligen inkluderar nationella minoriteter och att uppdragets resurssättning utökas.
- Att regeringen skyndsamt utreder möjligheten att införa tillsyn av minoritetslagen, i syfte att stärka förverkligandet av de lagstadgade rättigheterna.
- Att regeringen beslutar om att justera utformningen av förordning 2005:765 om statsbidrag för nationella minoriteter.
- Att regeringen långsiktigt fastställer statsbidraget till riksorganisationer eller organisationer av riksintresse, enligt förordning 2005:765 till minst 14 miljoner kronor årligen, samt att statsbidrag för samiska organisationer enligt förordning 2024:147 fastställs till minst 3,5 miljoner kronor årligen.
- Att regeringen beslutar om en processfond där enskilda eller organisationer kan söka medel för att bekosta domstolstvister.
- Att regeringen skyndsamt utreder möjligheterna att uppta språk som diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen.
- Att regeringen skyndsamt lägger fram ett lagförslag till riksdagen om ett heltäckande skydd mot diskriminering i all offentlig verksamhet.
- Att regeringen beslutar om åtgärder inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott som i större utsträckning inkluderar samtliga nationella minoriteter.
- Att regeringen tar ansvar för att genomföra sanningskommissionernas förslag, i samarbete med berörd minoritet, samt tillsätter en oberoende mekanism för att stödja och övervaka rekommendationernas genomförande.
- Att regeringen beslutar om att inkludera modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i skolans reguljära timplaner med en fastställd minsta garanterad undervisningstid.
- Att regeringen ger Skolinspektionen ett särskilt uppdrag att granska rätten till modersmålsundervisning på nationella minoritetsspråk och förskola på finska, meänkieli respektive samiska.
- Att regeringen ger Skolverket i uppdrag att lämna förslag på hur statistik om förskola på finska, meänkieli och samiska kan samlas in.
- Att regeringen beslutar om att införa en samlad informationsportal för statsbidrag som även omfattar civilsamhällesorganisationer.
- Att regeringen ger Diskrimineringsombudsmannen ett uppdrag att genomföra ett kunskapslyft om diskriminering för skolhuvudmän och skolpersonal inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott.
- Att regeringen avsätter utökade medel till Kulturrådet och Institutet för språk och folkminnen för att främja nationella minoriteters språk- och kulturbärande.

Inledning

Uppdraget

Målet för regeringens minoritetspolitik är att ge skydd för nationella minoriteter och stärka deras möjlighet till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Judar, romer, samer (som även är ett urfolk), sverigefinnar och tornedalingar är svenska nationella minoriteter. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Minoritetspolitiken grundar sig i flera internationella konventioner, särskilt den europeiska ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter⁶ och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk,⁷ samt i nationell lagstiftning.

Regeringen har brutit ned det övergripande målet i tre delområden; diskriminering och utsatthet, inflytande och delaktighet samt språk och kulturell identitet.⁸ Uppföljningsmyndigheterna⁹ ska gemensamt verka för att minoritetspolitikens mål uppnås genom att främja samverkan och erfarenhetsutbyte mellan nationella myndigheter, kommuner och regioner samt bistå med rådgivning och stöd till dessa aktörer.

Uppföljningsmyndigheterna har också regeringens uppdrag att årligen redovisa utvecklingen inom det minoritetspolitiska målet. Den här rapporten redovisar minoritetspolitikens utveckling 2025.

Uppföljningen av nationella myndigheters minoritetspolitiska arbete avser perioden 2024–2025.

Uppföljningsmodell och metod

Målet med uppföljningen är att ge regeringen tillförlitliga och användbara underlag för att analysera utvecklingen och identifiera åtgärder som stärker den nationella minoritetspolitikens genomförande. Sedan 2010 har olika modeller använts i uppföljningen. Den nuvarande modellen antogs 2022.

För att kunna analysera utvecklingen har uppföljningsmyndigheterna definierat mål och indikatorer inom politikens tre delområden. Uppföljningen baseras i huvudsak på följande underlag:

- Enkätundersökningar till samtliga länsstyrelser (årligen), kommuner och regioner (vartannat år), samt nationella myndigheter (vartannat år). I år avser enkätundersökningarna samtliga länsstyrelser, samt 54 utvalda nationella myndigheter.
- Statistiskt och kvalitativt underlag från myndigheter och andra aktörer med ansvar inom minoritetspolitikens olika delområden.¹⁰

---

⁶ SÖ 2000:2. ”Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter”.

⁷ SÖ 2000:3 ”Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk”.

⁸ Proposition 2008/09:158. ”Från erkännande till egenmakt: regeringens strategi för de nationella minoriteterna”. Integrations- och jämställdhetsdepartementet.

⁹ Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget hade regeringens uppdrag som uppföljningsmyndigheter 2012–2025. Från och med 1 januari 2026 har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor tagit över Länsstyrelsen Stockholms uppdrag. Sametingets uppdrag kvarstår.

¹⁰ Underlag från: Brottsförebyggande rådet, Diskrimineringsombudsmannen, Kungliga biblioteket, Public service-bolagen, Skolverket, Socialstyrelsen, samt Universitets- och högskolerådet.

- En kvalitativ fördjupningsstudie inom ett av minoritetspolitikens delområden, med fokus på att ge röst åt nationella minoriteters perspektiv. Årets fördjupning avser delområdet inflytande och delaktighet.
- Myndigheters redovisning av uppdrag kopplade till minoritetspolitiken.

Nationella minoriteters perspektiv och erfarenheter beaktas också genom två referensgrupper för uppföljningsprocessen: Sametingets språknämnd, och en i särskild ordning utformad referensgrupp bestående av totalt elva representanter från romska, sverigefinska, tornedalska organisationer¹¹ som får statsbidrag enligt förordning (2005:765) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I rapporten använder vi ”referensgrupperna” när vi redogör för synpunkter från någon av dessa två grupper.

Uppföljningens styrkor och svagheter

Uppföljningssystemet för minoritetspolitiken har styrkor, men det finns också utmaningar i uppföljningsarbetet. Den främsta fördelen är att den fastställda uppföljningsmodellen med specifika indikatorer möjliggör jämförelse av utfall och effekter över tid.

En utmaning i uppföljningen är avsaknaden av krav på redovisning till uppföljningsmyndigheterna. Uppföljningen baseras delvis på en omfattande och frivillig enkätundersökning till länsstyrelser samt andra nationella myndigheter och aktörer med ansvar inom området. Undersökningarnas svarsfrekvens varierar mellan åren, vilket innebär svårigheter att dra slutsatser om förändringen över tid.

Uppföljningen har också begränsningar när det gäller att följa utvecklingen för de olika språkvarieteterna. Underlag från myndigheter innehåller i regel inte statistik per varietet, bland annat på grund av att urvalsgrupperna är så små att det inte går att garantera anonymitet. Att samla in denna typ av data genom enkäter till förvaltningsmyndigheter bedöms inte vara rimligt då det ställer höga krav på uppgiftslämnarnas kunskap, bidrar till en ännu högre uppgiftslämnarbörda och innebär svårigheter i sammanställning och tolkning av resultat. Uppföljningen ger därmed inte en specificerad bild av situationen för de olika språkvarieteterna.

Enkätundersökningarnas svagheter balanseras av underlag med kvalitativa analyser från myndigheter och andra aktörer med ansvar inom området. Enkätresultaten har också diskuterats med referensgrupperna för att fånga upp nationella minoriteters syn på hur resultaten speglar utvecklingen. Information till uppföljningen inhämtas också vid samråd, nätverksträffar och särskilda möten med myndigheter som har uppdrag inom minoritetspolitiken.

---

¹¹ De deltagande minoritetsorganisationerna var: Finska Pensionärernas Riksförbund, Frantzwagner Sällskapet - Sinti Kettanepa, Fusion, Meänmaa, Riksorganisationen Romer i Sverige, Romano Pasos Research centre, Svenska Tornedalingars Riksförbund, Sverigefinländarnas Arkiv/Ruotsinsuomalaisten Arkisto, Sverigefinländarnas delegation, Sverigefinska Riksförbundet, Trajosko Drom.

Rapportens disposition

Rapporten inleds med ett sammanfattande analyskapitel, som innehåller huvudsakliga slutsatser och rekommendationer till regeringen. Därefter följer ett kapitel som översiktligt går igenom rättsutveckling och förändringar i praxis och styrning.

Utvecklingen inom minoritetspolitikens tre delområden presenteras i varsitt kapitel. Varje kapitel innehåller resultatredovisning utifrån uppföljningsmodellens indikatorer. Uppföljningsmyndigheternas prioriterade insatser som berör ett specifikt delområde presenteras i motsvarande delområdes kapitel under rubriken ”Informations- och kunskapshöjande insatser”. Uppföljningsmyndigheternas övergripande och löpande verksamhet redovisas i det avslutande kapitlet.

Metod och kunskapsunderlag, redovisning av statsbidrag till minoritetsorganisationer respektive kommuner och regioner och enkätfrågorna ingår som bilagor till rapporten.

Sammanfattande analys och rekommendationer

I det här kapitlet presenterar vi den samlade bedömningen av minoritetspolitikens utveckling, med fokus på de behov av särskilda åtgärder som vi identifierat. Rekommendationerna syftar till att skapa bättre förutsättningar för att nå minoritetspolitikens mål och tillgodose nationella minoriteters rättigheter.

1 januari 2026 övergick Länsstyrelsen Stockholms minoritetspolitiska uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF). Regeringen anger att det huvudsakliga syftet med att flytta ansvaret för minoritetspolitiken till MUCF är att stärka efterlevnaden av nationella minoriteters rättigheter.¹² Regeringen hänvisar i uppdraget till den statliga offentliga utredningen ”Högre växel i minoritetspolitiken – Stärkt samordning och uppföljning (SOU 2020:27)”. I utredningen konstateras ett behov av att återupprätta förtroendet för politiken genom att ”visa att kritik som framförs leder till förändring och ansvarstagande.”¹³

Uppmaningen är fortsatt aktuell, och vi väljer därför att i analysen lyfta fram ett antal rekommendationer som återkommande har lämnats av Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget, samt andra instanser såsom Rådgivande kommittén för ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter, Riksrevisionen och Diskrimineringsombudsmannen. Det råder samsyn kring några centrala åtgärder som krävs för att Sverige i högre utsträckning ska leva upp till sina internationella åtaganden i förhållande till nationella minoriteters rättigheter och bevarandet av nationella minoritetsspråk. Regeringen behöver nu agera utifrån dessa för att stärka efterlevnaden av nationella minoriteters rättigheter och återupprätta förtroendet för Sveriges minoritetspolitik.

En mer strategisk styrning

Uppföljningsmyndigheterna har återkommande pekat på behovet av en tydligare och mer långsiktig statlig styrning för att nationella minoriteters rättigheter ska tillgodoses.

Styrningen har på flera sätt varit oändamålsenlig. Riksrevisionen konstaterar att kortsiktigheten inneburit att de finansiella medel som avsatts inte kunnat användas effektivt.¹⁴ För att förvaltningsmyndigheter ska ha förutsättningar att arbeta strategiskt och resultatbaserat behöver regeringen anta ett långsiktigt perspektiv i styrningen. Styrningens fragmentering och de många korta uppdragen har lett till att det saknas en övergripande bild av hur det minoritetspolitiska målet ska uppnås och hur olika myndigheters verksamhet ska samspela för att gemensamt bidra till måluppfyllelsen. Politikområdet är tvärsektorielt och uppdrag som ges inom ramen för minoritetspolitiken faller i flera fall under ett annat departement än det som ansvarar för myndighetens styrning. Regeringens styrning behöver därför i högre grad samordnas över olika verksamhetsområden och departement, något som idag inte upplevs fungera.

---

¹² Kulturdepartementet, [Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor att förbereda och genomföra ett inordnande av den verksamhet inom minoritetspolitiken som Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för](#) (2025).

¹³ SOU 2020:27 [Högre växel i minoritetspolitiken – Stärkt samordning och uppföljning; Kulturdepartementet](#), s.131.

¹⁴ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025).

Det finns myndigheter med tydliga ansvarsområden kopplat till minoritetspolitikens genomförande. För att möjliggöra ett strategiskt arbete behöver dessa myndigheter bättre förutsättningar för att samverka sinsemellan, och tillsammans med uppföljningsmyndigheterna. Vi ser en möjlighet för uppföljningsmyndigheterna att samla strategiska myndigheter för att gemensamt utarbeta en tydligare riktning för det minoritetspolitiska arbetet och bidra till en resultatbaserad styrning på myndighetsnivå. För att skapa förutsättningar för ett myndighetsgemensamt arbete behöver ansvaret för politikområdet förtydligas i strategiska myndigheters instruktioner. Även uppföljningsmyndigheterna behöver rimliga förutsättningar för sitt arbete. Efter att regeringens särskilda satsning löpte ut 2024 har Sametingets finansiering återgått till tidigare nivåer. Sänkningen har försämrat Sametingets möjlighet att på likvärdiga grunder bidra till uppföljningsmyndigheternas gemensamma uppdrag. Sänkningen har också påverkat arbetet med minoritet.se negativt.

Inom ramen för handlingsprogrammet för bevarande och främjande av nationella minoritetsspråk fick Institutet för språk och folkminnen och Sametinget uppdrag att ta fram indikatorer för att följa språkens revitalisering. Riksrevisionen bedömer att uppföljning utifrån de föreslagna indikatorerna skulle bidra till ett bättre underlag för att bedöma behovet av åtgärder för språken.¹⁵ Vi anser att det är viktigt att regeringen nu går vidare med beredningen av de förslag som inkommit. Det pågår även uppdrag att ta fram indikatorer för uppföljning av strategin för judiskt liv och handlingsplanen mot rasism och hatbrott. Det är av vikt att de olika uppföljningsinitiativen samordnas så att rapporterande myndigheter inte belastas med att ta fram olika underlag till olika uppföljande myndigheter.

Årets uppföljning synliggör vikten av att myndigheters uppdrag innehåller redovisningskrav. Åtterrapporeringsprocesser bidrar till att arbetet prioriteras internt och förankras med ledningen. Avsaknaden av redovisningskrav bidrar till att myndigheter inte avsätter resurser för att följa upp hur arbetet går, eller vilka effekter det leder till. Att länsstyrelsernas redovisningskrav tagits bort i regleringsbrevet 2025 har fått tydliga konsekvenser. Länsstyrelserna beskriver att arbetet har prioriterats ner och att nationella minoriteters rättigheter inte längre blir belyst som ett eget sakområde. Vissa planerade insatser har prioriterats bort – i många fall insatser med externa målgrupper. Det borttagna redovisningskravet har lett till att länsstyrelsernas arbete har avtagit och att stödet till kommunerna har minskat. Samtidigt framhåller såväl nationella myndigheter som nationella minoriteter att det finns ett behov av att stärka samspelet mellan nationell, regional och lokal nivå för att tillgodose nationella minoriteters rättigheter. Länsstyrelserna spelar en viktig roll som länken mellan den nationella och lokala nivån. Kommuner och regioner ser länsstyrelsernas samordning som en framgångsfaktor för sitt minoritetspolitiska arbete.¹⁶ För att kunna fullgöra sin roll behöver länsstyrelserna ges förutsättningar i form av ett finansierat uppdrag med redovisningskrav.

---

¹⁵ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025).

¹⁶ Länsstyrelsen Stockholm, Sametinget, ”Nationella minoriteter och minoritetsspråk – Minoritetspolitikens utveckling 2024” (2025).

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen utser strategiska myndigheter med instruktionsenliga uppdrag, redovisningskrav och finansiering för sitt minoritetspolitiska arbete.** Strategiska myndigheter bör få instruktionsenliga uppdrag att ha ett samlat ansvar för nationella minoriteters rättigheter inom myndighetens verksamhetsområde. Inom ramen för ansvaret ingår att samverka med uppföljningsmyndigheterna och andra strategiska myndigheter kring minoritetspolitikens genomförande och uppföljning. Uppdragen bör ha öronmärkt finansiering och redovisas till ansvarigt departement samt till uppföljningsmyndigheterna. Följande myndigheter bör få förtydligade instruktionsenliga uppdrag som strategiska myndigheter: Forum för levande historia, Institutet för språk och folkminnen, Socialstyrelsen, Kulturrådet, Skolverket och Universitets- och högskolerådet.
- **Att regeringen långsiktigt fastställer finansieringen för uppföljningsmyndigheternas uppdrag.** För att uppföljningsmyndigheterna ska ha rimliga förutsättningar att genomföra sina omfattande uppdrag och driva på utvecklingen framåt krävs en långsiktig och tillräcklig finansiering.¹⁷
- **Att regeringen i länsstyrelsernas regleringsbrevsuppdrag för mänskliga rättigheter uttryckligen inkluderar nationella minoriteter och att uppdragets resurssättning utökas.** Att integrera det minoritetspolitiska arbetet inom ramen för arbetet med mänskliga rättigheter har visat sig fungera väl, men för att det perspektivet ska få genomslag krävs en tydlighet i styrningen, samt utökade resurser.

Det krävs tillsyn för att lagen ska efterlevas

Det saknas tillsynsmöjligheter beträffande förvaltningsmyndigheters efterlevnad av minoritetslagens §§ 3–5 som rör skyldigheten att informera nationella minoriteter om deras rättigheter och det allmännas ansvar; skyldigheten att främja nationella minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sin kultur; och skyldigheten att ge nationella minoriteter möjlighet till inflytande i frågor som berör dem.

Uppföljningsmyndigheterna har sedan 2022 konstaterat att det kvarstår betydande brister i hur förvaltningsmyndigheter efterlever lagkraven och att det därför bör införas tillsyn för att nationella minoriteter ska få sina rättigheter tillgodosedda. Motsvarande rekommendation har lämnats av Europarådets rådgivande kommitté för ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter, och Diskrimineringsombudsmannen.¹⁸ Även propositionen ”Från erkännande till egenmakt” föreslog operativ tillsyn för att säkerställa efterlevnaden av minoriteters rättigheter.¹⁹

Årets uppföljning tyder på att nationella myndigheter i vissa avseenden har utvecklat sitt arbete med nationella minoriteters inflytande. Jämfört med 2023 är det en större andel som har identifierat inom vilka

---

¹⁷ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, ”Budgetunderlag 2027–2029” (2026); Sametinget, ”Budgetunderlag 2027–2029” (2026).

¹⁸ Europarådet, ”Femte yttrandet om Sverige, sammanfattning” (2023); Diskrimineringsombudsmannen, ”Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets minoritetskonventioner” (2025).

¹⁹ [Prop 2008/09:158 Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna](#) s.47.

områden nationella minoriteter ska ges inflytande och nästan samtliga anger att de har genomfört insatser för inflytande. Det är också en större andel som anger att nationella minoriteters inflytande påverkat beslut eller verksamhet. Länsstyrelsernas arbete med inflytande och delaktighet tycks däremot ha avstannat, eller gått tillbaka jämfört med 2024. Trots viss förbättring hos nationella myndigheter kvarstår betydande brister. Ungefär hälften av de nationella myndigheterna och länsstyrelserna saknar information om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar på webben. Hälften av de insatser för inflytande som genomförts har ingen påverkan på beslut. Det är endast ett fåtal av nationella myndigheter och länsstyrelser som genomfört konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Nationella minoriteter vidhåller att samråd och andra insatser för inflytande fortfarande i många fall är symboliska. I andra fall får nationella minoriteter rollen som faktagranskare, snarare än som dialogpartner. Myndigheternas behov av att samverka med nationella minoriteter överensstämmer inte nödvändigtvis med de frågor nationella minoriteter anser vara viktigast att få inflytande över. När det gäller exempelvis markfrågor och utbildning får minoriteternas inflytande ofta stå tillbaka för andra intressen. Regeringen har framför allt styrt förutsättningarna för inflytande och delaktighet genom minoritetslagstiftning, statsbidrag till organisationer samt att i uppdrag inom ramen för minoritetspolitiken skriva fram att genomförandet ska ske genom samråd eller nära dialog med nationella minoriteter. Vi bedömer att det allmänna behöver ta ett större ansvar för att säkerställa att rutiner och arbetssätt möjliggör att nationella minoriteter kan påverka verksamhetens inriktning och beslut inom relevanta områden. Dessutom krävs ett införande av tillsyn och sanktioner för förvaltningsmyndigheter som inte efterlever minoritetslagens krav på inflytande och delaktighet, för att lagen i högre grad ska efterlevas.

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen skyndsamt utreder möjligheten att införa tillsyn av minoritetslagen,** i syfte att stärka förverkligandet av de lagstadgade rättigheterna. Vilka delar av lagen som är lämpliga för tillsyn behöver utredas vidare. Vår initiala bedömning är att tillsyn vore lämpligt kopplat till kravet att förvaltningsmyndigheter ska ge nationella minoriteter inflytande i frågor som berör dem, och kravet att kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Nationella minoriteters egenmakt behöver stärkas

Nationella minoriteters egenmakt är central i ramkonventionens bestämmelser och i svensk minoritetspolitik. Det offentliga har ett ansvar att säkerställa delaktighet i beslutsprocesser, och som framgår ovan bedömer vi att tillsyn är nödvändigt som en del i att åtgärda de återkommande bristerna. Samtidigt vilar reellt inflytande på att rättighetsbärarna har de förutsättningar som krävs för att kunna bedriva påverkansarbete. Statsbidraget för nationella minoriteter enligt förordning (2005:765), samt statsbidrag för samiska organisationer enligt förordning (2024:147) utgör en grundförutsättning för nationella minoriteters möjlighet att organisera sig. När regeringens särskilda satsning på det minoritetspolitiska området löpt ut har statsbidraget halverats och nivåerna är otillräckliga. Flera organisationer beskriver att den ansträngda ekonomin har begränsat deras möjlighet att aktivt driva på minoritetspolitiken. Trots initiativ till att bredda finansieringsbasen har organisationerna tvingats prioritera bort aktiviteter som bedöms vara viktiga att genomföra.

Statsbidragen är utformade på ett sätt som innebär att andelen medel per organisation blir lägre när fler ansöker om bidrag, vilket ytterligare försvårar för nationella minoriteter att organisera sig. Organisationerna lyfter fram att fördelningen av statsbidrag mellan nationella minoriteter är skev och efterlyser en större jämlikhet i fördelningen av medel.²⁰ Det finns ett behov av en grundlig genomgång av förordningen om statsbidrag för nationella minoriteter. Bland annat behövs en översyn av skrivningar kring bidragets syfte, bidragsformer, definitioner och förutsättningar för bidrag. Vi ser också att det krävs anpassningar i det bredare statliga bidragssystemet för att möta nationella minoriteters behov och förutsättningar.

I vår enkätundersökning betonar myndigheter vikten av samverkan med nationella minoriteter för att nå resultat. De beskriver att det krävs en kontinuerlig och förtroendefull dialog med målgruppen samt att verksamheten anpassas utifrån nationella minoriteters behov. Samtidigt framför myndigheterna att organisationer och individer som representerar nationella minoriteter har svårt att möta efterfrågan på deltagande, och att situationen har förvärrats på grund av organisationernas försämrade ekonomiska förutsättningar. Både myndigheter och nationella minoriteter framför vikten av bättre ekonomiska förutsättningar för att delta i samråd och andra insatser för inflytande. Det handlar både om att organisationsbidrag för nationella minoriteter höjs, och att myndigheter ger enskilda som deltar i samråd och liknande rimliga arvoden och ersättning för resa och förlorad arbetsinkomst.²¹

Diskrimineringsombudsmannen (DO) framför att nationella minoriteters tillgång till rättsligt skydd behöver stärkas. DO rekommenderar bland annat att det skapas en processfond där enskilda eller organisationer som arbetar med antidiskriminering kan söka medel för att bekosta diskrimineringstvister i domstol.²² Vi bedömer att förslaget kan bidra till att stärka nationella minoriteters möjlighet att utkräva sina rättigheter och att processfonden även bör kunna bekosta domstolstvister som rör nationella minoriteters rättigheter i en bredare bemärkelse.

---

²⁰ Redovisning av statsbidrag 2025, Dnr:124–2025, 123–2025.

²¹ Ramboll, ”Fördjupningsstudie i nationella minoriteters delaktighet och inflytande” (2025).

²² Diskrimineringsombudsmannen, ”Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets minoritetskonventioner” (2025).

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen beslutar om att justera utformningen av förordning 2005:765 om statsbidrag för nationella minoriteter.** Justeringen bör föregås av en grundlig analys av förordningen som helhet. Baserat på uppföljningen har vi identifierat behov att justera paragrafer som rör bidragets syfte, bidragsformer, definitioner och förutsättningar för bidrag.
- **Att regeringen långsiktigt fastställer statsbidraget till riksorganisationer eller organisationer av riksintresse, enligt förordning 2005:765 till minst 14 miljoner kronor årligen, samt att statsbidrag för samiska organisationer enligt förordning 2024:147 fastställs till minst 3,5 miljoner kronor årligen.** Ett långsiktigt bidrag är avgörande för att säkerställa nationella minoriteters möjligheter till delaktighet och inflytande. En stabil och förutsägbar finansiering skulle stärka nationella minoriteters möjlighet att organisera sig, påverka politiska beslut och bedriva verksamhet. Det är därför nödvändigt att statsbidraget är på en nivå som möjliggör detta. Statsbidraget för samiska organisationer behöver motsvara nivån per nationell minoritet i statsbidraget för nationella minoriteter, för att ge nationella minoriteter likvärdiga förutsättningar.
- **Att regeringen beslutar om en processfond där enskilda eller organisationer kan söka medel för att bekosta domstolstvister.** För att öka utkrävbarheten av minoritetsrättigheter bör fonden bekosta domstolstvister som rör nationella minoriteters rättigheter i en bredare bemärkelse.

Diskrimineringslagen behöver utvidgas

Uppföljningsmyndigheterna har återkommande konstaterat att lagstiftningen behöver förtydligas för att nationella minoriteters rättigheter ska tillgodoses i praktiken. Det rör sig till exempel om att regeringen bör utreda hur språk kan införas som en självständig diskrimineringsgrund. Rekommendationen har även lämnats av flera andra instanser, bland annat Europarådets ministerkommitté för den europeiska språkstadgan, den rådgivande kommittén för ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter, Diskrimineringsombudsmannen och Institutet för språk och folkminnen.²³

Diskrimineringsombudsmannen har även återkommande påtalat behovet av att diskrimineringslagen utvidgas så att skyddet mot diskriminering blir heltäckande. Regeringen aviserade i april 2024 att de avser bereda ett lagförslag baserat på utredningen om utökat skydd mot diskriminering som presenterades i december 2021.²⁴ Utredningen omfattar bland annat en översyn av hur skyddet mot diskriminering i offentlig verksamhet ska kunna stärkas.²⁵ Regeringen har ännu inte fattat något beslut i frågan. FN:s kommission mot rasdiskriminering (CERD) rekommenderar i årets granskning att regeringen skyndsamt

---

²³Se bl.a. Europarådet. ”Femte yttrandet om Sverige, sammanfattning”. Rådgivande kommittén för ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter, Sekretariatet för Ramkonvention för skydd av nationella minoriteter (2023); Diskrimineringsombudsmannen, ”Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets minoritetskonventioner” (2025).

²⁴ Arbetsmarknadsdepartementet, pressmeddelande: [Utökat skydd mot diskriminering i offentlig verksamhet – Regeringen.se](#).

²⁵ SOU 2021:94. ”Ett utökat skydd mot diskriminering”. Arbetsmarknadsdepartementet.

lägger fram ett lagförslag till riksdagen om ett heltäckande skydd mot diskriminering i all offentlig verksamhet.²⁶

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen skyndsamt utreder möjligheterna att uppta språk som diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen.** Genom att införa språk som en självständig diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen, bedömer uppföljningsmyndigheterna att nationella minoriteter får ett starkare skydd mot diskriminering. Även om språk kan ha en indirekt koppling till etnicitet som diskrimineringsgrund, saknas en analys av den kopplingen i svensk rätt. I till exempel Norges diskrimineringslag, anges språk som en del av begreppet etnicitet.²⁷
- **Att regeringen skyndsamt lägger fram ett lagförslag till riksdagen om ett heltäckande skydd mot diskriminering i all offentlig verksamhet.** Behovet att utvidga diskrimineringslagen så att skyddet mot diskriminering i offentlig verksamhet blir heltäckande har återkommande lämnats utifrån utredningen som presenterades 2021. Regeringen behöver nu skyndsamt gå vidare med beredningen av ett lagförslag.

Det krävs riktade åtgärder för att motverka diskriminering

Handlingsplanen mot rasism och hatbrott innehåller få insatser som särskilt avser antiziganism och rasism mot samer, och saknar helt insatser som avser rasism och hatbrott mot sverigefinnar och tornedalingar. Handlingsplanens mål är till stor del centrerade kring att offentliga verksamheter ska öka kunskapen hos sina anställda som ett sätt att förbättra förutsättningarna att motverka rasism och diskriminering. I flera fall är det dock otydligt vilken specifik förändring myndigheterna ska bidra till. När myndigheterna rapporterar sina resultat handlar det ofta om hur många som har deltagit i en informations- eller utbildningsinsats, snarare än vad kunskapen som förmedlats har gett för utfall för målgruppen.²⁸

Många av åtgärderna i handlingsplanen är av generell karaktär och det saknas till stor del insatser som utgår ifrån hur diskriminering tar sig uttryck mot respektive nationell minoritet. Samtidigt finns det uppdrag som riktar sig mot en utvald nationell minoritet, trots att behoven är generella. Exempelvis har polismyndigheten fått ett uppdrag att förstärka den brottsutredande förmågan så att fler antisemitiska

---

²⁶ Committee on the Elimination of Racial Discrimination, "Concluding observations on the combined twenty-fourth and twenty-fifth periodic reports of Sweden" (2025).

²⁷ LOV-2017-06-16-51 (ändrad t.o.m. LOV-2021-06-11-77 fra 01.01.2022) kap 2 § 6: "Med etnisitet menes blant annet nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge og språk".

²⁸ Forum för levande historia, [Statens arbete inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, 2024](#) (2025).

hatbrott kan lagföras.²⁹ Eftersom upplärningsgraden är låg för hatbrott generellt³⁰ finns det goda skäl att utvidga uppdraget att förstärka den brottsutredande förmågan för samtliga hatbrott.

Insatser mot diskriminering, rasism och hatbrott behöver utgå från hur diskriminering, hatbrott och rasism tar sig uttryck för respektive nationell minoritet. Riktade insatser behöver i högre grad utformas i samverkan med respektive nationell minoritet för att tillvarata minoriteternas erfarenheter och perspektiv. Det gäller även i myndigheternas arbete med bemötande.

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen beslutar om åtgärder inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott som i större utsträckning inkluderar samtliga nationella minoriteter.** Vi bedömer att detta är särskilt angeläget för insatser som riktar sig mot regioner och kommuner, samt insatser riktade till skolhuvudmän och personal inom skolan. Handlingsplanen bör även inkludera särskilda uppdrag för att öka kunskapen om sverigefinnars och tornedalingars utsatthet för rasism, diskriminering och kränkande beteenden. Framtida attityd- och upplevelseundersökningar bör inkludera samtliga nationella minoriteter.

Bristfällig försoningsprocess leder till fortsatt marginalisering

Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset överlämnade sitt slutbetänkande ”Som om vi aldrig funnits”, till regeringen i slutet av 2023.³¹ Sedan dess har regeringen genomfört ett antal insatser inom ramen för försoningsprocessen. Insatserna har främst syftat till att öka kunskap, sprida information, och finansiera bidrag inom ramen för försoningsarbetet.³² Den 11 oktober 2025, nästan två år efter att betänkandet presenterades, erkände regeringen ansvar för de för de kränkningar som den svenska statens assimileringspolitik har inneburit för enskilda tornedalingar, kväner och lantalaiset. Erkännandet är inte att betraktas som en ursäkt.

Regeringens tillsättande av sannings- och försoningskommissioner är ett åtagande som går bortom kommissionens slutbetänkande. För att leda till försoning krävs att kommissioner får rimliga förutsättningar att genomföra sitt arbete och att regeringen är villig att ta omhand slutsatserna som presenteras. En bristfällig hantering av sannings- och försoningsprocesser kan i sig ge upphov till en upplevelse av fortsatt diskriminering och marginalisering.

---

²⁹ Justitiedepartementet, ”Uppdrag till Polismyndigheten att bidra till genomförandet av regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism” (2025).

³⁰ Brottsförebyggande rådet, ”Polisanmälda hatbrott 2024 En sammanställning av anmälningar som hatbrottsmarkerats av polisen och där Brå har identifierat ett hatbrott” (2025).

³¹ SOU 2023:68. Slutbetänkande. ”Som om vi aldrig funnits - exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset”, Kulturdepartementet.

³² Regeringskansliet, Regeringens arbete med försoningsprocessen med tornedalingar, kväner och lantalaiset – Regeringen.se.

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen tar ansvar för att genomföra sanningskommissionernas förslag, i samarbete med berörd minoritet, samt tillsätter en oberoende mekanism för att stödja och övervaka rekommendationernas genomförande.** För att leda till försoning krävs att staten tar ansvar för att hantera sannings- och försoningskommissionernas rekommendationer genom konkreta åtgärder och med långsiktig finansiering. För att stödja och följa upp arbetet bör regeringen tillsätta en oberoende mekanism i enlighet med rekommendationen från FN:s specialrapportör för sanning, rättvisa, gottgörelse och säkerställandet av icke-upprepning.³³

Tillgången till utbildning på nationella minoritetsspråk behöver utökas

Riksrevisionen överlämnade i maj 2025 en granskning av statens främjande av de nationella minoritetsspråken under perioden 2019–2024. Granskningsperioden omfattade därmed den särskilda satsning som pågick 2022–2024, då regeringen tillförde 90 miljoner kronor årligen för att främja och bevara de nationella minoritetsspråken. Granskningen konstaterar att statens insatser är otillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande.

Regeringen har agerat på ett antal av granskningens rekommendationer, vilket är positivt, men det kvarstår åtgärder som inte är hanterade. Vi bedömer att det krävs ett mer genomgående reformarbete för att säkerställa att tillgången till utbildning på nationella minoritetsspråk lever upp till de konventionsenliga skyldigheterna. Det finns ett behov att se över regleringen som styr tillgången till utbildning i nationella minoritetsspråk. Det är av vikt både för att säkra språkens överlevnad och för att tillgodose nationella minoriteters språkliga rättigheter. Flera statliga utredningar har pekat på förslag som skulle stärka utbildning i nationella minoritetsspråk. Regeringen har gått vidare med förslag som rör att avlägsna behörighetskrav på gymnasieskolan, men inte förslag som syftar till att utöka undervisningens omfattning eller förläggning. Det är fortsatt centralt att modersmålsundervisningen inkluderas i skolans reguljära timplaner med en fastställd minsta garanterad undervisningstid. När regeringen nu har avskrivit utredningen Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering finns behov av att identifiera andra sätt att stärka tillgången till utbildning på nationella minoritetsspråk.

Lärarbristen hindrar alltså tillgången till utbildning i språken. Skolverket konstaterar att det krävs ett långsiktigt arbete för att åtgärda lärarbristen och andra strukturella orsaker som hindrar tillgången till en obruten utbildningskedja i minoritetsspråken.³⁴ I dagsläget saknas möjlighet att bli ämneslärare i jiddisch, meänkieli och romani chib, samt i ume- och pitesamiska. I romani chib, ume- och pitesamiska saknas det också möjlighet att läsa de 30 högskolepoäng som krävs för att bli behörig modersmålslärare.³⁵ Riksrevisionen konstaterar i sin granskning att lärosätena inte i tillräcklig grad fokuserat på att ta fram ett

---

³³ United Nation Human Rights Council, "Visit to Finland and Sweden, Report of the Special Rapporteur on the promotion of truth, justice, reparation and guarantees on non-recurrence" (2025).

³⁴ Skolverket, "Slutredovisning: Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk" (2025).

³⁵ Riksrevisionen, "Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser" (2025).

kursutbud som riktar sig mot lärarutbildningen. Inga av språken erbjuds som valbart ämne inom ramen för lärarprogram, eftersom kurserna bedöms locka få studenter och bli särskilt dyra att genomföra.³⁶ Statistiken från UHR visar att den högre utbildning som finns att tillgå i de nationella minoritetsspråken eller om nationella minoriteters kultur främst återfinns vid de fyra universitet³⁷ som har haft långvariga regeringsuppdrag att tillhandahålla utbildningar i minoritetsspråken och främja undervisning på minoritetsspråken i förskolan, grundskolan, gymnasieskolan och högskolan. De utökade uppdragen som lärosätena fick med finansiell förstärkning 2022–2024 har på grund av satsningens tidsbegränsning bara till viss del lett till långsiktiga insatser. Givet vikten av att förbättra tillgången till lärare i nationella minoritetsspråk bör lärosätena få långsiktiga uppdrag med fokus på att främja undervisning på minoritetsspråken och långsiktigt utökad finansiering för ändamålet.

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen beslutar om att inkludera modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i skolans reguljära timplaner med en fastställd minsta garanterad undervisningstid.** För att fler ska välja att läsa modersmål behöver ämnet ges inom ramen för skolans reguljära timplan. Vidare saknas det idag en garanterad undervisningstid för modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk och nivåerna som erbjuds är otillräckliga för att skapa en god språkutveckling. En minsta garanterad undervisningstid för modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk behöver fastställas i timplanerna för grundskolan, anpassad grundskolan, specialskolan och sameskolan.

Övriga rekommendationer från tidigare år som fortsatt är relevanta

Ett flertal rekommendationer som lämnats i tidigare uppföljningar är fortsatt relevanta. Förslagen sammanställs nedan, men motiveras och utvecklas i tidigare uppföljningsrapporter. Regeringskansliet har inte återkopplat kring huruvida det finns en avsikt att gå vidare med rekommendationerna, vilket efterfrågas av såväl uppföljningsmyndigheterna som minoriteterna. Regeringens återkoppling är en viktig del i att tydliggöra politikens inriktning och säkerställa att framtida rekommendationer är relevanta.

---

³⁶ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025).

³⁷ Lunds universitet (jiddisch), Stockholms universitet (finska), Södertörns högskola (romani chib) och Umeå universitet (meänkieli och samiska).

Vi rekommenderar:

- **Att regeringen ger Skolinspektionen ett särskilt uppdrag att granska rätten till modersmålsundervisning på nationella minoritetsspråk och förskola på finska, meänkieli respektive samiska.** Uppföljningen visar på betydande brister i erbjudande och tillhandahållande av modersmålsundervisning på nationella minoritetsspråk och förskola på finska, meänkieli och samiska. Skolinspektionen bör göra tillsyn kring huruvida huvudmännen fullgör sina skyldigheter att erbjuda respektive anordna modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk för elever som har rätt till sådan undervisning, samt på motsvarande sätt granska hur huvudmännen fullgör sina skyldigheter att erbjuda och tillhandahålla förskola på finska, meänkieli och samiska. (2024)
- **Att regeringen ger Skolverket i uppdrag att lämna förslag på hur statistik om förskola på finska, meänkieli och samiska kan samlas in.** Det krävs statistik för att kunna följa upp hur lagen efterlevs och anpassa åtgärder efter de behov som finns. Skolverket har tidigare pekat på utmaningar i att inhämta sådan statistik, men bör få i uppdrag att lämna förslag på hur statistik kan samlas in trots dessa utmaningar. (2022, 2023, 2024)
- **Att regeringen beslutar om att införa en samlad informationsportal för statsbidrag som även omfattar civilsamhällesorganisationer.** Nationella minoriteter betonar att det är svårt att få överblick över vilka bidrag som finns att söka och att det är resurskrävande att söka, administrera och redovisa bidrag. Samtidigt utgör statsbidrag en förutsättning för nationella minoriteter att bygga sin egenmakt. Regeringen har tagit initiativ till en informationsportal för statsbidrag till kommuner och regioner. Vi bedömer att det en sådan informationsportal även bör omfatta de bidrag som riktar sig till civilsamhället. (2024)
- **Att regeringen ger Diskrimineringsombudsmannen ett uppdrag att genomföra ett kunskapslyft om diskriminering för skolhuvudmän och skolpersonal inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott.** Ett sådant kunskapslyft skulle komplettera mer generella kunskapshöjande insatser. Det föreslagna uppdraget utgår från skolans lagstadgade ansvar att arbeta med aktiva åtgärder, vilket är en viktig pusselbit i skolornas förebyggande arbete mot kränkande behandling. Vi bedömer att kunskapslyftet behövs, men vill betona att det även behöver inkludera nationella minoriteter. (2024)
- **Att regeringen avsätter utökade medel till Kulturrådet och Institutet för språk och folkminnen (Isof) för att främja nationella minoriteters språk- och kulturbärare.** Kulturrådet och Isof anger i sina budgetunderlag att det finns behov av fortsatt och förstärkt finansiering till myndigheternas uppdrag att fördela bidrag till nationella minoriteters kultur, litteratur- och läsfrämjande åtgärder på nationella minoritetsspråk, samt till revitaliseringsinsatser riktade till föreningslivet. Vi ser att förstärkningen behövs, och betonar vikten av att revitaliseringsinsatser utgår från samtliga nationella minoritetsspråks- och varietetens behov. (2024)

Förändringar i rättsutveckling, praxis och styrning

Inledning

I det här avsnittet redogör vi kortfattat för pågående eller nyligen beslutade förändringar beträffande rättsutveckling, praxis och styrning som har bäring på minoritetspolitikens genomförande.

Rättsutveckling

Minoritetslagen reviderades 1 juli 2025 och en ny socialtjänstlag trädde i kraft. Den nya socialtjänstlagen innefattar minoritetslagens tidigare §§ 18a-18c. Därmed upphävdes dessa paragrafer i minoritetslagen. Minoritetslagen § 18 anger nu att rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas omvårdnad inom ramen för äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken regleras i 8 kap. 6–9 §§ socialtjänstlagen (2025:400). Paragrafernas innebörd har i övrigt inte justerats.

Skollagen (2010:800) reviderades 1 juli 2025. Förändringarna tydliggör att alla skolor ska ha skolbibliotek på den egna skolenheten, att skolbiblioteken ska vara bemannade och att varje huvudman ska ha en biblioteksplan. Lagändringarna gäller för elever i förskoleklass, grundskolan och motsvarande skolformer, samt gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.³⁸

Lag (2025:986) om public service beslutades utifrån betänkandet ”En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033”. Den nya lagen samlar bestämmelser om och finansiering av public service-uppdraget.

Regeringen bereder ett lagförslag om utökat skydd mot diskriminering när det gäller offentliga verksamheter. Regeringen aviserade i april 2024 att de avser att bereda ett lagförslag baserat på utredningen om utökat skydd mot diskriminering som presenterades i december 2021.³⁹ Utredningen omfattar bland annat en översyn av hur skyddet mot diskriminering i offentlig verksamhet ska kunna stärkas.⁴⁰ Regeringen har ännu inte fattat något beslut i frågan.

Praxis

Justitieombudsmannen riktade kritik mot Vindelns kommun för att den inte har erbjudit förskoleverksamhet där hela eller en väsentlig del av utbildningen har bedrivits på samiska. Justitieombudsmannens (JO) beslut grundar sig på en bedömning av den stärkta rätten till förskola på minoritetsspråk som infördes 1 januari 2019 och som innebär att kommuner som ingår i förvaltningsområde ska tillhandahålla lägst en väsentlig del av utbildningen på de aktuella nationella minoritetsspråken.

---

³⁸ SFS 2024:1072 Lag om ändring i skollagen (2010:800).

³⁹ Arbetsmarknadsdepartementet, pressmeddelande: [Utökat skydd mot diskriminering i offentlig verksamhet – Regeringen.se](#).

⁴⁰ SOU 2021:94, ”Ett utökat skydd mot diskriminering”. Arbetsmarknadsdepartementet.

Det saknas i skollagen en närmre definition av vad som utgör en väsentlig del av utbildningen. JO:s bedömning är att utgångspunkten måste vara att omfattningen bör vara sådan att den bidrar till att minoritetsspråket bevaras, utvecklas och förs vidare till nya generationer.⁴¹

Styrning

Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism 2025–2034 beslutades av regeringen 15 maj 2025.⁴² Strategin syftar till att lägga grunden för ett mer målinriktat och samordnat arbete för att skapa bättre förutsättningar för judiskt liv i Sverige. Strategin har tre fokusområden: Kunskap, utbildning och forskning om judiskt liv; Svensk-judiskt kulturarv och judisk kultur; Trygghet och öppenhet. I budgeten för 2025 anslog regeringen 10,5 miljoner kronor för åtgärder för att stärka judiskt liv i Sverige. För kommande år beräknas 10,5 miljoner tillföras 2026 och 2027, och 9 miljoner kronor årligen 2028–2034.⁴³ Den interdepartementala arbetsgruppen ”Samling för judiskt liv” som tillsattes 2023 har under 2025 fortsatt samverka och dialog kring frågor som stärker förutsättningarna för judiskt liv och som förebygger och motverkar antisemitism i Sverige.

Sanningskommission för det samiska folket som tillsattes i november 2021, fortsätter sitt arbete med att bearbeta vittnesmål som inkommit från samer. Kommissionen ska synliggöra och sprida kunskap om samernas erfarenheter, samt lämna förslag på åtgärder som bidrar till upprättelse och främjar försoning. Kommissionens uppdrag har under året förlängts, slutredovisning ska ske 1 oktober 2026.⁴⁴ Den 4 mars presenteras forskningsantologin som utgör en del av kommissionens arbete.

Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset, överlämnade sitt slutbetänkande ”Som om vi aldrig funnits,” till regeringen i slutet av 2023.⁴⁵ Under 2025 anslog regeringen 3,5 miljoner kronor till försoningsprocessen med tornedalingar, kväner och lantalaiset. I budgetpropositionen för 2026 framgår att regeringen beräknar avsätta ytterligare 5 miljoner kronor till försoningsprocessen årligen 2026–2027.

Under året har Svenska kyrkan tillsammans med STR-T genomfört fyra temasamlingar, ”Askel sovinthoon – steg för försoning.” Vid den sista samlingen i oktober framförde ärkebiskop Martin Modéus och biskop Åsa Nyström kyrkans ursäkt.⁴⁶ Vid samlingen erkände kulturminister Parisa Liljestrand regeringens ansvar

---

⁴¹ Justitieombudsmannen, Beslut Dnr 4080-2024 (2025).

⁴² Kulturdepartementet, ”Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige” (2025).

⁴³ Kulturdepartementet, Pressmeddelande: [Kulturministern presenterade Kulturdepartementets satsningar i regeringens budgetproposition för 2025](#). 19 september 2024.

⁴⁴ Kulturdepartementet Pressmeddelande, [Sanningskommissionen för det samiska folket ges förlängd tid – Regeringen.se](#).

⁴⁵ SOU 2023:68. Slutbetänkande. ”Som om vi aldrig funnits - exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset”, Kulturdepartementet.

⁴⁶ Svenska kyrkan, [Svenska kyrkan i steg för försoning kring arbetsstugornas historia](#).

för de kränkningar som den svenska statens assimileringpolitik har inneburit för enskilda tornedalingar, kväner och lantalaiset.⁴⁷ Erkännandet är inte att betrakta som en ursäkt.⁴⁸

---

⁴⁷ Regeringskansliet, [Tal av kulturminister Parisa Liljestrand lördag 11 oktober vid samlingen Askel sovinthoon – steg för försoning – Regeringen.se](#).

⁴⁸ Sveriges radio, [Erkänner övergrepp mot tornedalingar – men ber inte om ursäkt – P4 Norrbotten | Sveriges Radio](#).

Myndigheternas övergripande arbete och styrning

Inledning, mål och indikatorer

I det här kapitlet redovisar vi myndigheters övergripande arbete i förhållande till lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen). Vi inleder med en beskrivning av myndigheters förutsättningar för det minoritetspolitiska arbetet, både i förhållande till regeringens styrning och myndigheternas interna arbete. Vi redogör därefter för myndigheternas arbete med informations- och kunskapshöjande insatser och sammanfattar vilka utmaningar och framgångsfaktorer som myndigheter identifierar i det övergripande minoritetspolitiska arbetet. Sist i kapitlet redovisas uppföljningsmyndigheternas informations- och kunskapshöjande insatser.

Uppföljningsmodellen har inga utpekade mål och indikatorer kopplat till detta avsnitt, men budgetpropositionens uppföljning inkluderar redovisning av information- och kunskapshöjande insatser.

Budgetpropositionens indikator för uppföljningen inom området:

Informations- och kunskapshöjande insatser

Myndigheters förutsättningar för minoritetspolitiskt arbete

Myndigheternas förutsättningar för det minoritetspolitiska arbetet påverkas i hög grad av regeringens styrning. Vi har återkommande konstaterat att minoritetspolitikens styrning präglas av kortsiktighet och otydlighet. Nationella minoriteter framhåller att avsaknaden av en tydlig politisk riktning för utgör ett allvarligt hinder för att nå minoritetspolitikens mål.

Inom ramen för årets uppföljningsarbete har vi tittat närmre på hur regeringens styrning påverkar myndigheternas arbete. Vi har gjort en genomgång av regeringens särskilda uppdrag och regleringsbrevsuppdrag mellan 2010 och 2025. Vi har också inkluderat frågor om hur verksamheten påverkats av styrningen i de enkäter som skickats till nationella myndigheter och länsstyrelser. Baserat på detta underlag anordnade vi i oktober 2025 ett rundabordssamtal för att tillsammans med nationella myndigheter diskutera förutsättningarna för det minoritetspolitiska arbetet. Vi bjöd in 15 myndigheter som har eller har haft uppdrag inom minoritetspolitiken. Samtliga deltog i samtalet.⁴⁹

---

⁴⁹ Arbetsförmedlingen, Boverket, Brottsförebyggande rådet, Diskrimineringsombudsmannen, Folkhälsomyndigheten, Forum för Levande Historia, Institutet för språk och folkminnen, Kulturrådet, Kungliga biblioteket, Länsstyrelsen Stockholm, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Sametinget, Skolverket, Socialstyrelsen och Universitets- och Högskolerådet.

Långsiktiga effekter kräver långsiktigt arbete

Länsstyrelser och nationella myndigheter framför i flera sammanhang att kortsiktiga uppdrag försämrar möjligheterna att bidra till långsiktiga effekter i linje med det minoritetspolitiska målet. I den enkätundersökning vi genomfört av myndigheternas tillämpning av minoritetslagen skriver en myndighet:

”För långsiktiga effekter krävs förutsättningar för långsiktigt arbete.

Det krävs långsiktighet och kontinuitet i uppdrag samt långsiktig och stabil finansiering... [myndighetens] arbete påverkas också av andra aktörers arbete.

Det krävs därför goda förutsättningar i alla led, för kommuner, regioner, föreningar etcetera. Det långsiktiga sker i samverkan.”

Riksrevisionen genomförde under 2024 och 2025 en granskning av statens främjande av de nationella minoritetsspråken.⁵⁰ I granskningen konstateras att statens insatser är otillräckliga för att nå målet att hålla de nationella minoritetsspråken levande. Riksrevisionen drar slutsatsen att de resurser som har avsatts av regeringen kan användas mer effektivt om medel fördelas över längre tidsperioder, snarare än genom kortsiktiga satsningar, vilket hittills varit fallet. Granskningen visar bland annat att de medel som regeringen tillsköt politikområdet 2022–2024, inte till fullo kunnat användas. Riksrevisionens granskning omfattade enbart statens främjande av minoritetsspråken, men vi bedömer att slutsatserna i hög grad är relevanta för politikområdet i stort.

Få instruktionsenliga uppdrag, många kortsiktiga uppdrag

Sex myndigheter har direkta skrivningar om nationella minoriteter eller nationella minoritetsspråk i sin instruktion: Institutet för språk och folkminnen, Sameskolstyrelsen, Sametinget, Kulturrådet, Skolverket och Universitets- och högskolerådet. I tillägg har Forum för levande historia ett instruktionsenligt uppdrag att öka och fördjupa kunskaperna om antisemitism, antiziganism och andra former av rasism och intolerans med fokus på kopplingen mellan historien och samtiden och Kungliga bibliotekets verksamhet regleras av Bibliotekslag (2013:801), som har direkta skrivningar om nationella minoriteter. I enkäten till nationella myndigheter 2025 redovisar även Folkhälsomyndigheten och Försäkringskassan att de har instruktionskrav som indirekt omfattar nationella minoriteter, även om detta inte uttryckligen framgår. Av de 33 myndigheter som besvarade enkäten anger 14 att de har ett eller flera regeringsuppdrag som specifikt avser nationella minoriteter och sju anger att nationella minoriteter synliggörs och integreras i regeringsuppdrag med ett bredare fokus. 15 myndigheter anger att deras arbete enbart styrs av minoritetslagen, som gäller alla förvaltningsmyndigheter.

Sedan 2010 har regeringen beslutat om mer än 400 regleringsbrevs- och särskilda uppdrag som styr myndigheters arbete med minoritetspolitiken. Antalet uppdrag har varierat över tid, från ett tiotal uppdrag 2010 när minoritetslagen trädde i kraft, för att öka till runt ett trettiotal 2015, och som mest runt 50 uppdrag 2022. Regleringsbrevsuppdragen är i de flesta fall ettåriga, men är i vissa fall återkommande under flera års tid. De särskilda regeringsuppdragen är ofta fleråriga.

---

⁵⁰ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025).

Uppdragen träffar nationella minoriteter på olika sätt

En majoritet av regeringsuppdragen har gällt minoritetspolitikens delområde språk och kulturell identitet. Det finns också ett stort antal uppdrag inom delområdet diskriminering och utsatthet, där merparten har varit kopplade till den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott 2020–2024 och den efterföljande handlingsplanen mot rasism och hatbrott som beslutades i december 2024. Endast runt ett 30-tal uppdrag har omfattat delområdet inflytande och delaktighet och ungefär lika många har haft en övergripande karaktär. Uppdragen har fördelats på ett 50 tal myndigheter, men det är framför allt femton myndigheter⁵¹ som har fått återkommande uppdrag. Forum för levande historia, Sametinget, Institutet för språk och folkminnen, Skolverket har alla fått mer än 30 uppdrag.

Många uppdrag är generella och omfattar samtliga eller flera nationella minoriteter, men det finns också uppdrag som riktar sig särskilt till utvalda nationella minoriteter eller nationella minoritetsspråk. Vår genomgång visar att samer/samiska och romer/romani chib i högre grad omfattas av riktade uppdrag. Antalet riktade uppdrag och vilken nationell minoritet som de riktade uppdragen berör har varierat över tid. Uppdrag som riktar sig särskilt mot romer/romani chib har framför allt beslutats 2016, 2020 och 2022. Uppdrag som särskilt riktar sig mot samer ökade 2022 och har därefter hållit sig på en relativt högre nivå. Mellan 2010 och 2021 var det få uppdrag som riktade sig särskilt mot judar/jiddisch, i första hand handlade det om uppdrag inom jiddisch. Antalet har därefter ökat betydligt. Regeringens framtagande av Strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige⁵² samt 250-års jubileet av judiskt liv har resulterat i ett stort antal riktade uppdrag under 2025. Färre uppdrag är riktade mot sverigefinnar/finska där i stort sett alla har handlat om språket. Tornedalingar/meänkieli har i lägst grad omfattats av riktade uppdrag, även dessa har framför allt avsett språkliga insatser, samt sannings- och försoningskommissionen med den efterföljande processen.

Situationen skiljer sig åt för respektive nationell minoritet och nationellt minoritetsspråk. Var och en av de nationella minoriteterna står inför olika hinder i förhållande till att få sina rättigheter tillgodosedda. De nationella minoritetsspråken har olika vitalitet och förutsättningar för revitalisering. Det finns därmed behov av olika och riktade åtgärder inom politikens tre delområden för respektive nationell minoritet och nationellt minoritetsspråk. Det är samtidigt viktigt att situationen och behoven hos var och en av de nationella minoriteterna och minoritetsspråken omhändertas i likvärdig utsträckning, vilket inte är fallet i nuvarande styrning.

Kunskapshöjning utan tydliga mål

En stor del av uppdragen har syftat till att höja kunskapen eller till att ta fram eller sammanställa kunskapsunderlag. I flera fall saknar uppdragen mål som pekar på vad kunskapen ska bidra till för förändring inom verksamhetsområdet och hur detta i sin tur ska leda till att nationella minoriteter i högre grad får sina rättigheter tillgodosedda. Under de senaste åren har regeringen i högre grad pekat ut målgrupper för kunskapshöjande uppdrag, särskilt inom ramen för diskriminering och utsatthet. Det finns också några exempel på uppdrag som innehåller skrivningar om att kunskapen ska användas

---

⁵¹ Forum för levande historia, Sametinget, Institutet för språk och folkminnen, Skolverket, Stockholms universitet, Umeå Universitet, Kulturrådet, Lunds universitet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Sameskolstyrelsen, Södertörns högskola, Uppsala universitet, Länsstyrelserna.

⁵² Kulturdepartementet, ”Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige” (2025).

i verksamheten.⁵³ Samtidigt framgår det inte vilka konkreta förändringar och resultat som regeringen förväntar sig att de kunskaphöjande insatserna ska leda till. Det blir därmed otydligt vad enskilda insatser har för betydelse för nå minoritetspolitikens mål och insatsernas resultat svåra att följa upp.

Utan en övergripande strategisk styrning saknar myndigheterna den helhetsbild som krävs för att identifiera vilken pusselbit myndighetens arbete ska bidra med och vad som görs av andra. Myndigheter påpekar att de i några fall fått uppdrag att ta fram kunskapsstöd, men att uppdragen inte har gett utrymme för att sprida stöden till relevanta målgrupper. Några myndigheter anger också i sin redovisning att de behöver resurser för att kunna följa upp vilka resultat insatserna leder till.⁵⁴

Det finns ett antal uppdrag som handlar om att ta fram indikatorer för uppföljning, bland annat kopplat till språkrevitalisering, nationella minoriteters hälsosituation, arbetsförmedlingens arbete med romsk inkludering och uppföljning av handlingsplanen mot rasism och hatbrott. Några av dessa uppdrag redovisades 2024,⁵⁵ men ansvariga myndigheter har ännu inte fått någon återkoppling kring om, eller hur, förslagen som lämnats kommer att tas vidare.⁵⁶ Det ska även tas fram indikatorer för uppföljning av strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism 2025–2034. För att ta tillvara det betydande arbete som lagts ner på att ta fram modeller för evidensbaserad uppföljning är det viktigt att regeringen går vidare och bereder de inkomna förslagen. Samtidigt är det av vikt att de olika initiativen samordnas så att rapporterade myndigheter inte belastas med att ta fram olika underlag till olika uppföljande myndigheter.

Det är enbart ett mindre antal uppdrag som avser åtgärder som på ett direkt sätt bidrar till att individer i högre grad får tillgång till sina lagstadgade rättigheter. Nästan samtliga av dessa återfinns inom delområdet språk och kulturell identitet. De myndigheter som har instruktionsenliga uppdrag har även i högre grad haft återkommande och verksamhetsnära regleringsbrevsuppdrag kopplat till minoritetspolitiken. Dessutom har Södertörns högskola, Stockholms universitet, Luleå universitet och Lunds universitet sedan 2013 haft återkommande uppdrag att tillhandahålla både utbildning och lärarutbildning i minoritetsspråken.

---

⁵³ Se till exempel: Ändring av uppdrag att ta fram, utveckla och sprida kunskapsstöd för att förebygga och motverka rasism inom hälso- och sjukvården – Regeringen.se; Skolverket ska genomföra en nationell studie om antisemitism i skolväsendet – Regeringen.se.

⁵⁴ Forum för levande historia ”Statens arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott 2024. Redovisning av uppdrag att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (Ku2022/01857, Ku2022/01893)” (2025).

⁵⁵ Institutet för språk och folkminnen ”Att följa språken - förslag till indikatorer för att långsiktigt följa utvecklingen för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. Slutredovisning regeringsuppdrag Ku2021/02483” (2025); Folkhälsomyndigheten, ”Folkhälsomyndighetens återrapportering av regeringsuppdrag S2021/06169 Uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla kunskapen om hälsosituationen bland de nationella minoriteterna och urfolket samerna” (2025); Arbetsförmedlingen, ”Uppdrag till arbetsförmedlingen avseende regeringens strategi för romsk inkludering. Återrapport enligt regeringsuppdrag Ku2024/00156” (2025).

⁵⁶ Sametinget, ”Rapport: Indikatorer för de samiska språkens utveckling över tid (2025); Institutet för språk och folkminnen Att följa språken – förslag till indikatorer för att långsiktigt följa utvecklingen för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib” (2025).

Redovisningskrav är viktigt

Flera nationella myndigheter och länsstyrelser framhåller vikten av att uppdrag innehåller redovisningskrav. Återrapporteringsprocesser bidrar till att arbetet prioriteras internt och förankras med ledningen. Avsaknaden av redovisningskrav kan också leda till att myndigheter inte avsätter resurser för att följa upp hur arbetet går, eller vilka effekter det leder till.⁵⁷ Brist på redovisningskrav innebär också ökade svårigheter för uppföljningsmyndigheterna att följa upp och redovisa minoritetspolitikens utveckling.

Att länsstyrelsernas redovisningskrav tagits bort i regleringsbrevet 2025 har fått tydliga konsekvenser. I enkäten till länsstyrelser svarar 17 av 19 att avsaknaden av redovisningskrav har påverkat arbetet. Länsstyrelserna beskriver att arbetet har nedprioriterats och fått färre resurser, vilket har inneburit att nationella minoriteters rättigheter inte längre blir belyst som ett eget sakområde. Ett undantag är Länsstyrelsen i Norrbottens län, som fortsatt har avsatt personalresurser för det bredare minoritetspolitiska arbetet. Länsstyrelsen anger att detta möjliggjorts av att myndigheten har uppdraget att stödja försoningsprocessen. Även det uppdraget var dock under 2025 ofinansierat av regeringen, men Länsstyrelsen har sökt och beviljats 500 000 kronor för arbetet 2025 från Stiftelsen Norrbottens läns Arbetsstugor.

Flera länsstyrelser beskriver att nationella minoriteter integreras i arbetet med mänskliga rättigheter eller jämställdhet, vilket i grunden är positivt. Länsstyrelserna uttrycker dock en oro för att frågan inte kommer att ges något större utrymme. Vissa planerade insatser har under 2025 prioriterats bort – i många fall insatser med externa målgrupper. Enkätsvaren ger generellt en bild av att länsstyrelsernas arbete har avtagit och att stödet till kommunerna har minskat.

Politikområdet behöver samlas ihop och prioriteras

I rundabordssamtalen med nationella myndigheter framkom att en konsekvens av de många och kortsiktiga uppdragen är att det saknas en övergripande bild av hur olika myndigheters verksamhet ska samspela för att gemensamt bidra till minoritetspolitikens mål. I några fall har uppdrag som getts gemensamt till flera myndigheter haft olika formuleringar. Det finns också exempel på att en myndighet har fått i uppdrag att samverka med andra myndigheter, som i sin tur inte fått motsvarande uppdrag. Detta upplevs ha försvårat samverkan. Myndigheterna framför också att fragmenteringen innebär svårigheter för nationella minoriteter att navigera och prioritera sitt deltagande i olika processer.

Samtidigt understryker flera myndigheter att det är viktigt att fortsatt få uppdrag, eftersom minoritetsfrågorna annars prioriteras ner inom myndigheten. Att politikområdet i högre grad samlas ihop, med prioriterade åtgärder och samordnade uppdrag anses vara den viktigaste åtgärden för att stärka myndigheternas genomförande av minoritetspolitiken. Eftersom politikområdet är tvärsektoriellt behöver uppdrag till myndigheter samordnas över olika verksamhetsområden och departement. Den interdepartementala samordningen upplevs inte fungera tillräckligt väl. För att åstadkomma en positiv utveckling diskuterades också vikten av att formulera uppdrag utifrån en evidensbaserad analys och tydligt specificera syfte och förväntade resultat.

---

⁵⁷ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga insatser” (2025).

Politiska signaler har betydelse

Både myndigheter och nationella minoriteter beskriver en upplevelse av att området inte prioriteras av regeringen. Myndigheter framför att regeringens satsningar under 2025 har skett genom att medel har flyttats från en del av minoritetspolitiken till en annan. Ett exempel på detta är att Isof:s och Sametingets språkcentrum finansierades genom att statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområde sänktes. Detta riskerar att skapa intressekonflikter och motsättningar mellan aktörer såväl inom det offentliga som hos rättighetsbärarna. Myndigheterna framhåller att ”hela kedjan” behöver finansiering för att nå hållbara resultat. Myndigheterna tycks i detta avseende ha märkt hur sänkningen av olika statsbidrag inom minoritetsområdet har påverkat deras förutsättningar att driva på minoritetspolitiken. Det rör sig både om statsbidraget till organisationer som företräder nationella minoriteter, statsbidraget för romsk inkludering och statsbidraget för kommuner som ingår i förvaltningsområde för ett av minoritetsspråken. Uppföljningsmyndigheterna kan konstatera att sänkningarna i hög grad har påverkat både organisationer och kommuner. Bland annat anger mer än 80 procent av kommunerna i förvaltningsområde att deras verksamhet påverkats negativt av sänkningen.⁵⁸

Nationella minoriteter understryker att regeringen inte gått vidare med åtgärdsförslag som under de senaste åren lagts fram av bland annat uppföljningsmyndigheterna, den Rådgivande kommittén för ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter, Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset, och Institutet för mänskliga rättigheter. Rättighetsbärarna har också i flera sammanhang kritiserat Regeringskansliets bristfälliga processer för inflytande och delaktighet, vilket uppfattas som en signal på att regeringen inte tar nationella minoriteters rättigheter på allvar.⁵⁹ En fokusgruppsdeltagare i fördjupningen om nationella minoriteters erfarenheter av inflytande och delaktighet noterar:

”Politiken är inte intresserad av att jobba med romska minoriteten. Och det finns inte någon politisk agenda för detta. Det är inte viktigt. Det märker man. Det märks också att man har fått mer luft under vingarna för att ignorera.”

Signalen förstärks av att flera offentliga utredningar som presenterats 2025 innehåller skrivningar som underminerar vikten av minoritetspolitiken,⁶⁰ eller ger en ensidigt negativ bild av nationella minoriteter.⁶¹ Referensgrupperna påtalar att Kulturkanon för Sverige tydligt visar att regeringen inte värnar nationella minoriteters språk och kultur. Uppföljningsmyndigheterna noterar att listan med verk innehåller få exempel på minoritetskultur. Vidare präglas utredningen genomgående av ett majoritetsperspektiv som tar sig uttryck i allt från historisk inramning, urvalskriterier, val av verk och hur verken beskrivs (eller inte

⁵⁸ Se bilaga 2: Redovisning av statsbidrag till kommuner och regioner.

⁵⁹ Se bland annat Sveriges radio, ”Nationella minoriteter tackar nej till regeringens infomöte: ”Dålig teater”” <https://www.sverigesradio.se/artikel/nationella-minoriteter-tackar-nej-till-regeringens-infomote-dalig-teater>, publicerad 2025-05-23, Sveriges radio, ”Protestbrev till kulturministern: Vi bör ha inflytande i kulturkanonen” <https://www.sverigesradio.se/artikel/protestbrev-till-kulturministern-vi-bor-ha-inflytande-i-kulturkanonen>, publicerad 2024-10-24.

⁶⁰ SOU 2025:92 ”En kulturkanon för Sverige”, Kulturdepartementet (2025).

⁶¹ SOU 2025:83 ”Ett nationellt förbud mot tiggeri”, Justitiedepartementet (2025).

beskrivs).⁶² Utredningen framställer multikulturalismen som en svensk överideologi sedan 1990-talet. Multikulturalismen kopplas i utredningen till invandring och viss mån erkännandet av nationella minoriteter. Utredningen konstaterar:

”Denna nya överideologi innebar också att assimilering blev ett skällsord och att politiken i stället kom att betona kulturell mångfald, rätten till hemspråksundervisning samt tolerans för olika värderingar och religioner. Men åter riktades blicken bort från svensk kultur och historia. [...] Anti-nationalismen ledde till en blindhet rörande såväl svensk kultur som andra länders.”⁶³

På så vis sätter utredningen nationella minoriteters språk och kultur i motsatsförhållande till ”svensk” kultur, snarare än att se dessa som en del av svensk kultur och historia. Referensgruppen påtalar att det gamla förhållningssättet ”ett land, ett folk” upplevs ha återkommit, vilket deltagarna har märkt av i vissa myndigheters bemötande.

---

⁶² Exempelvis: ”Lappkodicillen illustrerar svårigheterna för en nationalstat att hantera minoritetsfrågor. Samernas bruk av mark och vatten för renskötsel, jakt och fiske är fortfarande aktuella och har lett till flera uppmärksammade rättstvister”. Att tvisterna beskrivs bero på samernas bruk av mark, snarare än statens kolonialisering av Sápmi är ett tydligt exempel på det genomgående majoritetsperspektivet. Talande är också att sverigefinsk kultur i folkets kanon presenteras under rubriken ”Finland i Sveriges kulturkanon”.

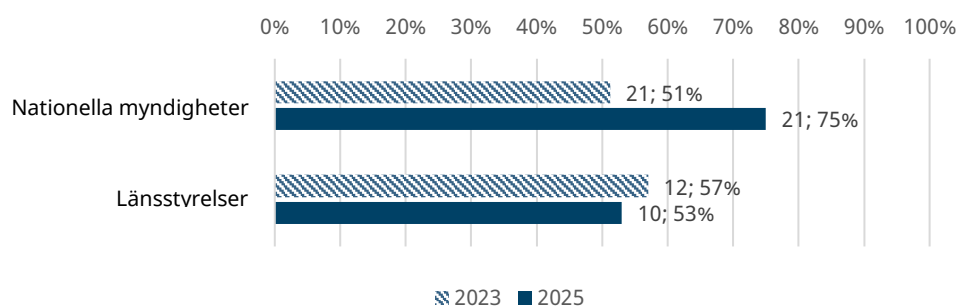
⁶³ SOU 2025:92 ”En kulturkanon för Sverige”, Kulturdepartementet.

Myndigheternas informations- och kunskaps- höjande arbete

Kunskap om nationella minoriteter och minoritetslagen är en utgångspunkt för att myndigheter ska kunna bedriva ett ändamålsenligt arbete med frågorna. I enkäten till länsstyrelser och övriga nationella myndigheter ingår frågor om interna och externa informations- och utbildningsinsatser.

Intern kunskapshöjning genom en bredd av aktiviteter

Enkätsvaren visar att andelen nationella myndigheter som genomfört interna informations och utbildningsinsatser har ökat från 51 procent till 75 procent. Ökningen bör dock tolkas med försiktighet, givet att svarsfrekvensen är lägre 2025 och en större andel av de svarade myndigheterna har särskilda uppdrag kopplat till minoritetspolitiken. Antalet myndigheter som angett att de har genomfört intern kunskapshöjning är detsamma 2023 och 2025. Bland länsstyrelser har antalet som genomfört utbildningsinsatser minskat från 12 till 10 sedan 2023.

Figur 1: Andel länsstyrelser och nationella myndigheter som genomfört interna insatser för att öka personalens kunskap om nationella minoriteters lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar.

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter.

De flesta insatserna är allmänt riktade. Här ryms en bredd av olika aktiviteter, såsom handledningar kring ärendehantering på minoritetsspråk, att personal får ta del av innehållet i produkter som tas fram, att information sprids i samband med konferenser, nätverksaktiviteter och uppmärksammande av högtidsdagar. Några myndigheter⁶⁴ redovisar att de har en obligatorisk introduktionsutbildning för nyanställda och ett antal har genomfört fördjupade utbildningar inom specifika/avgränsade ämnesområden.

Svaren visar att också att genomförandet av uppdrag i hög grad bidrar till kunskapshöjande och informationsspridande inom myndigheterna. I uppdragens genomförande ingår ofta ett bredare kommunikativt arbete. Rapportering av uppdrag används också för att informera och kunskapshöja bland chefer.

⁶⁴ Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kungliga biblioteket.

Extern informations- och kunskapshöjning når olika aktörer

Sex av tio nationella myndigheter har genomfört externt riktade informations- och kunskapshöjande insatser, en något högre andel än 2023. I enkäten frågar vi vilken målgrupp insatserna riktat sig till: nationella minoriteter; särskilda yrkesgrupper inom myndighetens kompetensområde; andra nationella myndigheter; kommunförvaltningar; eller regionförvaltningar. Svaren visar att det finns en förhållandevis jämn spridning av vilken målgrupp som nås av insatserna.

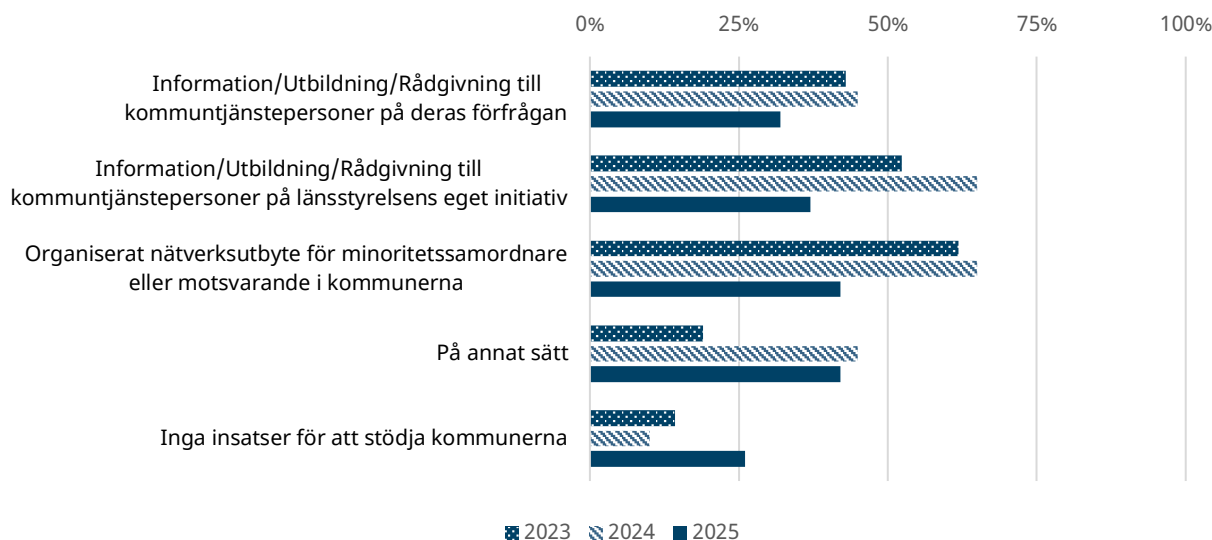
Nio myndigheter anger att de har genomfört insatser som riktar sig till nationella minoriteter, jämfört med elva 2023. Här beskrivs framför allt informationsinsatser kopplade till myndigheternas verksamhet och material som myndigheten tagit fram, men även nätverksträffar med kunskapshöjande innehåll och information om nationella minoriteters rättigheter.

Tio myndigheter har genomfört insatser för särskilda yrkesgrupper inom myndighetens kompetensområde. De yrkesgrupper som har nåtts av insatserna arbetar främst med områden där nationella minoriteter har stärkta rättigheter enligt lag. Flera insatser berör skol- och utbildningsväsendet, exempelvis yrkes- och karriärvägledare, språk- och modersmåls lärare, samt studenter på bibliotekshögskolan. Det finns även insatser som har riktats till anställda inom äldreomsorgen samt anställda inom barn- och ungdomsvården. Sju myndigheter beskriver att de har genomfört insatser som riktar sig till kommunalförvaltningar, främst i form av nätverksträffar och seminarier, men det finns även exempel på insatser som riktar sig till en specifik förvaltning. Sex myndigheter anger att de haft insatser riktade mot regioner, dessa avser främst regionsnätverk.

Tio av myndigheterna anger att de haft insatser som riktar sig mot andra myndigheter. Det handlar i flera fall om samverkan kring olika aktiviteter, att andra myndigheter bjudits in till konferenser, föredrag som getts på nätverksdagar för myndigheter, och genomförande av gemensamma samråd.

Länsstyrelsernas externt riktade arbete har avtagit

I enkäten till länsstyrelser frågar vi hur länsstyrelserna arbetar för att det minoritetspolitiska målet ska få genomslag i länet, och vilka insatser som har genomförts för att stödja kommunerna i länet att uppfylla sina skyldigheter enligt minoritetslagen. Enkätsvaren visar att länsstyrelsernas externa arbete har minskat under året.

Figur 2: Vilka insatser har genomförts för att stödja kommunerna i länet att uppfylla sina skyldigheter enligt minoritetslagen?

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter.

Minskningen syns inom de flesta utåtriktade aktiviteterna såsom samverkan med länets aktörer, stöd och rådgivning, länskonferenser och nätverk. Andelen länsstyrelser som genomfört insatser för att stödja kommuner ökade mellan 2023 och 2024, då länsstyrelsernas redovisningskrav breddades för att även inkludera stöd till kommuner. Under 2025, efter att redovisningskravet helt tagits bort, har andelen länsstyrelser som haft insatser för att stödja kommunerna minskat från 90 procent till 75 procent.

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter

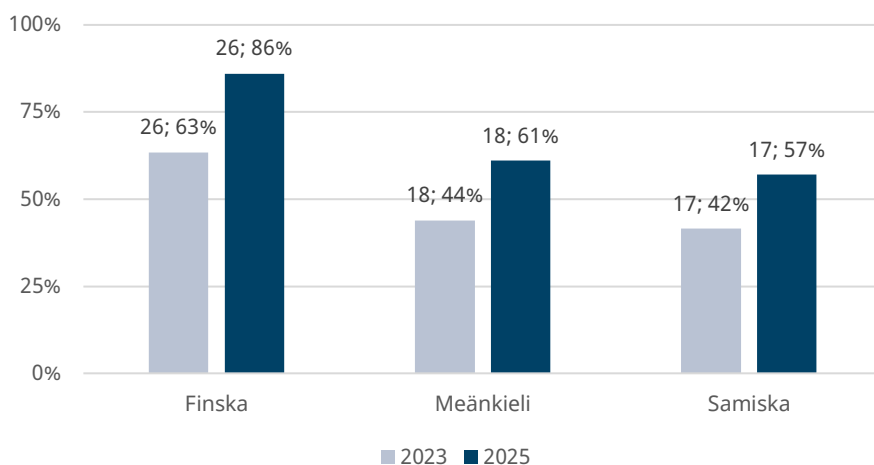
Minoritetslagen § 8 reglerar enskildas rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet. Rätten gäller myndigheter som verkar inom minoritetsspråkets förvaltningsområde, vilket inbegriper alla myndigheter med hela landet som verksamhetsområde. Vidare ska kontakten avse ett ärende i vilket den enskilda är part, eller ställföreträdande part, och ärendet ska ha anknytning till förvaltningsområdet. Myndigheterna ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk. Minoritetslagen § 11 anger att förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

Förmågan att hantera förfrågningar och ärenden är störst vad gäller finska

I enkäten till statliga myndigheter och länsstyrelser frågar vi om myndigheten kan hantera förfrågningar och ärenden på finska, meänkieli eller samiska. Från svaren framkommer att 86 procent av nationella myndigheter kan hantera ärenden på finska, 61 procent kan hantera ärenden på meänkieli och 57 procent kan hantera ärenden på samiska. Andelen har ökat jämfört med 2023, men det går inte att dra några säkra slutsatser kring detta givet det begränsade antalet respondenter. Antalet som svarar att de kan hantera ärenden på finska, meänkieli respektive samiska är desamma som 2023.

Bland länsstyrelserna svarar 15 att de kan hantera förfrågningar och ärenden på finska, 9 på meänkieli och 10 på samiska. Jämfört med 2023 har antalet sjunkit något vad gäller finska, är oförändrat vad gäller meänkieli och har ökat något vad gäller samiska.

Det är vanligare att både nationella myndigheter och länsstyrelser kan hantera ärenden på finska än på meänkieli och samiska. För samtliga språk är det också vanligare att myndigheter kan hantera skriftliga kontakter jämfört med muntliga kontakter.

Figur 3: Kan din myndighet hantera förfrågningar och/eller ärenden från enskilda personer som använder finska, meänkieli eller samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheten?

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter.

Få verkar för att det ska finnas tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska

I vår enkät anger nio nationella myndigheter att de verkar för att det ska finnas språkkompetens i finska och sex anger att de verkar för språkkompetens i meänkieli respektive samiska. Antalet är i stort sett detsamma som 2023. Bland länsstyrelser är det åtta som anger att de verkar för att det ska finnas språkkompetens i finska och fyra som anger att de verkar för språkkompetens i meänkieli respektive samiska. Antalet har sjunkit för samtliga språk. Flera av de nationella myndigheter och länsstyrelser som saknar förmågan att hantera ärenden på finska, meänkieli och samiska verkar inte heller för att ha tillgång personal med språkkunskaper.

Bland nationella myndigheterna som anger att de verkar för att ha tillgång till personal med språkkunskaper anger fyra att de inventerar personalens språkkompetens, tre anger att kunskap i minoritetsspråk anges som meriterande och fem anger annat. Bland svaren ”annat” anges att språkkunskap är centralt i rekrytering av personal, att myndigheten har anställda med språkkompetens och att verksamhet genomförs på minoritetsspråk. Även översättning av kunskapsstöd och information anges. Tre länsstyrelser inventerar personalens språkkompetens, och fem anger att kunskap i språken är meriterande i rekryteringsannonser. Ingen nationell myndighet eller länsstyrelse erbjuder fortbildning i språken.

Rätten att använda finska meänkieli och samiska är svår att ta i anspråk, men ändå viktig

Referensgruppen för uppföljningen framför att det finns strukturella hinder som innebär att nationella minoriteter inte ianspråkar rätten att använda sitt minoritetsspråk i kontakt med myndigheter. På grund av den tidigare assimileringpolitiken har flera minoriteter tappat sina språk, och vissa av språken saknar en offentlig vokabulär vilket försvårar användningen av språket i kontakt med myndigheter. Den inneboende maktobalansen mellan enskilda och myndigheter innebär vidare att det som enskild är svårt att ställa krav på ärendehantering på ett nationellt minoritetsspråk. Ett sådant krav kan upplevas försvåra handläggningen och därmed minska chansen att få ett positivt beslut. Enskilda kan därmed uppleva att de behöver göra avvägningar mellan rätten att få använda sitt språk och rätten att få tillgång till samhällsservice.

Trots svårigheterna att ianspråka rättigheten att använda finska, meänkieli och samiska i kontakt med myndigheter anser referensgruppen att rättigheten är viktig. Förutom vikten av att enskilda får sina rättigheter tillgodosedda ses det också som ett sätt att stärka språken och vidga språksfärerna, och på så sätt bidra till språkrevidering. Referensgruppen framför också att myndigheter i högre utsträckning borde inkludera språkrav i rekryteringar – både för att myndigheterna ska kunna uppfylla sina skyldigheter i förhållande till enskildas rättigheter, och för att signalera att språken är viktiga och användbara i offentliga sammanhang.

Övergripande utmaningar och framgångsfaktorer

I enkäterna ges länsstyrelser och nationella myndigheter utrymme att beskriva de största utmaningarna och hindren för det minoritetspolitiska arbetet och konsekvenserna av dessa samt sådant som på ett övergripande plan har gett särskilt goda resultat eller varit nycklar till att motverka hinder. I följande stycken sammanfattas vad som framkommit från enkätsvaren.

Bristande resurser och kortsiktighet den största utmaningen

Liksom tidigare år är bristande resurser och prioritering det hinder som lyfts fram av flest länsstyrelser. I år tillkommer att redovisningsuppdraget tagits bort vilket lett till att området prioriterats ner ytterligare, eller i vissa fall inte prioriterats alls. Några länsstyrelser beskriver svårigheter i mottagarkapaciteten hos kommuner och regioner som ett hinder. Ett par lyfter fram att det är svårt att nå ut till nationella minoriteter och få tillräckligt deltagande i samråden. Samtidigt reflekterar dessa länsstyrelser kring att bristande engagemang och deltagande också kan bero på att länsstyrelsen inte lyckats identifiera frågor som är av relevans för minoriteterna.

Även nationella myndigheter beskriver att de utan riktade och finansierade uppdrag saknar resurser att arbeta med området. Kortsiktighet i uppdrag och finansiering har lett till arbete i projektform och att arbetet inte integrerats i de ordinarie strukturerna. Som en konsekvens stannar arbetet av när uppdragen löpt ut. I svaren framkommer också vikten av att resurser avsätts till andra offentliga aktörer och till organisationer som representerar nationella minoriteter.

Ett antal myndigheter beskriver att de stöter på svårigheter i kompetensförsörjningen, och att det är utmanande att behålla personal med rätt kompetens. Brist på översättare för vissa språk har hämmat några myndigheters arbete. Inom ramen för lärarutbildning i minoritetsspråken och utbildning av modersmåls lärare utgör behörighetskrav hinder för verksamheten. Några myndigheter upplever att de har svårt att få en överblick av alla insatser som görs på nationell nivå, och att det krävs en mer aktiv

samordning, särskilt när flera myndigheter har delvis överlappande uppdrag. Även nationella myndigheter lyfter fram svårigheter att engagera målgruppen och skapa tillit för regeringsuppdragen.

Framgångar nås i samverkan

En betydande andel av de nationella myndigheterna betonar vikten av samverkan med nationella minoriteter. Kontinuerlig och förtroendefull dialog samt att verksamheten anpassas utifrån nationella minoriteters behov lyfts fram i flera av svaren. Många beskriver också hur samverkan med andra myndigheter har utgjort en framgångsfaktor. Bland svaren finns exempel på hur myndigheter inom samma sektor har samordnat sina uppdrag och genomfört gemensamma aktiviteter och konferenser.

Det framkommer också att några myndigheter har kunnat anta ett långsiktigt perspektiv i arbetet. Långsiktigheten har möjliggjorts genom finansiering för uppdraget i ramanslag, samt att området prioriterats av beslutsfattare. Kopplat till långsiktigheten beskrivs också vikten av att ha interna samordningsstrukturer, god kompetensförsörjning och kontinuerlig omvärldsbevakning.

Även länsstyrelserna beskriver att samverkan med nationella minoriteter, aktörer inom länet, och regionen som grundläggande för att utveckla arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Goda resultat härleds till en etablerad och god kontakt med minoritetsföreningar, som möjliggör att verksamheten anpassas efter minoriteternas behov. En länsstyrelse utanför förvaltningsområde lyfter fram att det varit framgångsrikt att koppla det utåtriktade arbetet till kravet på att kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet. På så sätt har länsstyrelsen hittat en väg in i kommunerna och skapat en plattform för kunskapshöjning och erfarenhetsutbyte.

Uppföljningsmyndigheternas informations- och kunskapshöjande insatser

Länsstyrelsesatsningen

Under 2022–2024 genomförde uppföljningsmyndigheterna 2022 satsning för att stärka länsstyrelsernas arbete. Satsningen har syftat till att skapa bättre förutsättningar för länsstyrelserna att tillämpa minoritetslagen och verka som regional motor i arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Under 2025 har Länsstyrelsen Stockholm fortsatt stödja länsstyrelserna med implementeringen av frågorna inom nätverket för mänskliga rättigheter (MR-nätverket). Målet har varit att förankra det regionala minoritetspolitiska uppdraget i länsstyrelseorganisationen och att utveckla kontakten mellan departementet och kontaktcheferna.

Inom ramen för insatsen har Länsstyrelsen Stockholm deltagit under två fysiska nätverksträffar och säkerställt att träffarna behandlar frågor som rör nationella minoriteter. Kulturdepartementet deltog vid mötet i januari och rapporterade om aktuella händelser inom politikområdet. Länsstyrelsen Stockholm har också sammankallat och lett tre möten för fokusgruppen nationella minoriteter inom MR-nätverkets struktur och spridit information om nationella minoriteter i MR-nyhetsbrevet.

Att länsstyrelsernas regleringsbrev för 2025 inte innehöll ett krav att redovisa det minoritetspolitiska arbetet har inneburit en betydande utmaning. Några länsstyrelser har tolkat frånvaron av redovisningskrav som att myndigheten inte längre har ett minoritetspolitiskt uppdrag. Flera samordnare har upplevt en

otydlighet inom den egna länsstyrelsen om huruvida de får arbeta med frågorna. Inom ramen för satsningen har Länsstyrelsen Stockholm därför fokuserat på att frågorna inte ska falla ur MR-nätverket och att fokusgruppen för nationella minoriteter inte ska läggas ner. Fokusgrupperna har under utvecklingsprojektet haft ett högt deltagande med 16–17 länsstyrelser per möte, men intresset att delta har dalat kraftigt under året. I september deltog tolv länsstyrelser och i november deltog sex länsstyrelser.

Allmänhetens kännedom om nationella minoriteter och minoritetsspråk

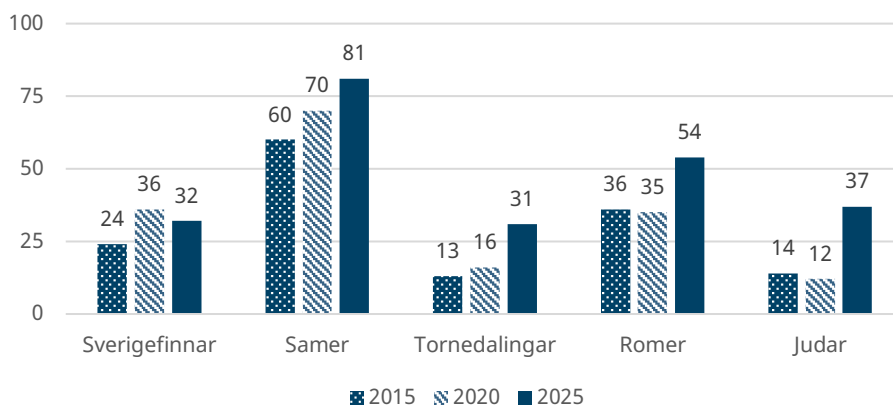
Institutet för språk och folkminnen har i samarbete med Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget genomfört en undersökning av allmänhetens kännedom om och attityd till nationella minoriteter och minoritetsspråk.⁶⁵ Liknande undersökningar har gjorts 2010, 2015 och 2020. Syftet med undersökningen är att över tid undersöka hur synliga minoriteternas språk och kultur är i samhället. Resultaten kan ses som en indikator på minoritetspolitikens genomslagskraft.

Undersökningen visar att kännedomen om nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk har ökat över tid. År 2025 uppger 83 procent av befolkningen att de kan nämna minst en nationell minoritet, vilket är en ökning på mer än 10 procent sedan 2010. Likt tidigare år är det flest som känner till samer. Jämfört med 2020 är andelen som känner till judar tre gånger så stor, och andelen som känner till tornedalingar har fördubblats. Även antalet som känner till romer har ökat, medan antalet som känner till sverigefinnar har minskat något.⁶⁶

---

⁶⁵ Undersökningen genomfördes via en enkät bestående av 10 frågor samt en rad bakgrundsfrågor. Årets undersökning besvarades av 1 256 slumpmässigt rekryterade svenskar över 18 år. Deltagarfrekvensen uppgick till 47 procent.

⁶⁶ Institutet för språk och folkminnen, ”Nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk 2025 – en opinionsundersökning om allmänhetens kännedom och attityder” (2025).

Figur 4: Andel personer (i procent) av de tillfrågade som kan nämna respektive nationell minoritet.

Källa: Institutet för språk och folkminnen

Kännedomen om de nationella minoritetsspråken följer samma mönster. Samiska är det minoritetsspråk som nämns av flest (70 procent), följt av finska (40 procent), romani chib (39 procent), jiddisch (30 procent) och meänkieli (25 procent). Kännedomen om jiddisch har mer än fördubblats jämfört med 2020. Yngre (15–29 år) har högst kännedom om nationella minoriteter och minoritetsspråk och de flesta i denna grupp har fått sin kunskap genom skola och utbildning. Bland äldre är nyheter och media den vanligaste kunskapskällan. Kännedomen är också något högre inom förvaltningsområden, men skillnaden har minskat över tid.

Undersökningen innefattar också frågor som rör allmänhetens attityder till minoritetsspråken. På frågan om hur viktigt det är att bevara och främja nationella minoriteters kulturer och de nationella minoritetsspråken anger en majoritet att det är mycket eller ganska viktigt. Andelen positiva har minskat från 83 procent till 72 procent jämfört med 2020. En majoritet (63 procent) anser att språken främst bör synas i skola och utbildning, följt av offentlig service och i media. Fyra av tio vill lära sig mer om minoriteterna och deras språk, och intresset är störst bland unga (69 procent).

Diskriminering och utsatthet

Inledning, mål och indikatorer

Att skyddas mot diskriminering är en mänsklig rättighet som utgår från alla människors lika värde och FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Diskrimineringslagen (2008:567) förbjuder diskriminering. Rätten att inte diskrimineras är också fastställd i Sveriges grundlag. Den europeiska ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter fastställer att staten har ansvar att ”vidta lämpliga åtgärder för att inom alla områden av det ekonomiska, sociala, politiska och kulturella livet främja fullständig och effektiv jämlikhet mellan personer som tillhör en nationell minoritet och personer som tillhör majoritetsbefolkningen. I detta hänseende skall parterna ta vederbörlig hänsyn till de särskilda omständigheterna för de personer som tillhör nationella minoriteter.”⁶⁷

I det här kapitlet redovisar vi Diskrimineringsombudsmannens genomgång av ärenden som rör nationella minoriteter, samt Brottsförebyggande rådets hatbrottsstatistik. Vi redogör också för myndigheters arbete mot diskriminering av nationella minoriteter. Under rubriken ”Informations- och kunskapshöjande insatser” redovisas uppföljningsmyndigheternas utvecklingsarbete kopplat till delområdet.

Uppföljningsmyndigheternas mål och indikatorer för uppföljningen inom delområdet:

Nationella minoriteter ska inte utsättas för hatbrott eller diskriminering.

- Förekomsten av diskriminering mot nationella minoriteter
- Hatbrott mot samer, hatbrott med antisemitiska respektive antiziganistiska motiv
- Insatser för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter bland förvaltningsmyndigheter

Anmälda fall av diskriminering

Enligt diskrimineringslagen sker diskriminering när en person kränks eller missgynnas och det finns ett samband med etnisk tillhörighet, kön, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Diskriminering kan bland annat ske i arbetslivet, i utbildningsväsendet, i rättsväsendet, inom socialtjänst, hälso- och sjukvård, samt inom handel med varor, tjänster och bostäder.⁶⁸

---

⁶⁷ SÖ 2000:2. Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter, Del II Artikel 4.2.

⁶⁸ SFS 2008:567 Diskrimineringslag.

Anmälda fall av diskriminering över tid

Diskrimineringsombudsmannen (DO) registrerar inte anmälares etniska tillhörighet och för inte statistik över hur många ärenden som rör diskriminering av nationella minoriteter. Myndigheten gör däremot en manuell genomgång och läsning av samtliga anmälningar som inkommit och som rör diskriminering i samband med etnisk tillhörighet eller religion eller annan trosuppfattning.⁶⁹

Eftersom mörkertalet är stort gällande antalet anmälda fall av diskriminering bör siffrorna som redovisas inte ses som en bedömning av diskrimineringens utbredning i samhället. Antalet anmälningar om diskriminering varierar över tid, vilket kan bero på olika faktorer.

Antalet anmälningar som rör diskriminering av judar, samer, sverigefinnar eller tornedalingar till DO har över tid varit få. Antalet anmälningar om diskriminering av romer har varit högre och har sedan 2005 i stort sett legat på 35–55 anmälningar per år. En stor andel av dessa anmälningar handlar om diskriminering av romska kvinnor – framför allt rör det sig om upplevd diskriminering och trakasserier i affärer, när de ska ta in på hotell och när de besöker restauranger.⁷⁰

Sedan år 2000 har nio domar meddelats i ärenden om diskriminering av romer som DO, eller den tidigare Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, drivit till domstol. Förlikningar har ingåtts i tjugonio ärenden om diskriminering av romer. Beträffande ärenden som gäller diskriminering av övriga nationella minoriteter har DO sedan år 2000 ingått förlikning i ett ärende som rör diskriminering av samer och två ärenden som rör diskriminering av judar.

Fortsatt minskat antal anmälda fall av diskriminering

Under 2025 tog DO emot totalt 5 697 anmälningar om diskriminering, oavsett diskrimineringsgrund. Antalet anmälningar har ökat kraftigt år för år sedan 2020. Samtidigt har antalet anmälningar som rör nationella minoriteter under de senaste två åren minskat från ett redan lågt antal. De flesta anmälningarna rör diskriminering av romer, elva stycken.

Under 2025 inkom 33 anmälningar om diskriminering mot en och samma restaurang sedan ägaren klargjort att israeler inte var välkomna till restaurangen. Även om alla dessa anmälningar inte rör diskriminering av judar är det tydligt hur ett sådant uttalande upplevs som uttryck för antisemitism. Förutom dessa anmälningar har DO vid genomgången av anmälningar inkomna 2025 endast identifierat någon enstaka anmälan som rör diskriminering av judar.

När det kommer till anmälningar om diskriminering av samer, sverigefinnar och tornedalingar har myndigheten endast identifierat enstaka anmälningar.⁷¹

---

⁶⁹ Diskrimineringsombudsmannen, Svar på förfrågan om underlag om anmälningar om diskriminering och DO:s tillsyn 2024, 3 februari 2025.

⁷⁰ Diskrimineringsombudsmannen, "Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets Minoritetskonventioner" (2025) s.51.

⁷¹ Diskrimineringsombudsmannen, Svar på förfrågan om underlag om anmälningar om diskriminering och DO:s tillsyn 2025, 17 februari 2026.

Ingen tillsyn har inletts under 2025

Utifrån de anmälningar om diskriminering av judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som inkom under 2025 har DO under året inte inlett tillsyn i något ärende. Under året inledde DO däremot tillsyn i två ärenden som inkom under 2024. DO fattade under 2025 inte tillsynsbeslut i något av dessa ärenden.

DO har under 2025 fattat tillsynsbeslut i två ärenden som gällde diskriminering av romer. Tillsyn i ärendena inleddes 2023 respektive 2024. Ärendena gällde diskriminering inom samhällsområdena utbildningsväsendet respektive socialtjänst.

Det har under 2025 inte meddelats någon dom i något ärende som rör diskriminering av judar, romer, samer, sverigefinnar eller tornedalingar. DO har under året inte heller stämt i något ärende som rör diskriminering av judar, romer, samer, sverigefinnar eller tornedalingar.⁷²

Antisemitiska hatbrott sticker ut

Hatbrott är ett samlingsbegrepp för vad som i svensk brottslagstiftning avser olaga diskriminering, hets mot folkgrupp, ärekränkning, samt brott där motivet helt eller delvis varit att kränka offret utifrån uppfattad etnicitet, hudfärg, nationellt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Brottsförebyggande rådet (Brå) sammanställer vartannat år statistik över hatbrott som polisanmälts.⁷³ På grund av mörkertalet av hatbrott som aldrig kommer polisen till kännedom, eller hatbrott som inte hatbrottsmarkeras korrekt, är hatbrottsstatistiken begränsad som källa för att beskriva utsattheten för hatbrott.

Den senaste hatbrottsstatistiken från Brå publicerades 2025 och avser hatbrott som polisanmälades under 2024. Under året hatbrottsmarkerades 4 648 polisanmälningar, vilket är i nivå med antalet hatbrottsmarkerade polisanmälningar 2022. Antalet hatbrottsmarkerade anmälningar har dock nästan halverats jämfört med 2018. Brå har inte analyserat vad minskningen kan bero på.⁷⁴

Brå har gått igenom samtliga hatbrottsmarkerade polisanmälningar 2024 och har bedömt att 2 731 av anmälningarna innehåller minst ett hatbrottsmotiv. Polisens träffsäkerhet i hatbrottsmarkeringen är därmed 59 procent, en ökning med 5 procentenheter jämfört med 2022. Hälften av de hatbrottsmarkerade polisanmälningarna avsåg främlingsfientliga och rasistiska hatbrott, följt av ospecificerade hatbrott (20 %), hatbrott mot religiösa grupper (18 %) och hbtqi-relaterade hatbrott (13 %). Den vanligaste brottsplatsen var allmän plats, följt av brott som skett i skola.⁷⁵ Brå redovisar antalet polisanmälda hatbrott mot samer, antisemitiska hatbrott och antiziganistiska hatbrott.

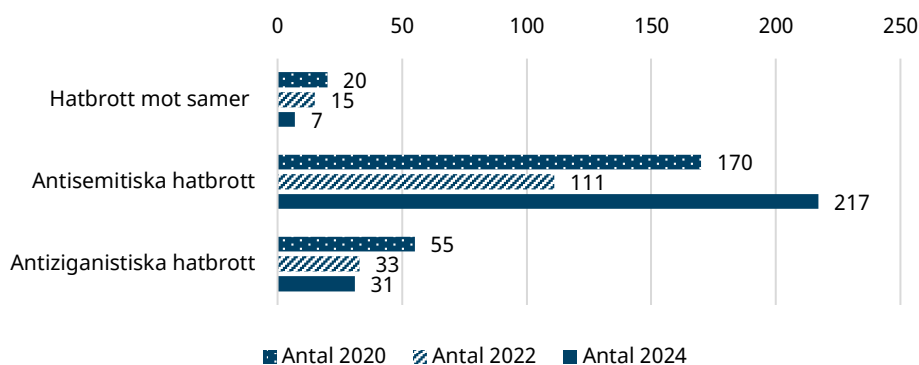
---

⁷² Diskrimineringsombudsmannen, Svar på förfrågan om underlag om anmälningar om diskriminering och DO:s tillsyn 2025, 17 februari 2026.

⁷³ Statistiken baseras på polisens markering av huruvida det anmälda brottet bedömts utgöra ett hatbrott. Beteckningen hatbrott läggs vanligtvis till först efter utredning av motiven som ligger bakom den brottsliga handlingen.

⁷⁴ Brottsförebyggande rådet, "Polisanmälda hatbrott 2024 – En sammanställning av anmälningar som hatbrottsmarkerats av polisen och där Brå har identifierat ett hatbrott" (2025).

⁷⁵ Brottsförebyggande rådet, "Polisanmälda hatbrott 2024 – En sammanställning av anmälningar som hatbrottsmarkerats av polisen och där Brå har identifierat ett hatbrott" (2025).

Figur 5: Motiv för polisanmälda hatbrott 2020, 2022 och 2024.

Källa: Brottsförebyggande rådet

Under 2024 polisanmäldes sju hatbrott mot samer, antalet har minskat årligen sedan 2020. Antalet polisanmälda antiziganistiska hatbrott var 31, vilket är i nivå med 2022, och lägre än 2020 då antalet var 55. Eftersom antalet anmälda hatbrott mot samer och antiziganistiska hatbrott under 2024 understiger 50 gör Brå ingen ytterligare nedbrytning av statistiken vad gäller dessa hatbrottsmotiv.⁷⁶

Antisemitiskt hatbrott utgjorde under 2024 huvudbrottet⁷⁷ i 217 polisanmälningar. Varje polisanmälan kan innehålla upp till fyra brott som kan hatbrottmarkeras. Under 2024 var det totala antalet antisemitiska hatbrottsmotiv i polisanmälningarna 313. De vanligaste brotten var hets mot folkgrupp (44 %), skadegörelse (22 %), ofredande (17 %) och olaga hot (7 %). Den vanligaste brottsplatsen var allmän plats (31%) följt av brott i digitala miljöer (21 %) och skola (14 %). Elva procent av brotten skedde på en religiös plats, exempelvis en synagoga.⁷⁸

Av alla anmälningar där Brå identifierat ett hatbrottsmotiv under 2022 hade 5 procent personupplärats 31 maj 2025. Strax över hälften lades ned utan att en utredning inletts och 43 procent lades ner efter utredning. Mindre än en procent av anmälningarna var fortfarande under utredning.⁷⁹

⁷⁶ Brottsförebyggande rådet, "Polisanmälda hatbrott 2024 – En sammanställning av anmälningar som hatbrottsmarkerats av polisen och där Brå har identifierat ett hatbrott" (2025), s 45 – 46.

⁷⁷ Huvudbrottet i en anmälan är det brott som har strängast straffskala.

⁷⁸ Brottsförebyggande rådet, "Polisanmälda hatbrott 2024 – En sammanställning av anmälningar som hatbrottsmarkerats av polisen och där Brå har identifierat ett hatbrott" (2025), s. 71 – 77.

⁷⁹ Ibid. s. 110.

Upplevd diskriminering och rasism står i kontrast till anmälningarna

Upplevd diskriminering och rasism står i kontrast till anmälningarna. I samband med Sveriges rapportering till FN:s rasdiskrimineringskommitté har ett antal rapporter⁸⁰ tagits fram som samtliga visar på att rasismen i Sverige har ökat sedan förra granskningen 2018. Det är en upplevelse som delas av referensgrupperna. Det gäller generellt, men är särskilt tydligt beträffande antisemitism.

Under året har det också presenterats ett antal studier som undersöker antisemitism och antiziganism i Sverige. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har på uppdrag av Forum för levande historia presenterat en kunskapsöversikt om antisemitism i digitala miljöer. Studien visar att antisemitism är mycket vanligt förekommande i digitala miljöer. Antisemitisk propaganda är ofta systematiskt kodad, och sprids strategiskt av antidemokratiska extremistaktörer. Genom användningen av konspirationsteorier, kodspråk, bildspråk och sarkasm undviks censur och moderering, och det är svårt att genomföra effektiva motåtgärder. Många olika plattformar används för att öka spridningen och även så kallade ”passiva användare” sprider innehållet vidare utan att nödvändigtvis förstå det antisemitiska budskapet. Den stora spridningen av antisemitiskt innehåll i digitala medier leder till en normalisering och skapar en grogrund för intolerans och radikalisering som driver på trakasserier, hot och politiskt motiverade våldsdåd mot judar. Studien konstaterar samtidigt att det behövs mer forskning på flera områden, bland annat om konsekvenserna av antisemitismens normalisering, konspirationsteoriernas roll i radikaliseringsprocesser, och samspelet mellan aktiviteter i digitala miljöer och händelser på fysiska platser.⁸¹

Skolverket har undersökt antisemitism i skolväsendet. Skolverkets rapport visar att antisemitism i skolor förekommer i många olika former. Det rör sig om både uppenbara uttryck såsom hakors och Hitlerhälsningar och antisemitism som uttrycks i form av ”skämt” eller vardaglig jargong. Precis som i digitala miljöer är det vanligt att antisemitismen göms bakom kodord och i konspirationsteorier, vilket tyder på att digitala uttryck sprids vidare i fysiska miljöer. Attityder och uttryck ofta är kopplade till högerextrema idéer och studien lyfter fram exempel på att ideologiskt motiverade grupper och organisationer har uppsökt skolor för att rekrytera och mobilisera elever. Även i skolväsendet har antisemitiska uttryck ofta kopplingar till kriget mellan Israel och Hamas. Många skolor upplever svårigheter att identifiera och hantera antisemitiska uttryck systematiskt. Rapporten pekar på ett behov av ökad kunskap hos skolpersonal, mer undervisning om antisemitism och stärkta insatser inom skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag.⁸²

Brå har presenterat en intervjustudie om antisemitiska hatbrott som syftar till att belysa utsattheten och otrygghetens konsekvenser samt hur situationen har förändrats efter 7 oktober 2023. Baserat på 17 kvalitativa intervjuer med nyckelpersoner inom judiska verksamheter beskriver Brå en tydlig upplevelse av ökad antisemitism, särskilt efter oktober 2023. Antisemitismen tar sig uttryck i form av hat och hot,

---

⁸⁰ Diskrimineringsombudsmannen, ”Report to the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination” (2025) Institutet för mänskliga rättigheter, ”Kompletterande information till FN:s rasdiskrimineringskommitté Inför behandlingen av Sveriges 24:e och 25:e periodiska rapport” (2025), Civil rights defenders, ”Submission for the committee on the elimination of racial discrimination’s review of sweden during its 116th session, 17 november – 5 december 2025” (2025).

⁸¹ Totalförsvarets forskningsinstitut, ”Antisemitism i digitala miljöer, en kunskapsöversikt” (2025).

⁸² Skolverket, ”Antisemitism i skolan” (2025).

ofta via brev, e-post och sociala medier. Det är vanligt att det förekommer kopplingar till kriget i Gaza. Synligt judiska personer, offentliga företrädare, barn och unga, samt studenter och forskare beskrivs som särskilt utsatta. Antisemitismen kommer från personer med varierande bakgrund och från olika miljöer, och upplevs ha normaliserats i samhällsdebatten. Den utbredda antisemitismen leder till rädsla, otrygghet, psykisk ohälsa, självzensur och begränsad rörelsefrihet. Många verksamheter har tvingats stärka säkerheten, med stora ekonomiska och organisatoriska konsekvenser. Utsattheten beskrivs ha lett till både isolering och en stärkt judisk gemenskap. Studien pekar på brister i skolans och polisens hantering av antisemitism och behov av långsiktiga kunskaphöjande och förebyggande insatser samt uppföljning av det skydd som erbjuds judiska verksamheter.⁸³

Judiska ungdomsförbundet (JUS) har undersökt hur judiska studenter och anställda vid svenska universitet och högskolor upplever otrygghet och antisemitism efter 7 oktober 2023. Studien bygger på en enkät där 57 personer från åtta lärosäten svarade. Nio av tio respondenter uppger att tryggheten försämrats och att deras lärosäte inte agerar effektivt mot antisemitism. Hälften har varit med om eller bevittnat antisemitiska incidenter och lika många har övervägt att undvika campus helt. Många beskriver att de ibland döljer sin judiska identitet för att känna sig säkrare. Rapporten konstaterar också att studenter och anställda på universitet och högskolor har en låg tilltro till institutionernas förmåga att stödja dem. Även JUS ser ett behov av kunskaphöjning kring hur samtida antisemitism tar sig uttryck och att lärosätena etablerar tydligare handlingsplaner mot antisemitism.⁸⁴

Gemensamma Romska Internationella Förbundet (GRIF) har undersökt hur romska ungdomar upplever antiziganism. Studien är baserad på tre workshops och en enkät som besvarades av 129 romer i åldrarna 14–30 år. Studien synliggör att antiziganism genomsyrar romska ungdomars vardag och 61 procent uppger att de utsatts för diskriminering under det senaste året. Respondenterna har upplevt diskriminering i skolan, på arbetsplatsen, i affärer, på vårdcentralen, inom socialförvaltningen eller av polis. Endast ett fåtal anmäler händelserna, ofta på grund av en känsla av att det inte skulle göra någon skillnad. Det är också många unga som inte vet vart de ska vända sig för att få stöd om de utsatts för antiziganism. Skolan beskrivs av många som en otrygg plats och nästan samtliga (95 %) anger att de aldrig har haft en lektion i skolan som tar upp antiziganism. Även undervisningen om romers historia, rättigheter och situation upplevs vara otillräcklig. Samtidigt uttrycker en majoritet att de är stolta över sin romska identitet, även om många döljer den av rädsla för att utsättas för hat, hot och diskriminering. Ungdomarna efterlyser ökad kunskap om romer i samhället, och i skolan specifikt, samt att staten behöver skärpa sitt arbete för att motverka antiziganism och stärka romska ungas trygghet, inkludering och deltagande i samhällslivet.⁸⁵

De studier som presenterats under året synliggör att antisemitism och antiziganism i Sverige utgör allvarliga och strukturella samhällsproblem. Hat, hot och trakasserier sker både fysiskt och digitalt, och förstärks i samband med samhällshändelser och konflikter i omvärlden. Varje enskild händelse är en kränkning i sig själv, men utsattheten får också långtgående konsekvenser för individers trygghet, hälsa

---

⁸³ Brottsförebyggande rådet, ”Antisemitiska hatbrott Samtida erfarenheter från judiska församlingar och organisationer” (2025).

⁸⁴ Judiska Ungdomsförbundet, ”Vi är inte välkomna här: Judiska studenters och anställdas upplevelser av antisemitism och otrygghet i högre utbildning” (2025).

⁸⁵ Gemensamma Romska Internationella Förbundet (GRIF), ”Vi är inte problemet – romska ungdomars röster om identitet, narrativ och antiziganism i Sverige 2025” (2025).

och deltagande i samhället. Personer som är öppna och synliga i sin minoritetsidentitet eller offentligt engagerade utsätts i högre grad, och situationen är mycket allvarlig på skolor och universitet. Samtliga studier belyser också att det finns en låg tilltro till institutioners förmåga att förebygga, bemöta och utreda rasism och hatbrott, vilket bidrar till underrapportering, självcensur och anpassningsstrategier som att dölja identitet eller undvika vissa platser och sammanhang.

Nationella minoriteter påtalar även återkommande att det upplevs som diskriminering när deras konventions- och lagstadgade rättigheter inte tillgodoses av skyldighetsbärarna. Det handlar om att nationella minoriteter inte ges möjlighet att påverka beslut i frågor som berör dem. Det handlar om begränsningar för barn och unga att lära sig och utveckla sitt nationella minoritetsspråk, eller att individer inte ges förutsättningar att använda sitt minoritetsspråk. Och det handlar om att individer inte ges möjlighet att utöva sin kultur eller religion. Upplevelsen av diskriminering förstärks av att det i princip saknas formaliserade motåtgärder när rättigheterna inte tillgodoses av ansvariga förvaltningsmyndigheter.

Insatser för att motverka diskriminering och utsatthet

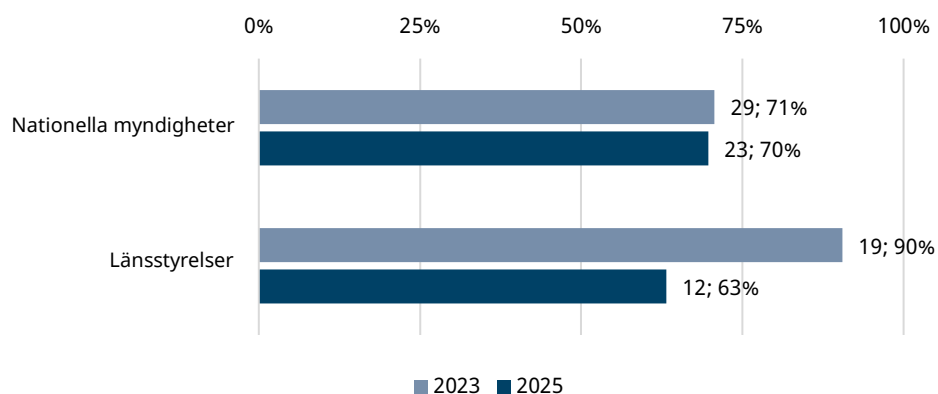
I detta avsnitt redovisar vi länsstyrelser och andra nationella myndigheters och insatser för att motverka rasism och diskriminering av nationella minoriteter. Redovisningen bygger på de enkätundersökningar vi genomfört 2025 samt regeringsuppdrag med bäring på området som slutförts och rapporterats sedan vår förra uppföljning.

Myndigheters insatser för att motverka diskriminering och utsatthet

Sju av tio nationella myndigheter som besvarat frågan redovisar att de har verkat för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter. Andelen är densamma som 2023. Bland länsstyrelser har andelen minskat från 90 procent till 63 procent sedan 2023.

Ungefär hälften av alla insatser har en kunskapshöjande karaktär, där flertalet är riktade mot allmänheten, men även mot specifika yrkesgrupper, andra myndigheter och medarbetare. Några myndigheter beskriver insatser som fokuserar på att säkerställa likvärdighet i myndighetsbemötande, aktiva åtgärder och åtgärder inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Målgruppen för dessa insatser är myndigheternas medarbetare. Strax under hälften av myndigheterna svarar att insatserna avser samtliga nationella minoriteter. Några myndigheter har haft insatser som särskilt avser antisemitism, antiziganism och rasism mot samer.

Nationella myndigheter som angett att de inte verkat för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter motiverar detta bland annat med att det inte är relevant utifrån myndighetens uppdrag, att myndigheten saknar minoritetspoliska uppdrag, eller att myndigheten har generella policyer som berör jämställdhet, mångfald och diskriminering, men att dessa inte särskilt berör nationella minoriteter.

Figur 6: Har myndigheten verkat för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter?

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter.

Enkätsvaren tyder på att det finns en otydlighet kring vad som avses med att motverka diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter. Vissa myndigheter ser det som en del i arbetet med aktiva åtgärder, medan andra inte gör det. Bland de myndigheter som har angett att de motverkar diskriminering av nationella minoriteter genom insatser som rör bemötande och aktiva åtgärder ger svaren intryck av att insatserna är generella. Myndigheterna förefaller inte ha identifierat specifika hinder för respektive nationell minoritet kopplat till diskriminering och utsatthet, trots att förutsättningar och behov skiljer sig åt för var och en av de nationella minoriteterna.

Även länsstyrelsernas insatser för att motverka diskriminering och utsatthet har främst haft en kunskapshöjande karaktär. De flesta av dessa insatser handlar specifikt om rasism eller diskriminering av nationella minoriteter, men några insatser har avsett generellt kunskapshöjande om nationella minoriteter. Fem av länsstyrelserna anger att de har genomfört insatser mot diskriminering och utsatthet i samband med insatser kopplade till 250-års jubileet av judiskt liv. Lika många har genomfört insatser inom ramen för regeringsuppdraget att stödja kommunerna i länet att motverka rasism. Ett par länsstyrelser har genomfört insatser kopplat till det breda MR-uppdraget eller barnrätt.

Sex av länsstyrelserna har genomfört insatser som riktar sig till anställda inom kommun och region, inklusive skolor. Fyra länsstyrelser har genomfört insatser som är riktade mot den egna personalen eller personal på andra länsstyrelser.

Utöver insatserna för att höja kunskapen på området, finns inga exempel på konkreta åtgärder som pekar ut en specifik förändring som behöver genomföras i verksamheten eller inom det område myndigheterna verkar. Enkätsvaren synliggör att det behövs en tydligare riktning för vad arbetet mot diskriminering och olika former av rasism ska leda till inom myndigheternas respektive verksamhetsområde.

Myndigheters arbete inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott

Ett femtontal myndigheter⁸⁶ har fått uppdrag inom ramen för den nationella handlingsplanen mot rasism och hatbrott. Handlingsplanen samordnas av Forum för levande historia, som också har ansvaret att följa upp handlingsplanens resultat. I denna rapport lyfter vi därför enbart fram uppdrag och slutsatser som särskilt berör rasism och hatbrott mot nationella minoriteter.

Forum för levande historia hade också uppdraget att samordna och följa upp den tidigare nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott. I redovisningen som lämnades in 2025 framgår att av 20 uppdrag syftade 16 till att bidra till målet ”mer kunskap, utbildning och forskning”, och tre syftade till att bidra till ”ett mer aktivt rättsväsende.” Från redovisningen framgår att även dessa tre har kunskapshöjning och forskning i fokus. Ett av de redovisade uppdragen avsåg Forums samordnings- och uppföljningsuppdrag. Ingen myndighet redovisade uppdrag som främst syftar till att öka stödet och fördjupa dialogen med civilsamhället eller ett stärkt förebyggande arbete på nätet. Nio av de redovisade uppdragen rör rasism och hatbrott generellt, sex avser särskilt antisemitism, fem särskilt rasism mot samer och två särskilt antiziganism.

Forum för levande historia bedömer att arbetet har resulterat i ökad kunskap, förbättrade stödmaterial och stärkt samverkan mellan myndigheter, organisationer och kommuner. Effekten av genomförda uppdrag har dock inte utvärderats. Forum bedömer vidare att myndigheterna har tagit steg för att utveckla sina uppföljningssystem. Några myndigheter påpekar att de behöver resurser för att följa upp och utvärdera effekterna av informationsmaterialet och utbildningsinsatserna.⁸⁷

Kunskapshöjande fortsatt i centrum

I handlingsplanen mot rasism och hatbrott ligger kunskapshöjning fortsatt i centrum. Av de fyra delmålen i planen fokuserar tre på kunskapshöjning och arbetssätt. Detta avspeglas också i de uppdrag inom planen som är pågående eller som redovisats under 2025. Ett flertal uppdrag syftar till att motverka antisemitism, framför allt genom att ta fram, sammanställa eller sprida kunskap. Ett fåtal uppdrag avser särskilt rasism mot samer eller antiziganism. Inga uppdrag avser specifikt rasism mot sverigefinnar eller tornedalingar.

Institutet för mänskliga rättigheter konstaterar att statens rapport till FN:s rasdiskrimineringskommitté från 2023 genomgående fokuserar på uppdrag och utredningar som syftar till att ta fram mer kunskap om frågor som rör rasism. Institutet har följt upp de uppdrag och utredningar som nämns i statens rapport och drar slutsatsen att de i många fall inte har lett till konkreta åtgärder.⁸⁸ Institutet beskriver att det i möten med rättighetsbärare framkommer att det finns kunskap och data om ojämlikhet baserad på

---

⁸⁶ Enligt regeringens sammanställning 17 september 2025 har följande myndigheter pågående uppdrag: Forum för levande historia, Totalförsvarets forskningsinstitut, Mediemyndigheten, Länsstyrelserna, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Vetenskapsrådet, Diskrimineringsombudsmannen, Skolverket, Göteborgs universitet, Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Socialstyrelsen, Arbetsmiljöverket. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/ett-land-fritt-fran-rasism-och-hatbrott/insatser-mot-rasism-och-hatbrott/>.

⁸⁷ Forum för levande historia, ”Statens arbete inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknade former av fientlighet och hatbrott” (2025).

⁸⁸ Institutet för mänskliga rättigheter, ”[Kompletterande information till FN:s rasdiskrimineringskommitté. Inför behandlingen av Sveriges 24:e och 25:e periodiska rapport](#)” (2025).

etnicitet och födelse land, men att kunskapen inte används av skyldighetsbärare för att planera och genomföra åtgärder för att motverka ojämlikheten. Institutet lyfter också fram att:

”Företrädare för judiska föreningar och församlingar uttrycker en oro över att politiker tenderar att ställa grupper mot varandra, exempelvis när de lyfter fram antisemitism som ett problem och samtidigt undviker att benämna andra gruppers utsatthet. Det finns en farhåga att en sådan ”enögdhet” i stället riskerar att driva på och öka antisemitismen.”⁸⁹

Strukturella brister kräver mer än kunskapshöjning

Vi har i tidigare uppföljningar konstaterat att det finns strukturella brister som ligger bakom det stora mörkertalet beträffande anmälda brott som har koppling till diskriminering av nationella minoriteter och hatbrott. Anledningarna till detta är flera, bland annat är det vanligt att de som utsätts för brott har ett bristande förtroende för att anmälningarna kommer att leda till något. Oron är befogad – som framgår i avsnitten ovan visar statistiken att få anmälningar leder till utredning, upplärning och dom. Polismyndigheten har fått uppdraget att förstärka den brottsutredande förmågan så att fler antisemitiska hatbrott kan lagföras.⁹⁰ Det finns goda skäl att utvidga uppdraget så att det innefattar samtliga brott med hatbrottsmotiv.

Behovet att utveckla lagstiftningen som rör diskriminering har under året lyfts fram av såväl DO som FN:s rasdiskrimineringskommitté (CERD).⁹¹ Idag omfattas exempelvis inte språkförbud mot minoritetsspråk på skolor eller eventuell diskriminering som sker inom ramen för polisens beslut och handläggning. Det finns därför behov av att utvidga diskrimineringslagen så att skyddet mot diskriminering blir heltäckande, och att utreda frågan om att införa språk som en självständig diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen. DO framför också att möjligheterna för individer att utkräva sina rättigheter hindras av att rättegångskostnaderna i diskrimineringsstvister innebär en alltför hög kostnadsrisk för den enskilde och organisationer som för den enskildas talan. För att stärka den praktiska möjligheten till utkrävbarhet rekommenderar DO därför att regeringen ser över rättegångskostnadsreglerna i diskrimineringsstvister samt skapar en processfond där enskilda eller organisationer som arbetar med antidiskriminering kan söka medel för att bekosta diskrimineringsstvister i domstol.⁹²

Statens hantering av Sannings- och försoningskommissioner har under året mötts av kritik från bland annat minoritetens företrädare, kommuner och regioner. Kritiken har bland annat rört att det saknas en statligt bunden handlingsplan för att genomföra de förslag som återfinns i slutbetänkandet, samt att de medel som tilldelats olika aktörer är otillräckliga för att kunna genomföra förslagen i sin helhet.⁹³

---

⁸⁹ Institutet för mänskliga rättigheter, ”[Kompletterande information till FN:s rasdiskrimineringskommitté. Inför behandlingen av Sveriges 24:e och 25:e periodiska rapport](#)” (2025).

⁹⁰ Justitiedepartementet, ”Uppdrag till Polismyndigheten att bidra till genomförandet av regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism” (2025).

⁹¹ Committee on the Elimination of Racial Discrimination, ”Concluding observations on the combined twenty-fourth and twenty-fifth periodic reports of Sweden” (2025); Diskrimineringsombudsmannen, ”Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets minoritetskonventioner” (2025).

⁹² Diskrimineringsombudsmannen, ”Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets Minoritetskonventioner” (2025) s.51.

⁹³ Utveckla Norrbotten, ”Öppet brev till kulturministern: Fortsatt osynliggörande av styvmoderligt behandlad minoritet”, <https://utvecklanorrbotten.se/nyheter/2025/oppet-brev-till-kulturministern-fortsatt-osynliggorande-av-styvmoderligt-behandlad-minoritet/> publicerad 2025-01-20.

Länsstyrelsen Norrbotten, som har regeringens uppdrag att stödja statens pågående försoningsprocess med tornedalningar, kväner och lantalaiset i länet, har i sitt remissvar ställt sig bakom slutbetänkandet. Remissvaret tillstyrker att ansvaret för det fortsatta arbetet bör ligga på de utpekade parterna, det vill säga staten och Svenska kyrkan. I remissvaret framgår också att länsstyrelsen anser att det inte ska vara upp till minoriteten själva att driva arbetet framåt. Statliga aktörer har ett stort ansvar, och är de enda som har tillräckliga resurser för att genomföra konkreta åtgärder. Länsstyrelsen Norrbotten har också tillstyrkt behovet av en handlingsplan, samt tillräckliga resurser för ett fortsatt arbete.⁹⁴ FN:s specialrapportör för sanning, rättvisa, gottgörelse och säkerställandet av icke-upprepning rekommenderade efter sitt besök 2024 att Sverige tillsätter en oberoende mekanism för att stödja och följa upp genomförandet av sannings- och försoningskommissionernas rekommendationer.

Regeringen har också fått kritik för att Sannings- och försoningskommissionen för samer under året beviljats betydligt mindre medel än vad kommissionen begärt.⁹⁵ Den sverigefinska minoriteten kritiserar regeringen för att inte gå vidare med en förstudie kring förutsättningarna för en sanningskommission för att kartlägga och erkänna de övergrepp och den assimilering som minoriteten har utsatts för.

Referensgruppen uttrycker att de inte lagt märke till någon förändring i länsstyrelser eller andra statliga myndigheters arbete för att motverka diskriminering och utsatthet. För att stärka arbetet framgent framhålls vikten av att myndigheter i högre grad samverkar med nationella minoriteter och tar tillvara minoriteternas erfarenheter och perspektiv på hur diskriminering och rasism tar sig uttryck. Det gäller även i myndigheternas arbete med bemötande, där kunskapen om hur diskriminering tar sig uttryck mot nationella minoriteter anses saknas. Vikten av att i högre grad samverka med rättighetsbärarna framkommer även på andra håll, särskilt i implementeringen av handlingsplanen mot rasism och hatbrott.⁹⁶ Referensgruppen framför att alla fem nationella minoriteter bör inkluderas i handlingsplanens åtgärder. Sametingets språknämnd konstaterar att det finns mycket kvar att göra med hänsyn till kunskapsbrist. Situationen skiljer sig åt för de olika nationella minoriteterna och det är viktigt att de kunskapsförande insatserna utgår ifrån det. Många av åtgärderna har en generell karaktär, och det samiska perspektivet saknas. I förhållande till diskriminering och utsatthet anser språknämnden att det också behövs mer kunskap om urfolksrättigheter.

Uppföljningsmyndigheternas informations- och kunskapsförande insatser

I november 2024 lanserade uppföljningsmyndigheterna ett kunskaps- och metodstöd i syfte att stödja kommuners, regioners och nationella myndigheters arbete att motverka nationella minoriteteters utsatthet för diskriminering. Under 2025 har vi genomfört insatser för att sprida metodstödet. Som en del i spridningen har vi genomfört fyra webinarier till olika målgrupper inom kommunal och regional verksamhet. För att öka träffsäkerheten riktades och anpassades webinarier till olika sektorer:

---

⁹⁴ Länsstyrelsen Norrbotten, ”Yttrande över betänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalningar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68)” (2024).

⁹⁵ Dagens Nyheter, [FN-kritik mot regeringens hantering av Sanningskommissionen för samer](#), uppdaterad 2025-03-31.

⁹⁶ Committee on the Elimination of Racial Discrimination, ”Concluding observations on the combined twenty-fourth and twenty-fifth periodic reports of Sweden” (2025); Institutet för mänskliga rättigheter, [Kompletterande information till FN:s rasdiskrimineringskommitté, Inför behandlingen av Sveriges 24:e och 25:e periodiska rapport](#) (2025).

kultursektorn, utbildningssektorns samt vård- och omsorgssektorn. För att öka sannolikheten att kunskapshöjningen påverkar verksamheten riktades webinarier till chefer, ledande funktioner och samordnande funktioner med ansvar för minoritetsfrågor.

Inflytande och delaktighet

Inledning, mål och indikatorer

Rätten till inflytande och delaktighet formuleras i artikel 15 i ramkonventionen, enligt vilken parterna åtar sig att skapa nödvändiga förutsättningar för att de som tillhör nationella minoriteter effektivt ska kunna delta i det kulturella, sociala och ekonomiska livet, samt i de offentliga angelägenheter som berör dem.⁹⁷

Minoritetslagen anger att förvaltningsmyndigheter ska ge nationella minoriteter möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Barn och ungas inflytande ska främjas särskilt. Samråd ska ske genom en strukturerad dialog med nationella minoriteter i syfte att beakta deras synpunkter och behov i förvaltningsmyndigheters beslutsfattande. Samråden ska ge förutsättningar för ett jämbördigt, ömsesidigt och förtroendefullt meningsutbyte.⁹⁸

Det är det offentliga ansvar att informera om och möjliggöra nationella minoriteters rättighet till inflytande. Det offentliga har också ett ansvar att så långt som möjligt undanröja strukturella hinder mot inflytande. Utöver bestämmelserna i minoritetslagen trädde Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket (konsultationsordningen) i kraft 2022 och omfattade då regeringen och statliga myndigheter. Sedan 1 mars 2024 gäller lagen även för kommuner och regioner.

Resultaten i det här kapitlet baseras på vår enkätundersökning av länsstyrelser och andra nationella myndigheters arbete med inflytande och delaktighet samt den fördjupningsstudie som vi gjort kring nationella minoriteters erfarenhet av inflytande och delaktighet.

---

⁹⁷ SÖ 2000:2. Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

⁹⁸ SFS 2009:724. Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Uppföljningsmyndigheternas mål och indikatorer inom delområdet:

Förvaltningsmyndigheter ska informera om nationella minoriteters rättigheter.

- Andel förvaltningsmyndigheter som informerar om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar

Förvaltningsmyndigheter ska erbjuda nationella minoriteter strukturerade former för inflytande i frågor som berör dem.

- Insatser för att identifiera områden där nationella minoriteter bör ha inflytande
- Former för inflytande och delaktighet som erbjuds av förvaltningsmyndigheter
- Möjlighet till påverkan på beslut och inriktning

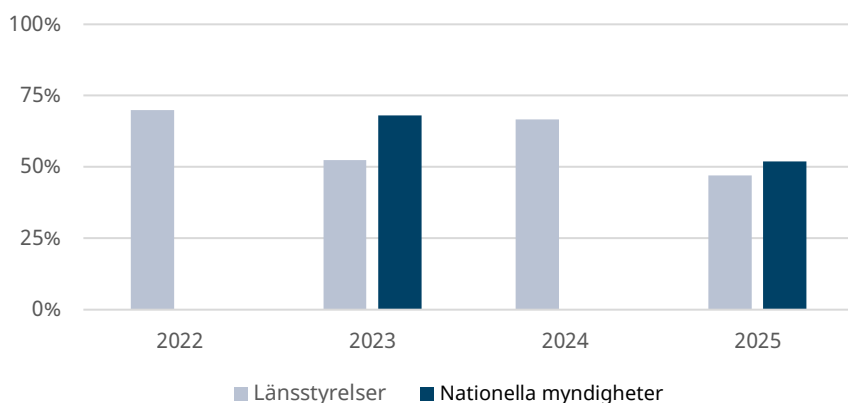
Förvaltningsmyndigheter ska, så långt det är möjligt, undanröja strukturella hinder mot inflytande för nationella minoriteter.

- Förvaltningsmyndigheternas identifierade hinder mot inflytande

Information om rättigheter är svår att hitta

Statliga myndigheter vars verksamhet är av betydelse för nationella minoriteter eller minoritetsspråken ska enligt minoritetslagen informera nationella minoriteter om deras rättigheter och det allmännas ansvar. Av lagens förarbeten framgår att informationen bör lämnas på de minoritetsspråk som väntas bli använda av enskilda i kontakter med myndigheten. Att det allmänna tillhandahåller information om nationella minoriteters rättigheter utgör en grundförutsättning för att möjliggöra deras inflytande i frågor som berör dem.

Strax över hälften av de nationella myndigheterna som besvarat enkäten anger att de har information om rättigheter och det allmännas ansvar på webben. Strax under hälften av länsstyrelserna angav att de informerade på webben 2025, i tillägg till den information som finns på den länsstyrelsegemensamma webben. Jämfört med tidigare år tycks andelen som informerar ha minskat, men detta ska tolkas med försiktighet på grund av varierande svarsfrekvenser och stora skillnader mellan åren.

Figur 7: Andel förvaltningsmyndigheter som har informerat nationella minoriteter om deras lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar 2022 – 2025.

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter

Referensgrupperna anser att det behövs tydligare och mer lättillgänglig information om nationella minoriteters rättigheter. Även när myndigheter har information är den svår att hitta, och i vissa fall bristfällig. Det ställer höga krav på den enskilde att leta upp och förstå sina rättigheter. En deltagare i årets fördjupningsstudie säger:

”Det bygger helt och hållet på individens intresse att ta reda på vilka rättigheter man har. Har man inte tid har man inte koll”.⁹⁹

Nationella minoriteter som deltagit i fördjupningsstudiens fokusgruppsamtal och referensgruppen för uppföljningen vill att myndigheterna arbetar mer proaktivt för att enskilda ska nås av informationen.¹⁰⁰

Både länsstyrelser och nationella myndigheter informerar främst på svenska. Referensgruppen för uppföljningen framför att även om det inte är ett lagkrav att informera på nationella minoritetsspråk så borde det vara en självklarhet om det allmänna vill värna språkens överlevnad. Att det språket används i offentliga sammanhang anses ha ett starkt symbolvärde.

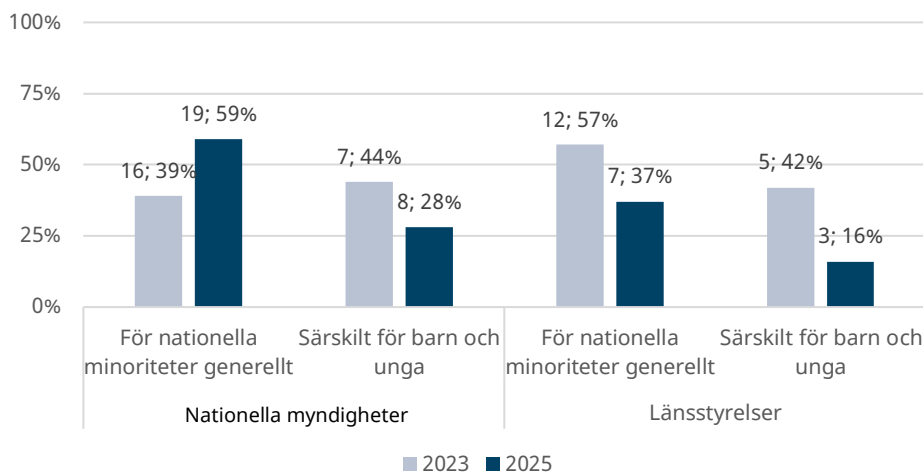
Många identifierar inte hur nationella minoriteter berörs av verksamheten

För att ge förutsättningar för reellt inflytande behöver förvaltningsmyndigheter identifiera vilka delar av verksamheten som är relevanta för nationella minoriteter att ha inflytande över. Ungefär två tredjedelar av nationella myndigheter anger att de gjort detta under 2024–2025 och en tredjedel av länsstyrelserna som besvarat enkäten anger att de har gjort detta under 2025.

⁹⁹ Ramboll ”Fördjupningsstudie i nationella minoriteters inflytande och delaktighet” (2025).

¹⁰⁰ Ibid.

Minoritetslagen anger också att barn och ungas inflytande ska främjas särskilt, och formerna för detta ska anpassas till deras förutsättningar. Vi frågar därför om länsstyrelser och nationella myndigheter har identifierat områden som särskilt berör barn och unga tillhörande nationella minoriteter. Andelen som har gjort detta är betydligt lägre – en tredjedel av nationella myndigheter och en sjättedel av länsstyrelserna.

Figur 8: Andel förvaltningsmyndigheter som har identifierat inom vilka delar av verksamheten nationella minoriteter bör ges inflytande 2023 och 2025.

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter 2025

Jämfört med 2023 verkar utvecklingen ha gått framåt något vad gäller nationella myndigheters arbete med att identifiera relevanta frågor. Även antalet myndigheter som svarat att de identifierat frågor som berör barn och unga har ökat, (även om andelen har sjunkit då få valde att besvara frågan 2023). Bland länsstyrelser tycks utvecklingen ha gått tillbaka vad gäller båda grupper. En betydande andel länsstyrelser och nationella myndigheter har inte identifierat vilka områden som nationella minoriteter bör ges inflytande över.

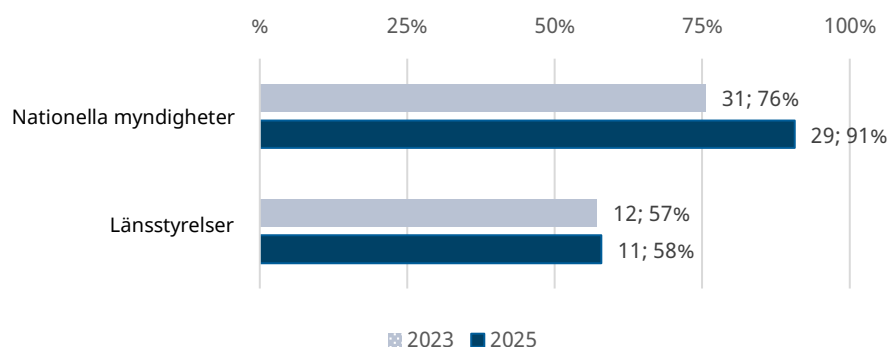
Många nationella myndigheter anger att de har identifierat relevanta områden genom att bjuda in till samråd och diskutera frågan med nationella minoriteter. Även om det är positivt att myndigheter för dialog med nationella minoriteter om vilka frågor de ska ges inflytande över, bör det poängteras att skyldighetsbärarna inte kan lägga hela ansvaret att identifiera lämpliga frågor på rättighetsbärarna. Rättighetsbärarna kan omöjligtvis förväntas ha den kunskap om myndighetens pågående och planerade verksamhet som krävs för att kunna identifiera alla frågor som berör dem. Det krävs att förvaltningsmyndigheterna gör ett internt arbete för att identifiera vilka frågor som berör nationella minoriteter, innan detta diskuteras med minoriteterna.

Även fokusgruppsamtalen inom ramen för fördjupningsstudien belyser situationen. Deltagarna berättar att mycket ansvar vilar på minoriteterna själva. De beskriver att de ofta behöver bevaka vilka frågor som är på väg

upp för beslut och ta egna initiativ för att få komma in i processerna. Detta upplevs vara både resurskrävande och fel, eftersom det är skyldighetsbärarnas ansvar att säkerställa delaktighet och reellt inflytande.¹⁰¹

En majoritet erbjuder insatser för inflytande

Nio av tio nationella myndigheter som besvarat enkäten har erbjudit nationella minoriteter inflytande och delaktighet i frågor som berör dem. Bland länsstyrelser är andelen ungefär sex av tio. Enkätsvaren indikerar att utvecklingen har gått framåt något vad gäller nationella myndigheter, medan det stått still bland länsstyrelser, men siffrorna behöver tolkas med försiktighet givet den lägre svarsfrekvensen 2025.

Figur 9: Andel förvaltningsmyndigheter som har erbjudit möjlighet till inflytande och delaktighet 2023 och 2025.

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter.

Precis som 2023 har nästan alla nationella myndigheter genomfört strukturerade samråd. Andra vanliga former för inflytande är dialogmöten och referensgrupper. Samma mönster syns bland länsstyrelser, där samtliga som erbjuder inflytande har genomfört strukturerade samråd, åtta av tio har haft dialogmöten, och en lika stor andel har erbjudit inflytande genom remissinstanser.

Även beträffande hur insatserna når de olika nationella minoriteterna ser det ut ungefär som 2023. Judar, romer och samer omfattas i något högre grad av nationella myndigheters insatser för inflytande än sverigefinnar och tornedalingar. En möjlig förklaring till skillnaderna är att judar, romer och samer i högre utsträckning omfattas av riktade regeringsuppdrag inom minoritetspolitiken. Länsstyrelserna har märkbart fler insatser för inflytande som omfattar samer. Därefter följer insatser som omfattar tornedalingar, sverigefinnar, judar och romer. Beträffande länsstyrelserna berör markfrågor i högre grad samer än andra nationella minoriteter, vilket förklarar varför länsstyrelserna har fler insatser för inflytande och delaktighet som omfattar samer.

De myndigheter som har uppgifter om fördelningen mellan kön och ålder i myndighetens insatser för delaktighet och inflytande, uppger generellt en relativt jämn fördelning mellan män och kvinnor, med en viss överrepresentation av kvinnor bland samer och sverigefinnar. Unga nationella minoriteter är representerade

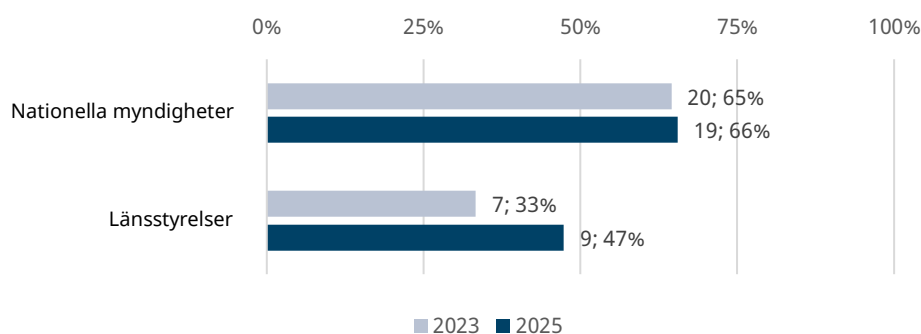
¹⁰¹ Ramboll "Fördjupningsstudie i nationella minoriteters delaktighet och inflytande" (2025).

i lägre utsträckning än vuxna, och bland unga är det något vanligare att unga kvinnor deltagit än unga män. Ungefär hälften av de som besvarat frågan saknar uppgifter om deltagares ålder och kön.

Insatser för inflytande påverkar inte alltid beslut

En majoritet av de nationella myndigheter som genomfört samråd och andra insatser för inflytande anger att dessa har påverkat myndighetens beslut eller verksamhet. Det är vanligare att inflytandet bedöms ha påverkat i viss snarare än hög grad. Myndigheternas exempel på hur nationella minoriteter har påverkat beslut handlar främst om verksamhet inom ramen för delområdet språk och kulturell identitet. Nationella minoriteter bedöms ha påverkat utformningen av språkcentrum, tjänsteutlysning, verksamhetsutveckling, och framtagande av kursutbud och kursinnehåll. Flera deltagare i fördjupningsstudiens fokusgruppsintervjuer delar erfarenheten att de ges möjlighet att påverka beslut inom kultursektorn, medan det av vissa upplevs vara svårare kopplat till språk och utbildning.¹⁰²

Flera myndigheter beskriver att nationella minoriteter påverkat framtagande av material, rapporter, filmer, utställningar samt i genomförande av konferenser och seminarier. Ett fåtal beskriver att nationella minoriteter har haft inflytande över hur samråd genomförs. I myndigheternas samrådsanteckningar framkommer exempel på att frågor som rör myndighetens bredare verksamhet har diskuterats. Det går inte att från anteckningarna utläsa om eller hur det som framkommit vid samrådet har påverkat myndighetens beslut eller verksamhet.

Figur 10: Andel förvaltningsmyndigheter som anger att nationella minoriteter har påverkat beslut eller inriktning 2023 och 2025

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter.

Bland länsstyrelserna anger 9 av de 11 som genomfört insatser för inflytande att dessa har påverkat beslut eller verksamhetsinriktning i hög (1) eller viss (8) utsträckning. Bland exemplen på nationella minoriteters inflytande framgår att två av länsstyrelserna inte har förstått frågan, då de snarare beskriver att verksamheten påverkats av tjänstepersoner inom myndigheten, eller utifrån behov som uttryckts av länets kommuner. Länsstyrelsen Norrbotten, Västmanland, och Västerbotten ger konkreta exempel på hur

¹⁰² Ramboll "Fördjupningsstudie i nationella minoriteters delaktighet och inflytande" (2025).

nationella minoriteter påverkat beslut om markanvändning, jakt, naturvård, samt försoningsprocessen för tornedalingar, kväner och lantalaiset.

Referensgrupperna har blandade erfarenheter av möjligheterna att faktiskt påverka. Några framhåller att samråd med statliga myndigheter upplevs som en formell process som genomförs för att kunna ”bocka av” att inflytande erbjudits. De berättar om samråd som genomförts utan att leda till konkreta resultat. Det framkommer också att myndigheterna visar en god vilja - men att nationella minoriteter ofta får rollen som faktagranskare snarare än som dialogpartner. Upplevelsen återges i myndigheternas redovisning. En myndighet beskriver vad som varit framgångsrikt i myndighetens arbete med att främja inflytande:

”De nationella minoriteternas kunskap om den egna gruppen säkerställer att myndighetens produkter är korrekta och relevanta. Tilliten till myndigheten stärks.”

Att nationella minoriteter ofta får en faktagranskande roll kan vara en konsekvens av att många myndigheter har haft uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser. I framtagande av skrifter, metodstöd, utställningar och liknande har myndigheterna behov av att inhämta synpunkter för att säkerställa att materialet är korrekt och användbart. Myndigheternas behov av att samråda överensstämmer i dessa fall inte nödvändigtvis med vilka frågor nationella minoriteter anser det vara viktigast att få inflytande över.

Länsstyrelser och nationella myndigheters arbete med inflytande och delaktighet uppfattas som ojämnt. Sametingets språknämnd upplever att det över lag är få statliga myndigheter som bjuder in till samråd, varken regionalt eller nationellt.

Få myndigheter har genomfört konsultation

Fem nationella myndigheter har genomfört konsultation

Av de nationella myndigheter som besvarade vår enkät är det endast fem (varav en är Sametinget) som anger att de genomfört konsultation i frågor som rör det samiska folket. Konsultationerna har avsett innehåll i uppdragsutbildning i samiska, uppdrag att följa upp hälsan bland nationella minoriteter, kartläggning, samt att motverka rasism inom hälso- och sjukvården. Fyra av de fem myndigheterna som har genomfört konsultation anger att konsultationen i viss grad påverkat myndighetens beslut eller verksamhetsinriktning.

16 nationella myndigheter förklarade varför de inte hade genomfört konsultation enligt konsultationsordningen. I de flesta fall anger myndigheterna att det inte har varit aktuellt/relevant för verksamheten. Ett fåtal anger att de inte haft formell konsultation, men däremot andra kontakter och samråd med samer.

Sex länsstyrelser har genomfört konsultation

Sex länsstyrelser anger att de har genomfört konsultation i frågor som rör det samiska folket. Konsultationerna har bland annat omfattat samrådsmöte, regional kartläggning, licensjakt och naturreservat, nationella planen för vattenkraft, och markupplåtelse. Hälften av länsstyrelserna som genomfört konsultation anger att den har påverkat beslut eller verksamhet i viss utsträckning.

Bland länsstyrelserna som inte genomfört konsultation anger fyra att det beror på att samerna i länet är få eller saknas. Sex anger att det inte varit aktuellt då länsstyrelsen inte beslutat om ärenden som bedömts ha särskild betydelse för det samiska folket.

Sametingets språknämnd uttrycker en oro över att konsultationsordningen hittills tycks ha fått ett begränsat genomslag. De ser en farhåga att konsultationsordningens efterlevnad kommer att präglas av samma tröghet som de sett vad gäller minoritetslagen. För att motverka detta anser de att myndigheter behöver redovisa hur de genomför konsultationer och samråd och vilket inflytande de faktiskt leder till.

Sametingets erfarenheter av konsultationsordningen

Sametinget har tagit emot 324 konsultationsförfrågningar från 1 januari 2025 till 31 december 2025. Sametinget har valt att avstå konsultation i majoriteten av förfrågningarna. Anledningen är att det främst rör sig om ärenden av lokal karaktär som berör en eller ibland flera samebyar. I dessa fall har Sametinget bedömt att den lokala samiska parten är den som har bäst kännedom om förhållandena på plats och därmed ska konsulteras. Sametinget har valt att konsultera i ärenden av mer generell karaktär såsom regeringsuppdrag, åtgärds- och handlingsprogram, naturreservat samt andra typer av övergripande frågor som rör det samiska folket.

Sametinget har begärt sex konsultationer på samiskt initiativ under 2025. Antalet genomförda konsultationer (dvs fortsatt eller påbörjats) under 2025 är ca 100. En del konsultationer påbörjades redan år 2023 och visar att konsultationsprocesser, i jämförelse med exempelvis remissyttranden och samråd, kan bli långvariga och omfattande sett till arbetsbelastning för kansliet.

Av de konsultationsförfrågningar som inkommit är 50 från kommuner och 12 från regioner. Det rör sig främst om planfrågor, exempelvis översikts- och detaljplaner, vindkraftsplaner och energiplaner, men även olika strategi- och policydokument om kultur, bibliotek osv. Under 2025 har Sametinget förstärkt arbetet med konsultationer, genom återkommande interna möten, där bland annat samordning diskuterats.

Sametinget deltar i ett forskningsprojekt som genomförs av SEI, "Stockholm Environment Institute", som utifrån samiska erfarenheter utvärdera hur konsultationer har bidragit till att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter i Sverige. Projektresultaten kommer att lanseras under våren 2026.¹⁰³

Strukturella hinder mot inflytande kvarstår

De strukturella hinder mot inflytande som tidigare identifierats kvarstår till stor del. Svårigheter att komma i kontakt med nationella minoriteter beskrivs fortfarande av många som ett hinder för inflytande. Från myndigheternas beskrivande svar i enkäterna och rundabordssamtalen framkommer det att det inte i första hand handlar om bristande kontaktnät, utan om att organisationer som representerar nationella minoriteter har svårt att möta efterfrågan på deltagande. Situationen förvärras av organisationernas bristfälliga ekonomiska resurser. Både myndigheter och deltagare i fördjupningsstudien framför att nationella minoriteter behöver bättre ekonomiska förutsättningar för delta i samråd och andra insatser för inflytande. Dels behöver organisationsbidragen för organisationer som representerar nationella minoriteter

---

¹⁰³ Sametinget, "Årsredovisning 2025" (2026).

höjas, dels behöver myndigheterna ge enskilda som deltar rimliga arvoden och ersättning för resa och förlorad arbetsinkomst.¹⁰⁴

Nationella minoriteter som deltagit i fördjupningsstudien anser att myndigheter behöver hitta nya arbetssätt för att nå nationella minoriteter. Det krävs en större proaktivitet från myndigheternas sida för att nå fram till minoriteterna – information på en hemsida räcker inte.¹⁰⁵ Detta framförs även av Sametingets språknämnd. Om invanda arbetssätt inte fungerar behöver förvaltningsmyndigheterna hitta andra sätt. Att samma hinder återkommer år efter år skadar nationella minoriteters förtroende för att det offentliga arbetar aktivt för att i högre grad tillgodose nationella minoriteters rättigheter.

Myndigheter och nationella minoriteter är eniga om vikten av att samråd och insatser för inflytande har ett klart syfte och en strukturerad process. Trots enigheten verkar myndigheter ha svårt att kommunicera syftet på ett sätt som gör det tydligt för nationella minoriteter. I fördjupningsstudien framkommer att många samråd upplevs som otydliga både vad gäller syfte och återkoppling. Att samråd fortfarande till viss del upplevs vara av symbolisk karaktär urholkar nationella minoriteters motivation att delta.

Precis som tidigare år anger många myndigheter och länsstyrelser att de inte kunnat tillgodose minoriteternas önskemål om inflytande. Några myndigheter beskriver att förslag som framkommit vid samråd har legat utanför myndighetens verksamhetsområde, eller att förslagen varit för otydliga för att leda till förändring. Samtidigt går det av vissa svar att utläsa att det också handlar om att myndigheten inte gjort ett arbete för att identifiera hur nationella minoriteter berörs av verksamheten och inom vilka områden de bör ges inflytande.

Det framkommer i dialog med både myndigheter och nationella minoriteter att nationella minoriteter vill, och bör, ha inflytande över frågor av mer strategisk karaktär. Detta kan dock inte alltid tillgodoses av myndigheterna, exempelvis när frågorna rör politikens inriktning eller utformningen av uppdrag. Men det gäller i vissa fall också myndighetens bredare verksamhet, i vilken nationella minoriteters rättigheter inte har integrerats eller där andra intressen får företräde.

Liksom tidigare år är det hinder som anges av flest länsstyrelser brist på resurser att arbeta systematiskt med samråd och andra former av delaktighet.

Framgång nås genom kontinuitet och när agendan sätts gemensamt

I enkäten fick nationella myndigheter beskriva vad de ser som mest framgångsrikt i sitt arbete att främja delaktighet och inflytande för nationella minoriteter. Flera beskriver strukturerade samråd som framgångsrika för att bygga långsiktiga relationer, förtroende, och kunskap både hos organisationen och hos nationella minoriteter. Vikten av kontinuitet och att nationella minoriteter är delaktiga i att sätta

---

¹⁰⁴ Ramboll "Fördjupningsstudie i nationella minoriteters inflytande och delaktighet" (2025).

¹⁰⁵ Ibid.

agendan betonas särskilt. Några beskriver att samråd som genomförs tillsammans med andra myndigheter bidrar till en högre grad av reellt inflytande:

”Ofta har minoritetsorganisationerna tankar, idéer och åsikter som behöver tas om hand på flera olika myndigheter, när alla deltar på samråden är risken mindre att dessa försvinner när myndigheterna ska rapportera till varandra.”

Det är också flera som beskriver hur nationella minoriteters inflytande och delaktighet har gynnat myndigheten genom att säkerställa att verksamheten är förankrad i målgruppens behov och att myndighetens produkter är korrekta.

Flera av länsstyrelserna beskriver samråd som genomförs tillsammans med regionen som framgångsrika. Även bland länsstyrelsernas svar framgår att regelbundenhet är en nyckel för att inkludera nationella minoriteter i olika frågor. Det går att utläsa att länsstyrelserna i olika hög grad har etablerade strukturer som möjliggör nationella minoriteters inflytande. Någon länsstyrelse beskriver att inrättandet av en förmötesgrupp, i vilken nationella minoriteter tillsammans med länsstyrelsen sätter agendan för samråden, har skapat tillitsfulla relationer och meningsfull samverkan. En annan beskriver vikten av att anpassa inflytandeformerna utifrån vilka frågor som diskuteras och att anordna möten på tider som passar rättighetsbärarna, exempelvis på kvällar eller under helgen. Flera länsstyrelser beskriver att dialogerna generellt är konstruktiva och att nationella minoriteters delaktighet är avgörande för att komma fram till rätt beslut.

Nationella minoriteter som deltagit i fördjupningens fokusgruppssamtal och referensgruppen för uppföljningen understryker vikten av att nationella minoriteter bjuds in tidigt i processen och att beslutsfattare deltar i möten. Samråd upplevs som meningsfulla när ramarna är tydliga, frågorna avgränsade och återkopplingen konkret. Även här framkommer behovet av kontinuitet. Ett gott exempel som framkommer är att genomföra flera mindre återkommande möten som leder till små – men tydliga – resultat. På så sätt skapas ömsesidig förståelse för frågorna och förtroende för processen.¹⁰⁶ Även i myndigheternas enkätsvar anges att möten som avser ett avgränsat område ger bättre resultat och leder till mer konkret inflytande.

Deltagarna i referensgruppen för uppföljningen ser behov både av samråd som är gemensamma med samtliga nationella minoriteter och samråd som är enskilda med respektive minoritet. Gemensamma samråd ger en helhetsbild av vilka frågor som diskuteras och enskilda samråd säkerställer att nationella minoriteters olika behov och perspektiv fångas upp. Referensgruppen anser också att nationella minoriteters inflytande kan stärkas om myndigheter skapar plattformar där nationella minoriteter kan mötas för att diskutera hur de kan driva gemensamma frågor framåt.

---

¹⁰⁶ Ramboll, ”Fördjupningsstudie i nationella minoriteters inflytande och delaktighet” (2025).

Språk och kulturell identitet

Inledning, mål och indikatorer

Sveriges internationella åtaganden i ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter tydliggör att det offentliga har skyldigheter att skapa förutsättningar som gör det möjligt för nationella minoriteter att uttrycka, bevara och utveckla sin etniska, kulturella, språkliga och religiösa identitet.¹⁰⁷ I den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk har Sverige förbundit sig att skydda och främja de nationella minoritetsspråken så att de hålls levande.¹⁰⁸ I den svenska lagstiftningen anger språklagen (2009:600) att det offentliga har en skyldighet att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Minoritetslagen tydliggör att det allmänna har en skyldighet att främja nationella minoriteters möjlighet att behålla och utveckla sina kulturer. Barns utveckling av sin kulturella identitet och användning av sitt minoritetsspråk ska främjas särskilt.

I uppföljningen konkretiseras delområdet i tre mål kopplat till utbildning, äldreomsorg och utbud av kultur och fakta. Rättigheterna inom äldreomsorgen följs upp av Socialstyrelsen. Den senaste uppföljningen genomfördes 2023 och redovisades i förra årets rapport. Denna indikator ingår därför inte i årets rapport.

Uppföljningsmyndigheternas mål och indikatorer inom delområdet:

Nationella minoriteter ska ha tillgång till förskola, modersmålsundervisning och annan utbildning i eller på de nationella minoritetsspråken.

- Modersmålsundervisning på minoritetsspråk inom skolväsendet
- Högre utbildning på respektive minoritetsspråk och om nationella minoriteters kultur

Nationella minoriteter ska inom äldreomsorgen ha tillgång till service och omvårdnad på de nationella minoritetsspråken och möjlighet att upprätthålla sin kulturella identitet.

- Antal kommuner som erbjuder äldreomsorg på minoritetsspråk
- Antal kommuner som erbjuder kulturella aktiviteter för nationella minoriteter inom äldreomsorgen

Förvaltningsmyndigheter och andra aktörer ska erbjuda ett utbud av kultur och fakta på de nationella minoritetsspråken och om nationella minoriteter

- Kulturaktiviteter på nationella minoritetsspråk eller för nationella minoriteter
- Nationella minoriteter i biblioteksverksamhet
- Antal titlar på minoritetsspråk i landets bibliotek (indikator under utveckling)
- Sändningstimmar på minoritetsspråk i public service

¹⁰⁷ SÖ 2000:2. Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

¹⁰⁸ SÖ 2000:3 Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.

Utbildning i eller på de nationella minoritetsspråken

Modersmålsundervisning på minoritetsspråk

Sedan 2015 har alla elever som definierar sig som nationell minoritet rätt till modersmålsundervisning i sitt nationella minoritetsspråk, oavsett om språket talas i hemmet eller inte. I år togs kravet på förkunskaper i språket även bort på gymnasienivå.¹⁰⁹

Skolverket publicerar årligen statistik över antalet grundskoleelever som är berättigade till och deltar i modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk per läsår. Eftersom rätten till modersmålsundervisning i grundskolan stärktes 2015 jämförs data i Skolverkets statistik från detta år och framåt. Data om antalet berättigade och deltagande elever samlas in och rapporteras av skolhuvudmän och rektorer.¹¹⁰ Skolornas kännedom om vilka elever som är berättigade till modersmålsundervisning bygger på att de får information från vårdnadshavare om förekomst av annat modersmål eller ansökan om modersmålsundervisning.

Statistiken redovisar därför inte det totala antalet berättigade elever, utan det antal berättigade elever som skolorna har kännedom om. Brister i kommuners och huvudmäns information om nationella minoriteters rätt till modersmålsundervisning bidrar troligtvis till att skolorna inte har kännedom om alla berättigade elever.¹¹¹ Det finns sannolikt också elever och vårdnadshavare som avstår från att anmäla att det är berättigade till modersmålsundervisning på grund av oro för diskriminering och trakasserier. Detta gäller särskilt judar, romer och samer. Det verkliga antalet elever som är berättigade till undervisning i nationella minoritetsspråk är sannolikt högre än vad som framgår i statistiken.

Fortsatt marginellt färre som läser nationella minoritetsspråk i grundskolan – men något fler med avgångsbetyg i gymnasiet

Det totala antalet elever som deltar i modersmålsundervisning i samtliga nationella minoritetsspråk i grund- och sameskolan läsåret 2024/25 minskade fortsatt marginellt jämfört med föregående läsår. Minskningen gäller antalet elever som läser finska och romani chib – antalet elever som läser jiddisch, meänkieli och samiska har i stället ökat något. Av eleverna som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk är 53 procent pojkar och 47 procent flickor.¹¹²

65 procent av eleverna läser språket som förstaspråk, vilket är en minskning från 71 procent föregående läsår. Antalet elever som läser språket som förstaspråk respektive andraspråk skiljer sig åt markant mellan de olika nationella minoritetsspråken. Nästan alla (91 procent) elever som läser romani chib som

---

¹⁰⁹ Bet. 2023/24:UbU3. ”Utökad rätt för elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan att läsa nationella minoritetsspråk”. Utbildningsdepartementet.

¹¹⁰ På Skolverkets hemsida finns mallar som kan användas för att säkerställa att informationen som samlas in är i enlighet med gällande lagstiftning, men det finns inget krav på detta: [Rätt till modersmålsundervisning – Skolverket](#).

¹¹¹ Skolinspektionen. ”Rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk” (2019); Uppföljningsmyndigheternas enkät till kommuner och regioner 2024.

¹¹² Skolverket, [Samtliga elever i grundskola med undervisning i modersmål läsåret 2024/25](#).

modersmål läser det som förstaspråk. Motsvarande siffra för de andra språken är finska (64 %), jiddisch (73 %), meänkieli (41 %) och samiska (55 %).

På gymnasienivå var det 172 elever som gick ut med betyg i nationella minoritetsspråk, varav 111 avsåg finska, 34 samiska, 20 romani chib, 7 meänkieli och mindre än fem jiddisch. Antalet har ökat något jämfört med 165 elever läsåret 2022/23.

På gymnasiet läser en större andel nationella minoritetsspråk som modernt språk

Undervisning i nationella minoritetsspråk kan antingen ges som modersmålsundervisning utöver den ordinarie lektionstiden, eller inom ramen för det ordinarie schemat som undervisning i moderna språk.¹¹³ Ungefär 10 procent av eleverna som fick undervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan läsåret 2024/25 läste det som ett modernt språk. Av dessa läste 389 finska, färre än tre jiddisch, 31 meänkieli, färre än tre romani chib och 139 samiska. Antalet har minskat med cirka 100 elever jämfört med förra läsåret, vilket motsvarar en minskning på 15 procent. På gymnasiet är andelen som läser nationella minoritetsspråk som modernt språk högre – nästan hälften av eleverna med avgångsbetyg i nationella minoritetsspråk (81 av 172) läste språket som modernt språk.¹¹⁴ Både antalet och andelen har ökat jämfört med 2022/23 då 68 av 165 elever med avgångsbetyg i nationella minoritetsspråk läste språket som modernt språk.

Figur 11: Antal elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grund- och sameskolan 2015 – 2025

Språk	2015/16	2017/18	2019/20	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Finska	4 256	4 398	4 833	4 657	4 502	4 561	4 481
Jiddisch		5	6	17	23	18	22
Meänkieli	82	60	169	177	160	156	179
Romani chib	733	690	740	651	590	539	500
Samiska	368	285	443	499	409	395	462
Totalt	5 439	5 438	6 191	6 001	5 684	5 669	5 644

Källa: Skolverket

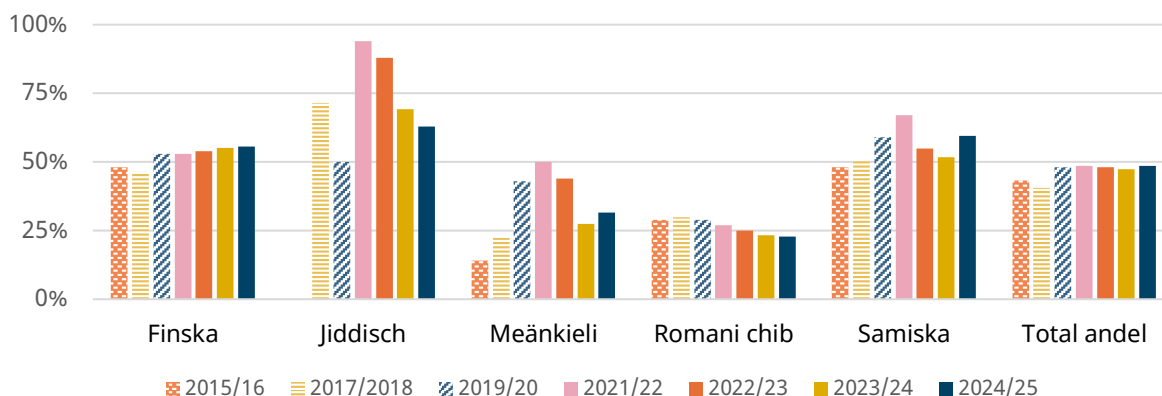
¹¹³ Skolverket, [Din rätt att läsa modersmål i grundskolan - Utbildningsguiden](#).

¹¹⁴ Skolverket, specialkörning Skolverkets gymnasiebetygsregister via utbildningsstatistik@skolverket.se.

Mindre än hälften av de berättigade eleverna deltar i undervisningen

Förhållandet mellan deltagande och berättigade elever är intressant eftersom ett lågt deltagande indikerar att det finns strukturella orsaker som förhindrar att rätten till modersmålsundervisning tillgodoses i praktiken.

Strax under hälften av de berättigade eleverna deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan. Andelen har ökat marginellt jämfört med föregående läsår, men har varit relativt konstant sedan läsåret 2019/20. Fördelningen skiljer sig åt mellan språken – för romani chib deltar endast 23 procent av de berättigade eleverna. Motsvarande siffra för finska är 56 procent, jiddisch 63 procent, meänkieli 32 procent och samiska 59 procent.

Figur 12: Andel berättigade elever som deltar i modersmålsundervisning i grundskolan per minoritetsspråk över tid.

Källa: Skolverket

Strukturella utmaningar bakom ett lågt deltagande

Skolverket har genomfört en studie för att undersöka hur kommuner organiserar modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan och hur många elever som erbjuds och deltar i undervisningen. Undersökningen genomfördes i form av en enkätundersökning riktad till landets alla kommuner. Det inkom svar från 214 kommuner. Strategirådet fick uppdraget att analysera inkomna svar och genomföra intervjuer med 24 av kommunerna som besvarat enkäten.¹¹⁵

Studien visar att inte alla som har rätt till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk ansöker om undervisning. Inte alla vårdnadshavare känner till vilka rättigheter som gäller, vilket bidrar till att det är färre som ansöker om undervisning. Studien pekar också på att nationella minoritetsspråk i flera fall inte talas i hemmet, vilket kan leda till en lägre motivation och intresse av att delta i undervisningen. Även undervisningens praktiska genomförande, såsom när på dagen, eller på vilken plats undervisningen erbjuds kan bidra till att elever väljer bort modersmålsundervisningen. Elever avstår också från att delta på grund

¹¹⁵ Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning” (2025).

av att fel varietet erbjuds, att andra studier eller aktiviteter prioriteras högre, eller på grund av kvalitetsbrister i undervisningen. Romani chib är det språk som flest elever tackar nej till undervisning i.¹¹⁶

De kommuner som besvarade enkäten har i de flesta fall lyckats erbjuda undervisning för de elever som söker. Nästan hälften anger att de använder fjärrundervisning som en lösning för att möjliggöra modersmålsundervisning. De flesta lärare saknar legitimation och är inte behöriga modersmållärare, både när det gäller fjärrundervisning och närundervisning. Svårigheter att rekrytera lärare är ett centralt problem – det saknas både behöriga lärare och lärare som talar språken och har en pedagogisk lämplighet. Tjänsterna som erbjuds har ofta en låg tjänstgöringsgrad och lägre lön än andra lärartjänster, vilket också försvårar rekryteringen av kompetent personal. Studien visar även på vikten av att säkra läromedel av god kvalitet som en grundförutsättning att erbjuda undervisning som håller tillräcklig kvalitet och likvärdighet.

För att skapa mer likvärdiga förutsättningar för elever att ta del av modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk konstaterar Strategirådet att staten behöver se över regleringen av undervisningstiden, undervisningens omfattning, liksom bestämmelserna om lärarbehörighet. Även stödet för information om rättigheterna till modersmålsundervisningen kan förbättras och infrastrukturen för fjärrundervisning utvecklas.¹¹⁷

Antalet modersmållärare har ökat något

Rätten till undervisning i minoritetsspråk gäller enbart om skolhuvudmannen kan hitta en lämplig lärare.¹¹⁸ Bristen på lärare är en betydande anledning till att undervisning i nationella minoritetsspråk inte erbjuds.¹¹⁹ Skolverkets statistik visar att antalet modersmållärare har ökat marginellt läsåret 2024/25 jämfört med föregående läsår. Ökningen bryter den nedåtgående trend i antalet lärare som setts sedan läsåret 2019/20. Lärarbristen är särskilt bekymmersam för de mindre språken. Skolverkets enkätundersökning bekräftar att lärarbristen är omfattande. Av de 214 kommuner som besvarade enkäten angav 37 procent att de har lärarbrist. Störst brist på modersmållärare finns i romani chib.¹²⁰ Av de totalt 297 modersmållärarna som fanns 2025 undervisade 207 finska, 36 samiska, 32 romani chib, 17 meänkieli och 5 jiddisch.

---

¹¹⁶ Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning” (2025).

¹¹⁷ Strategirådet, ”Kartläggning: Modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk – Fokus på den kommunala grundskolan” (2025).

¹¹⁸ SFS 2011:185 Skolförordning, 5 kap. 10 §

¹¹⁹ Skolverket ”Delredovisning: Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk” (2025).

¹²⁰ Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning” (2025).

Figur 13: Antal modersmåslärare i minoritetsspråk över tid i grundskolan och sameskolan.

Modersmåslärare	2015/16	2019/20	2021/22	2023/24	2024/25
Antal	290	340	317	282	297
Antal omräknat till heltidstjänst	119	144	131	125	130

Källa: Skolverket

Eftersom romani chib och samiska har ett antal varieteter/språk, är lärarbristen än mer oroande för dessa språk. Länsstyrelsen Stockholm genomförde 2024–2025 en intervjustudie om modersmålsundervisning i romani chib med elever, vårdnadshavare, modersmåslärare och chefer för språkcentrum i tre kommuner. Studien visar att elever avstår från undervisning, eller väljer att sluta läsa romani chib som modersmål, bland annat på grund av att de erbjudits undervisning i fel varietet.¹²¹

Fjärrundervisningen kan stärkas ytterligare

För språk där elevunderlaget är litet och det är svårt att finna lämpliga lärare kan fjärrundervisning användas för att fler elever ska få tillgång till modersmålsundervisning. Alla huvudmän som avser använda fjärrundervisning, eller utföra fjärrundervisning åt någon annan huvudman, ska anmäla detta till Skolinspektionen. Fjärrundervisning får enbart erbjudas i de fall det inte är möjligt att erbjuda närundervisning, men det finns ingen skyldighet att erbjuda fjärrundervisning.

Skolverket tillhandahåller information om vilka huvudmän som erbjuder fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk, nämligen Lunds kommun (jiddisch), Uppsala kommun (finska och meänkieli), Örebro kommun (finska) och Sameskolstyrelsen (samiska). Skolverket har tillfrågat huvudmännen om de kunde bedöma om informationen påverkat efterfrågan. Lunds- och Uppsala kommun bedömer att informationen bidragit till att de i högre grad kunnat erbjuda fjärrundervisning. Örebro har inte haft någon extern ansökan, samtidigt som Uppsala kommun har haft en efterfrågan från andra kommuner som är större än vad kommunen kunnat erbjuda. Sameskolstyrelsen kunde inte bedöma om informationen har gett någon effekt.¹²²

Skolverket ansvarar också för att betala ut statsbidrag till huvudmän som väljer att använda fjärrundervisning enligt Förordning (2025:359) om statsbidrag för fjärrundervisning i nationella minoritetsspråk. Sedan 2022 har 32,3 miljoner kronor i statsbidrag beviljats till totalt 322 huvudmän. Skolverket redovisar hur många elever som fått fjärrundervisning genom statsbidraget, men på grund av hur den ekonomiska modellen är utformad kan antalet elever som omfattats av undervisningen vara högre.¹²³ Totalt har 3 744 elever omfattas av ersättningen som Skolverket har betalat ut. Av dessa har 1 758 läst samiska, 1 457 finska, 506 meänkieli, 17 jiddisch, och 6 romani chib.¹²⁴ Skolverket konstaterar statsbidraget

¹²¹ Länsstyrelsen Stockholm, ”Årsrapport romsk inkludering 2024 (2025)”.

¹²² Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning (2025)”.

¹²³ Skolverket betalar ut fjärrundervisning enligt en modell där den första eleven omfattar 100 procent av schablonbeloppet, den andra eleven 10 procent av schablonbeloppet och eventuellt ytterligare elever inte ger någon ytterligare utbetalning. Under 2022 omfattade den ekonomiska modellen fler elever per undervisningsgrupp.

¹²⁴ Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning (2025)”.

i viss utsträckning kan utgöra en möjliggörande faktor för att elever ska erbjudas modersmålsundervisning i sitt nationella minoritetsspråk. Lärarbristen kan dock inte fullt ut kompenseras genom fjärrundervisning, eftersom det inte finns något krav på att huvudmannen ska undersöka möjligheten till fjärrundervisning.¹²⁵

Riksrevisionen konstaterar i sin granskning av statens främjande av nationella minoritetsspråk att det finns anledning att se över hur fjärrundervisning regleras och samordnas.¹²⁶ Riksrevisionen konstaterar att det finns tolkningsutrymme i skollagen (2010:800) beträffande vem som får lov att sälja modersmålsundervisning i samiska genom fjärrundervisning. Skolverket har tolkat lagen som att Sameskolstyrelsen har ensamrätt till detta, och tillhandahåller därför enbart information om Sameskolstyrelsens fjärrundervisning. Riksrevision framhåller att lagen i stället kan tolkas som att även huvudmän i grundskolan har rätt att sälja modersmålsundervisning i samiska eller samiska som modernt språk.¹²⁷ Regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning att det finns ett behov att se över bestämmelserna om fjärrundervisning i samiska, men aviserar ingen specifik åtgärd. I stället anges att regeringen kan komma att återkomma i frågan.¹²⁸

Samordningen av fjärrundervisning försvåras av att Skolinspektionens statistik är bristfällig. Skolinspektionen saknar ett uppdrag för nationella minoritetsspråk och anpassar därför inte statistiken utifrån språken.¹²⁹ Bland annat särskiljs inte fjärrundervisning i minoritetsspråk från övriga modersmål, och det saknas uppgifter om klagomål på avsaknad av undervisning i nationella minoritetsspråk. Oaktat dessa brister framför Riksrevisionen att Skolverket kan förbättra tillgången till fjärrundervisning genom att undersöka var lärarbristen är som störst och rikta sina insatser till de huvudmän som har särskilt behov av stöd.¹³⁰

Svårigheter att utveckla läromedel på kort tid

I Skolverkets uppdrag ingår också att stödja utveckling av och tillgång till läromedel inom nationella minoritetsspråk. Under 2024 avtalade Skolverket om läromedelsproduktion för ett flertal varieteter av romani chib, finska, jiddisch och meänkieli. Skolverket har dock sagt upp avtalen på grund av att läromedlen bedömts ha hållit för låg kvalitet. Skolverket understryker att främjande av läromedelsproduktion kräver långsiktiga uppdrag. Det är tidskrävande att skapa intresse hos läromedelsproducenter, och få leverantörer är intresserade av korta avtal. I upphandlingen som genomfördes 2024 inkom endast ett anbud.¹³¹ Under hösten 2025 har Skolverket påbörjat en ny upphandlingsprocess.¹³² Riksrevisionen rekommenderade i sin granskning att Skolverkets uppdrag om nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk och främjandet av produktionen av läromedel i de nationella minoritetsspråken skrivs in i myndighetens instruktion. Regeringen delar

---

¹²⁵ ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning (2025)”.

¹²⁶ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025) s.24.

¹²⁸ Skr. 2025/26:62, ”Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken”.

¹²⁷ Regeringens skrivelse 2025/26:62.

¹²⁹ Länsstyrelsen Stockholm, Sametinget, ”Nationella minoriteter och minoritetsspråk Minoritetspolitikens utveckling år 2024” (2025).

¹³⁰ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025) s.22.

¹³¹ Ibid. s.26.

¹³² Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning” (2025).

Riksrevisionens bedömning om att Skolverkets uppdrag i detta avseende ska vara långsiktigt och att staten fortsatt bör stödja produktion av läromedel i språken.¹³³ Skolverkets instruktionsenliga sektorsuppdrag justerades i början av året och inbegriper nu att stödja en undervisning i nationella minoritetsspråk av god kvalitet och att främja tillgången till läromedel.¹³⁴ Sameskolstyrelsen har sedan tidigare ett instruktionsenligt uppdrag att främja utveckling och produktion av läromedel för samisk undervisning.¹³⁵

Skolverket har också tagit fram undervisningsmateriel i nationella minoritetsspråk till förskolan. Materialet består av en plansch, som kan användas för att undervisa om de nationella minoritetsspråken och att stödja de barn som tillhör nationella minoriteters utveckling av språk och kulturella identitet. Under 2025 har material i finska och på meänkieli publicerats på Skolverkets webbplats och utbildningsradion har inspelningar av sånger rim och ramsor som kopplar till materialen. Materialet har distribuerats till 3 288 förskolor inom de 66 kommuner som ingår i förvaltningsområde för finska och meänkieli. Motsvarande material för svensk romani är under framtagande och kommer att publiceras under 2026. Skolverket avser att inleda ett samarbete med Sameskolstyrelsen för att ta fram material till förskolan för de samiska språken.¹³⁶

Stödmaterial för undervisning följs inte upp systematiskt

Skolverket samlar stödmaterial för undervisning i nationella minoritetsspråk, både Skolverkets egna publikationer och länkar till material som andra aktörer publicerat. Mängden stödmaterial har ökat över tid och Skolverket har försökt göra materialet mer lättillgängligt. De senaste två åren har antalet besökare varit runt 8 500 per år.

Trots detta konstaterar Riksrevisionen i sin granskning att skolhuvudmännen inte alltid känner till det stöd som finns. Det saknas också uppföljning kring hur materialen används och om de möter de behov som finns. Riksrevisionen har nyligen också granskat effektiviteten i statens arbete för att utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Denna granskning visar att skolmyndigheterna i en bred bemärkelse saknar metod och struktur för att samla in, pröva och dokumentera beprövad erfarenhet på nationell nivå.¹³⁷

---

¹³³ Skr. 2025/26:62, ”Riksrevisionens rapport om statens främjande av de nationella minoritetsspråken”.

¹³⁴ SFS 2015:1047 Förordning med instruktion för Statens skolverk 18 § punkt 4.

¹³⁵ SFS 2011:131 Förordning med instruktion för Sameskolstyrelsen.

¹³⁶ Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning” (2025).

¹³⁷ Riksrevisionen, ”Utbildning på vetenskaplig grund – otillräckliga insatser för att stödja skolan med kunskap” (2025).

Högre utbildning

Universitets- och högskolerådets (UHR) statistik redogör för utbud av och antagningar till utbildningar på nationella minoritetsspråk och om nationella minoriteters kultur. Statistiken redogör för antalet högskolekurser/program som erbjuds i de nationella minoritetsspråken och om nationella minoriteters kultur, antalet sökande, antalet högskolepoäng och antalet antagna studenter.¹³⁸ Avsnittet nedan baserar sig på UHR:s statistik, Skolverkets redovisning och Riksrevisionens granskning av lärosätenas arbete med nationella minoritetsspråk.¹³⁹

Utbud och antal studenter nästan tillbaka på 2022 års nivå

En jämförelse från 2020 och framåt visar att både det totala utbildningsutbudet och det totala antalet antagna studenter var som högst år 2022, för att därefter sjunka betydligt 2023. Trenden syns för flera av språken/kulturerna. Antalet utbildningar har dock ökat under året och är nu nästan tillbaka på 2022 års nivå.

Figur 14: Antal högskolekurser och program i nationella minoritetsspråk och kulturer 2020 – 2025.

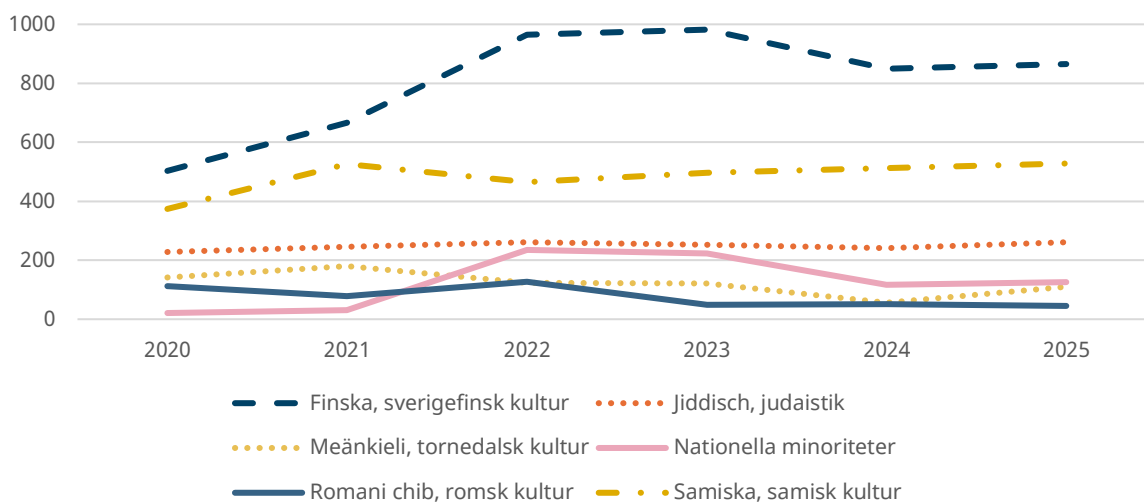
Antal kurser/program	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt
Finska, finsk kultur	59	58	67	63	58	59	364
Jiddisch, judaistik	37	35	37	36	38	54	237
Meänkieli	4	4	4	4	5	5	26
Romani chib, romsk kultur	7	6	10	9	8	4	44
Samiska, samisk kultur	27	26	30	27	29	30	169
Nationella minoriteter	4	4	10	10	9	5	42
Totalt	138	133	158	149	147	157	882

Källa: Universitets- och högskolerådet

Intresset för att söka utbildningarna har generellt varit högt under hela perioden 2020–2025. Under 2025 var totalt 1 963 studenter antagna till någon utbildning i nationella minoritetsspråk och kulturer, varav 1 339 kvinnor och 597 män. Strax under hälften, 865 studerade finska/sverigefinsk kultur, 528 studerade samiska/samisk kultur, 261 studerade jiddisch/judaistik, 111 studerade meänkieli/tornedalsk kultur, och 45 studerade romani chib/romsk kultur. 126 personer studerade kurser som berörde nationella minoriteter generellt.

¹³⁸ Universitets- och Högskolerådet. ”Utbildningar i de nationella minoritetsspråken och kulturerna 2025” (2025).

¹³⁹ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025).

Figur 15: Antal antagna till högskoleutbildningar i de nationella minoritetsspråken- och kulturerna (omgång 2) under perioden 2020 – 2025.

Källa: Universitets- och Högskolerådet

Mycket begränsat utbud på meänkieli och romani chib

Högre utbildning på nationella minoritetsspråk eller om nationella minoriteter erbjuds i begränsad omfattning. Utbildningar i finska/finsk kultur, jiddisch/judaistik och samiska/samisk kultur utgör merparten av utbudet. Utbildningar i meänkieli/tornedalsk kultur och romani chib/romsk kultur står för ungefär tre procent vardera av utbudet.

Lärosätena beskriver att kursutvecklingen begränsas av tillgången till personal som kan undervisa i minoritetsspråken. För vissa språk och varieteter är antalet lärare så begränsat att kursutbudets utveckling i praktiken beror på enskilda lärares kompetens och intressen.¹⁴⁰ Personberoendet leder till stora sårbarheter vad gäller tillgången till högre utbildning i nationella minoritetsspråk och nationella minoriteters kultur.

¹⁴⁰ Riksrevisionen, "Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser" (2025).

Avsaknad av kurser på avancerad nivå hindrar lärarutbildning i språken

Den största delen av utbildningarna är fristående kurser och 80 procent ges på grundnivå. För meänkieli/tornedalsk kultur och romani chib/romsk kultur saknas helt utbildningar på avancerad nivå. Avsaknaden av kurser på avancerad nivå innebär att det i dagsläget inte är möjligt att utbilda sig till ämneslärare i meänkieli, jiddisch, romani chib, ume- eller pitesamiska. Att det inte går att doktorera i dessa språk utgör också ett hinder för en fortsatt forskning i språken. Utan forskningsanknytning får lärosätena inte examenstillstånd för lärarutbildning, eller möjlighet att utveckla ämnet för framtida studier. Det går inte heller att utveckla kurser som möjliggör för nya studenter att doktorera i dessa språk.

För att bli behörig modersmållärare krävs att lärare utöver sin lärarutbildning läser 30 högskolepoäng i språket. Detta är i dagsläget inte möjligt för romani chib, ume- eller pitesamiska. För en person med lärarexamen och dokumenterat goda kunskaper i ett språk finns det dock möjlighet att bli behörig lärare genom att läsa 30 högskolepoäng i språkdidaktik för modersmål utan koppling till ett visst språk. I praktiken är denna möjlighet dock mycket begränsad eftersom utbudet av språkoberoende kurser i språkdidaktik är litet.¹⁴¹

Utbudet finns främst på universitet med särskilt regeringsuppdrag

Fyra universitet har haft långvariga regeringsuppdrag att tillhandahålla utbildningar på de nationella minoritetsspråken: Lunds universitet (jiddisch) Stockholms universitet (finska), Södertörns högskola (romani chib) och Umeå universitet (meänkieli och samiska). Dessa universitet och högskolor har även uppdrag att främja undervisning i och på minoritetsspråken i förskolan, grundskolan, gymnasieskolan och högskolan. Statistiken från UHR visar att den högre utbildning som finns att tillgå i de nationella minoritetsspråken eller om nationella minoriteters kultur främst återfinns vid de universitet som har särskilda regeringsuppdrag.

Under perioden 2022–2024 tilldelades lärosätena utökade uppdrag med finansiell förstärkning. Satsningens tidsbegränsning innebar att varken Stockholms- eller Umeå universitet använde medlen för långsiktiga insatser. Umeå universitet använde endast 280 000 kronor av de tilldelade 12 miljoner kronorna. Universitetsledningarna på Lunds universitet och Södertörns högskola beslutade i stället att tilldela interna medel om den förstärkta finansieringen skulle upphöra. På så sätt har förstärkningen kunnat användas för att rekrytera tillsvidareanställd personal, vilket i sin tur har lett till att kursutbudet har utvecklats. Det saknas dock fortsatt kurser i romani chib eller om romsk kultur på avancerad nivå.¹⁴²

---

¹⁴¹ Riksrevisionen, "Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser" (2025).

¹⁴² Ibid.

Uppdragsutbildning för lärare i jiddisch och romani chib

Skolverket har en överenskommelse med Lunds universitet om att köpa platser på kursen ”Lärare i jiddisch”, som ges inom universitets ordinarie utbud. Deltagare på uppdragsutbildningen erbjuds läsa 30 högskolepoäng, vilket är det som krävs för att bli behörig lärare i modersmålet. Hittills har totalt fyra studenter deltagit i kurserna. Sedan 2022 har antalet lärare i jiddisch ökat från 3 till 5.¹⁴³

Skolverket förde under 2024 dialog med Södertörns högskola om möjligheterna att samarbeta kring utbildning av modersmålslärare i romani chib. Det har dock inte varit möjligt på grund av brist på lärare vid högskolan som kan undervisa i språket.¹⁴⁴

Få kurser för förskollärare i det ordinarie kursutbudet

Att barn som tillhör nationella minoriteter får tillgång till sitt minoritetsspråk redan i förskolan är viktigt för att skapa en god grund för den fortsatta språkutvecklingen. Trots att lärosätenas uppdrag omfattar att bidra till fler lärare i förskolan med språkkunskaper finns det få kurser i språken som riktar sig till förskollärare inom det ordinarie kursutbudet. I år erbjuds det för första gången ett program med inriktning på romani chib/romsk kultur. Södertörns högskola har tagit fram en förskollärarytbildning med interkulturell profil, inriktning nationella minoriteter och romani chib. Utbildningen syftar till att aktivt verka för jämlikhet och inkludering i utbildningsystemet genom att förbereda pedagoger som förstår och respekterar mångfalden i förskolemiljön.¹⁴⁵ Sammantaget sökte 95 studenter till utbildningen och tio tackade ja till erbjuden plats. Södertörns högskola arbetar också för att utveckla en grundlärarytbildning i språket.¹⁴⁶

Skolverket har tagit fram uppdragsutbildningar för förskolepersonal

På grund av det begränsade utbudet av kurser i minoritetsspråken för förskolepersonal har Skolverket tagit fram ett antal uppdragsutbildningar med språkstudier för pedagoger och barnskötare. Eftersom lagstiftningen ger rätt till förskola och annan pedagogisk verksamhet på nationella minoritetsspråk inom förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska har Skolverket prioriterat att ta fram uppdragsutbildningar i dessa språk. Skolverket noterar samtidigt att en obruten utbildningskedja är av vikt för samtliga nationella minoritetsspråk.¹⁴⁷

Skolverket har en överenskommelse med Stockholms universitet angående två kurser med finsk inriktning: ”Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i förskolan”, som syftar till att ge insikter i olika språk- och kunskapsutvecklande metoder och didaktiska verktyg som kan tillämpas i undervisning av barn i en sverigefinsk kontext; samt ”Barnlitteratur och läsglädje i småbarnspedagogik”, som syftar till att öka pedagogernas kunskaper för att utveckla läslusten hos småbarn på ett språk- och kulturmedvetet sätt. Båda

---

¹⁴³ Skolverket, ”Modersmålslärare och studiehandedare på modersmål läsåret 2021/22 och 2024/2025”.

¹⁴⁴ Riksrevisionen ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025).

¹⁴⁵ Södertörns högskola. ”Slutredovisning av regeringsuppdrag för att stärka och utveckla arbetet med revitalisering och bevarandet av romani chib KU2022/00584” (2025).

¹⁴⁶ Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser” (2025).

¹⁴⁷ Skolverket ”[Delredovisning: Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk](#)” (2025).

kurserna omfattar 7.5 högskolepoäng. 2024 deltog totalt 18 studenter i kurserna med finskspråkig inriktning, 2025 deltog 12 studenter.

Skolverket har också en överenskommelse med Umeå universitet om två kurser som ges både med inriktning för samiska och meänkieli: ”Förutsättningar för språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i förskolan”, som fokuserar på att utveckla deltagarnas kunskaper om barns språkutveckling och om språkets funktioner i en minoritetsspråkskontext; och ”Språkutvecklande teman och aktiviteter i den flerspråkiga förskolan”, som åskådliggör arbetssätt och metoder som främjar utveckling av flerspråkighet i förskolegrupper. Båda kurserna omfattar 7.5 högskolepoäng och undervisningsspråket är i huvudsak svenska, då Umeå universitet erfar att deltagarnas språkkunskaper både i meänkieli och samiska varierar. 2024 deltog 9 studenter i kurserna med inriktning samiska och 6 studenter i kurserna med inriktning meänkieli. 2025 deltog 17 studenter i kurserna med inriktning samiska och en student i kurserna med inriktning meänkieli. Skolverket kommer framöver erbjuda dessa uppdragsutbildningar mera sällan än under perioden 2023–2025, för att i högre grad fylla utbildningsplatserna.¹⁴⁸

Folkbildningens utbud

Folkbildningsrådet fördelar medel till folkhögskolor och studieförbund. Under 2025 hade de ett särskilt regeringsuppdrag att fördela medel för att öka kunskaperna om judiskt liv och judiska språk. Detta som en del av satsningen i regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige.

I en rapport¹⁴⁹ från Folkbildningsrådet till uppföljningsmyndigheterna framgår att minst 820 arrangemang kring nationella minoriteters språk och kultur har genomförts på studieförbund, med totalt nästan 20 000 deltagare. Mer än hälften av arrangemangen hade fokus på finska språket eller finsk kultur. Inom folkhögskolorna har 87 kurser genomförts med nationella minoriteters språk och kultur som huvudtema. Tjugo av dessa kurser var renodlade språkkurser i finska, jiddisch eller meänkieli.

I det särskilda regeringsuppdraget fördelades drygt 1,8 miljoner kronor. Medel fördelades till arenor där deltagarna gemensamt kunde fördjupa sig i judiska språk och i judisk kultur i insatser som var förankrade hos en judisk målgrupp. Till skillnad mot den tidigare satsningen finansierades även insatser som ökade kunskapen om och tillgängliggjorde judisk kultur för en bredare allmänhet. Nytt för utlysningen 2025 var också att den inkluderade hebreiska, i linje med regeringens strategi för judiskt liv.

I rapporten lyfts att den förstärkning som Folkbildningsrådet fick under 2022 – 2024 bidrog till att ny verksamhet vuxit fram. Deltagaravgifter kunde reduceras, det blev ett ökat utbud av kurser och verksamheter på flera orter, även fler öppna kulturprogram finansierades. De riktade satsningarna visar att folkbildningen skapar möjligheter att öva och använda språk och kultur i en bredd av olika sammanhang på ett sätt som saknas inom det formella utbildningssystemet. Deltagare i språkkurser kan ofta delta även i andra aktiviteter som genomförs på språket, såsom språkbud, bokcirklar, hantverkskurser och kulturarrangemang. Dessutom skapas sociala gemenskaper som leder till att språk och kultur kan användas naturligt även utanför kursträffarna.

---

¹⁴⁸ Skolverket, ”Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk, Slutredovisning” (2025).

¹⁴⁹ Folkbildningsrådet, ”Folkbildning med nationella minoriteter 2025”. Rapport till MUCF (2026).

Ett annat exempel som framkommer i rapporten är att Tornedalens folkhögskola har inlett ett arbete med att bygga upp ett nationellt centrum för utbildningar i språk, historia, hantverk och kultur kopplat till tornedalingar, lantalaiset och kväner. Initiativet grundar sig på sig på slutsatser om behov och rekommendationer från Sannings- och försoningskommissionen, ”Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68)”.

Utbud av kultur och fakta

Nationella minoriteters språk och kultur sprids på olika arenor, såsom bibliotek, teatrar, museer och genom medier och arkiv. Vi redovisar här hur förvaltningsmyndigheter främjar nationella minoriteters kultur och de nationella minoritetsspråken. Vi redogör också för bibliotekens utbud av litteratur på nationella minoritetsspråk och utbudet på nationella minoritetsspråk i public service-bolagens sändningar.

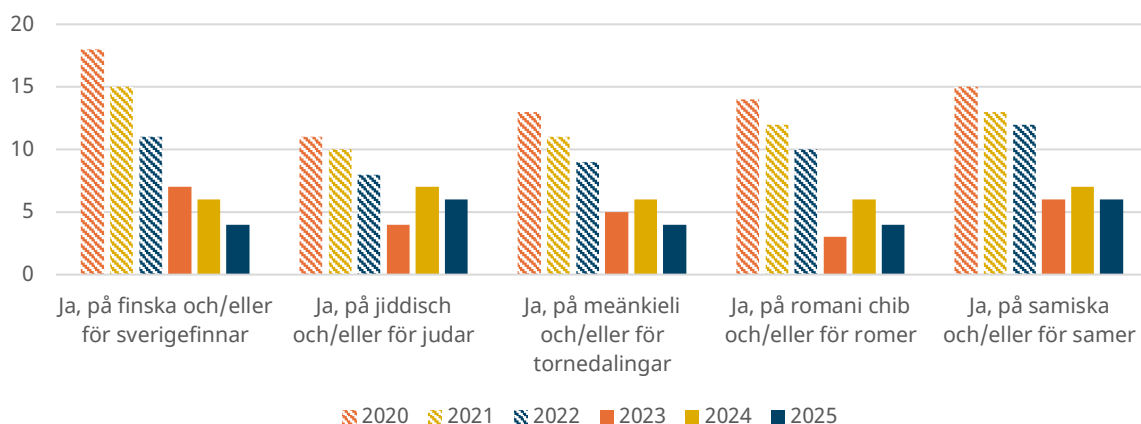
Kulturaktiviteter på nationella minoritetsspråk

I enkäterna till länsstyrelser och nationella myndigheter frågar vi om myndigheten har genomfört insatser för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken samt nationella minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sin kultur. Vi frågar också om myndigheterna har haft insatser som är särskilt riktade mot barn och unga.

Både 2023 och 2025 svarar ungefär 60 procent av myndigheterna att de genomfört insatser för att främja nationella minoritetsspråk och kulturer. Andelen som har insatser som särskilt riktar sig till barn är lägre, 25 procent i år, jämfört med 37 procent 2023.

Andelen insatser som riktar sig mot respektive språk/kultur är relativt jämnt fördelad. Bland de 19 myndigheter som angett att de genomfört insatser har en majoritet särskilda uppdrag kopplat till minoritetspolitiken. De flesta verkar inom språk och kultursektorn, men det finns även exempel på ett par myndigheter inom andra sektorer.

Strax under hälften (9) av de svarande länsstyrelserna anger att de genomfört insatser för att skydda och främja minoritetsspråken och kulturerna 2025 och något färre har genomfört insatser som riktar sig till barn (6). Antalet har minskat över tid för samtliga språk och kulturer.

Figur 16: Antal länsstyrelser som har genomfört insatser för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken samt nationella minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige 2020 – 2025.

Källa: Uppföljningsmyndigheternas enkäter

Språkcentrum och stöd till kultur- och språkbärare

Kulturrådet och Institutet för språk och folkminnen (Isof) har instruktionsenliga uppdrag att främja användningen av nationella minoritetsspråk och möjligheten för nationella minoriteter att utöva och utveckla sin kultur. Både Isof och Kulturrådet har under 2025 också haft särskilda regeringsuppdrag att stödja judiska organisationer med anledning av 250-års jubileet av judiskt liv i Sverige. Isof har under året också fått ett särskilt uppdrag att stärka språkteknologi och språkvård för Meänkieli under 2025–2027.

Isof har inom ramen för sitt språkvårdande uppdrag anordnat språkseminarier i finska, meänkieli och romani chib. Modersmållärardagar har anordnats tillsammans med Skolverket, och Isof har även stöttat Skolverkets framtagande av undervisningsmaterial i jiddisch. Arbete har fortsatt med den digitala ordboken för jiddisch, skrivregler för kelderasch och lexikon för lovara, arli och kelderasch. Isof har också genomfört ett 40-tal intervjuer med äldre meänkielitalare. Materialet kommer att läggas in i accessionsregistret men kan även användas för att ta fram rättstavning och talsyntes. Framtagande av en förvaltningsordlista på meänkieli och finska har fortsatt.¹⁵⁰

Isof delar också ut bidrag till revitalisering av de nationella minoritetsspråken. Vid den ordinarie utlysningen fördelades 3,5 miljoner kronor till 36 projekt. Bidragen är i hög grad översökta – totalt inkom 136 ansökningar till en summa om 19,1 miljoner kronor som uppfyllde de formella kraven. Isof har därför prioriterat att finansiera projekt som syftar till att stärka språkrevitalisering hos barn och unga. I tillägg till den ordinarie utlysningen utbetalades 1,1 miljoner kronor till revitalisering av jiddisch med anledning av det särskilda regeringsuppdraget.¹⁵¹ Projekten omfattar bland annat språkbad, språkkurser, skrivarestugor, sommarskolor och skapande av mötesplatser där språket används i sociala sammanhang. Kultur används i flera av projekten som en metod för att nå ut till språkbärarna och bidra till språkutveckling genom

¹⁵⁰ Institutet för språk och folkminnen, ”Åtgärder för nationella minoriteter 2025, redovisning av anslag 7.1 anslagposter 4, 6 och 16” (2026).

¹⁵¹ Ibid.

musik, litteratur, film, berättande, och sceniska uttryck. Insatserna syftar till att öka den språkliga kompetensen och motverka språkförlust, men också till att stärka minoritetsidentiteten, bygga tillhörighet, och skapa trygga rum där språket kan användas aktivt och kontinuerligt.¹⁵²

Sametingets instruktionsenliga uppdrag är att ansvara för verksamheten vid samiska språkcentrum. Verksamheten fick sänkt anslag till 8 miljoner kronor för budgetåret 2025, vilket har påverkat verksamhetens omfattning. Antalet utåtriktade fysiska aktiviteter har reducerats, och fokus har i stället lagts på digitala språkstärkande insatser, framtagande av digitalt språkstärkande material och utveckling av metoder för språkrevitalisering. Samiskt språkcentrum har under året fortsatt sitt uppdrag att stödja samers rätt till sitt språk och bidra till återtagande och stärkande av de samiska språken. Verksamheten omfattar samtliga fem samiska språk på den svenska sidan av Sápmi. Totalt har 60 aktiviteter genomförts både digitalt och fysiskt, på 16 olika platser.

Genom samarbetsprojekt med bland annat Skolverket och regioner har Språkcentrum bidragit med projektledning och samiskspråkig kompetens, medan samarbetspartnerna har tillfört finansiella resurser. Dessa samarbeten har möjliggjort genomförandet av ytterligare språkstärkande insatser då den egna finansieringen inte har räckt till.

Under året har Språkcentrum bedrivit arbete i nära samverkan med språksamhällen, kommuner, regioner och andra aktörer i Sverige och Norge. Verksamheten har fokuserat på följande fem prioriterade områden: Språkstärkande insatser för barn och unga; Insatser för fler språkarbetare; Insatser för språköverföring mellan generationer; Insatser som sprider information och stärker statusen för samiska språk; Utveckling av språkstärkande metoder.

Nationella minoriteters kulturliv är ett av Kulturrådets prioriterade uppdrag. Kulturrådet beslutar om tre olika typer av bidrag till stöd för nationella minoriteters kulturliv: verksamhetsbidrag till verksamheter som arbetar långsiktigt för att stärka de nationella minoriteternas språk, kultur och identitet; projektbidrag till nationella minoriteters kulturverksamhet; och bidrag till planerad utgivning av nationella minoriteters litteratur. Intresset för samtliga bidrag är långt större än vad det finns resurser till. Kulturrådet har behövt göra svåra prioriteringar och välja mellan många högkvalitativa ansökningar.¹⁵³

Under 2025 har 36 projektbidrag till nationella minoriteters kulturverksamhet betalats ut till en summa om 2 miljoner kronor, och bidrag till judiskt liv i Sverige 250 år till en summa om 1,5 miljoner kronor. Totalt inkom 112 ansökningar till ett belopp om 18,5 miljoner kronor, vilket innebär att två av tre ansökningar fått avslag. Ansökningarna omfattar scenkonst, musikarrangemang, litterära arrangemang, festivaler, utställningar, såmi duodji samt kulturarvs- och dokumentationsprojekt.¹⁵⁴

Verksamhetsbidraget syftar till att skapa förutsättningar för långsiktig verksamhet där det konstnärliga uttrycket ges möjlighet att utvecklas. Bidraget kan sökas av nationella minoriteter för verksamhet inom konst, musik, dans, teater, museiområdet och läs- och litteraturfrämjande. Totalt har 10,5 miljoner kronor

---

¹⁵² Institutet för språk och folkminnen, "Åtgärder för nationella minoriteter 2025, redovisning av anslag 7.1 anslagposter 4, 6 och 16" (2026).

¹⁵³ Kulturrådet, "<https://www.kulturradet.se/nyheter/2025/verksamhetsbidrag-till-nationella-minoriteters-kulturverksamhet-2026/>" publicerad 2025-12-22.

¹⁵⁴ Kulturrådet, Fördelningsbeslut 2025-05-20 KUR 2025/3068.

betalats ut till 14 verksamheter.¹⁵⁵ Även dessa bidrag är mycket översökta. Totalt inkom 29 ansökningar om sammanlagt nästan 24 miljoner kronor. Kulturrådet framhäver att många aktörer verkar i ett mycket pressat ekonomiskt läge. Flera av verksamheterna som beviljats stöd fungerar som ett nav i respektive sammanhang, vilket innebär att de genom sina etablerade strukturer kan bidra till att stärka mindre initiativ som saknar egna långsiktiga resurser. Bland de verksamheter som beviljas stöd finns, Tornedalsteatern, É Romani Glinda, Aejlies – samiskt centrum, Judiska salongen i Göteborg och Finlandsinstitutet.¹⁵⁶

Minoritetsspråk på biblioteken

Nationella minoriteter är en av de prioriterade målgrupperna som biblioteken har att förhålla sig till enligt bibliotekslagen (2013:801). Kungliga biblioteket (KB) har ansvar att följa upp biblioteksplanernas utformning och användning. KB erbjuder också stöd till de kommunala biblioteken genom uppdrag till resursbibliotek för respektive nationellt minoritetsspråk. Resursbiblioteken för nationella minoritetsspråk ger stöd till folk- och skolbibliotek så att de når språkbärarna i enlighet med bibliotekslagen. Stödet ska utgå ifrån respektive minoritets behov och särskilt uppmärksamma biblioteksverksamhet för barn och unga.

KB har tidigare följt upp biblioteksplanerna årligen och bedömt i hur stor utsträckning de integrerar nationella minoriteter som prioriterad målgrupp. Uppföljningen bedömdes dock inte vara ändamålsenlig då den var resurskrävande och enbart i begränsad utsträckning speglade bibliotekens verksamhet. KB har därför i stället tagit fram ett narrativt underlag som bedömer bibliotekens och resursbibliotekens verksamhet i förhållande till nationella minoriteter och minoritetsspråk.¹⁵⁷

En majoritet av biblioteksplanerna omfattar nationella minoriteter

Av KB:s underlag framgår att ungefär 70 procent av de kommunala biblioteksplanerna innehåller skrivningar om nationella minoriteter, och att andelen har ökat över tid. Det är få planer som har mål och aktiviteter för målgruppen barn och unga. Nästan alla regionala biblioteksplaner beskriver nationella minoriteter. Sedan 1 juli 2025 anger skollagen¹⁵⁸ att alla elever ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek på den egna skolan. KB samlade under våren 2025 därför för första gången in separat statistik om skolbiblioteken. Statistiken visar att varje skolbibliotek i genomsnitt har 13 titlar på nationella minoritetsspråk. I jämförelse har skolbiblioteken i genomsnitt 4 061 titlar på svenska och 427 titlar på andra språk än svenska och nationella minoritetsspråk. Elever som har tillgång till ett integrerat folk- och skolbibliotek har generellt tillgång till fler titlar på nationella minoritetsspråk än elever som använder ett renodlat skolbibliotek.

---

¹⁵⁵ Kulturrådet, Fördelningsbeslut 2025-12-16, KUR 2025/8596.

¹⁵⁶ Kulturrådet, <https://www.kulturradet.se/nyheter/2025/verksamhetsbidrag-till-nationella-minoriteters-kulturverksamhet-2026/> publicerad 2025-12-22.

¹⁵⁷ Kungliga biblioteket, ”Nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk, ett PM om uppdraget nationell överblick” (2025).

¹⁵⁸ SFS 2010:800 Skollag, 2 kap § 24 a-d.

Resursbiblioteken utvecklas positivt trots knappa resurser

KB bedömer att verksamheten hos samtliga resursbibliotek har utvecklats positivt över tid, trots knappa resurser. Resursbibliotekens verksamhet skiljer sig åt, delvis på grund av minoriteternas och språkens skiftande behov.

Resursbiblioteket för finska har bland annat tagit fram boklistor till stöd för inköp av litteratur på finska, erbjudit bokpåsar med läsecirkelsböcker och e-böcker på finska till alla invånare i Sverige. Resursbiblioteket beskriver svårigheter att möta den höga efterfrågan på tjänsterna.

Resursbiblioteket för jiddisch noterar att 250-års jubileet av judiskt liv har väckt stort intresse hos folkbiblioteken. Biblioteket har prioriterat att ta fram information som kan användas både av majoritetssamhället och den judiska minoriteten, bland annat en litteraturlista för barn och unga.

Resursbiblioteket för meänkieli har tagit fram metodmaterial för hybrid-läsecirklar, drivit bok-råd, hållit skrivartävling för ungdomar och tagit fram ett bok-paket för barn. Biblioteket har också hållit en inspirationsträff för att uppmuntra utgivningen av litteratur på meänkieli.

Resursbiblioteket för romani chib har bland annat arbetat med att bygga upp ett litteraturbestånd på romani chib, katalogiserat böcker och sammanställt en romsk bibliografi i Libris, samt filmatiserat sagor på romani chib för nationell spridning.

Resursbiblioteket för samiska publicerade 2024 ”Nya stigar: en guide till samisk biblioteksverksamhet”, som har efterfrågats i hög utsträckning och beställts i flera hundra exemplar. Biblioteket utvecklar också ett nytt system för hylluppställning av samisk litteratur tillsammans med Sorsele bibliotek, vilket ska spridas till fler bibliotek.

Bibliotekens verksamhet har stärkts, men tillgången är ojämn

Sammantaget konstaterar KB att biblioteken har stärkt sin kunskap och utvecklat verksamheten som riktar sig till nationella minoriteter och minoritetsspråk. Samtidigt kvarstår ett betydande arbete för att höja kunskapen ytterligare, öka tillgången till litteratur och utöka verksamheten på minoritetsspråk. Biblioteksplanernas innehåll pekar på att tillgången till verksamhet för och om nationella minoriteter är ojämnt fördelad mellan kommunerna, vilket ger en bristande likvärdighet för invånarna.

Sändningstimmar på minoritetsspråk i public service

Public service-bolagens verksamhet ger synlighet åt nationella minoriteters språk och kultur i radio och tv, och har en viktig roll i att rapportera om olika sammanhang som berör nationella minoriteter. Utbudet är också betydelsefullt i förhållande till språkens revitalisering och utifrån ett folkbildningsperspektiv. Utbildningsradion har ett särskilt ansvar i detta avseende och ska erbjuda ett utbud riktat till barn-, ungdoms- och vuxenutbildning, studieförbund och folkhögskolor. För språkens överlevnad är program som riktar sig till barn och unga särskilt viktiga.

I sändningstillståndet för Sveriges Radio (SR), Sveriges Television (SVT) och Utbildningsradion (UR) för perioden 2020–2025 framgår att utbudet av förstasändningar på finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska ska öka jämfört med 2019. Det samlade programutbudet på finska, meänkieli, romani chib och samiska ska inte understiga 2019 års nivå, medan det samlade programutbudet på jiddisch ska öka.

Samtliga tre bolag har ökat sina totala sändningstimmar på nationella minoritetsspråk sedan 2019. Totala antalet sändningstimmar på meänkieli är dock på en lägre nivå 2025 än 2019, vilket inte är i linje med tillståndet. Sveriges Radio håller i en positiv trend sett på totalt antal sändningstimmar de senaste åren, men utbudet har endast ökat marginellt sedan 2019. SVT:s utbud som haft en nedåtgående trend de senaste åren har ökat med totalt 4 procent sen 2019. UR som har ett lägre utbud står för den största ökningen sedan 2019 med 15 procent.

Vad gäller förstasändningarna på nationella minoritetsspråk, det vill säga program som debuterar för första gången, har totala antalet timmar för de tre bolagen ökat med 19 procent sedan 2019. Även här ser vi att meänkieli ligger på en nivå under 2019 års totala antal sändningstimmar. Den stora procentuella ökningen står jiddisch för som ligger på låga antal sändningstimmar (4;7;10), men med en ökning på 3 – 4 gånger.¹⁵⁹

Figur 17: Antal timmar som SR, SVT och UR sänt på de olika nationella minoritetsspråken 2019 – 2025.

SR	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finska	7 502	7 495	7 477	7 504	7 494	7 449	7 510
Jiddisch	7	9	9	13	13	13	14
Meänkieli	1 107	1 123	1 118	1 117	1 139	1 188	1 072
Romani chib	444	446	444	443	443	446	575
Samiska	1 428	1 432	1 428	1 447	1 469	1 468	1 463
Totalt	10 488	10 505	10 476	10 524	10 559	10 564	10 634
SVT	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finska	377	467	407	482	462	435	383
Jiddisch	3	5	10	7	8	21	14
Meänkieli	62	66	66	66	67	75	63
Romani chib	76	85	77	87	100	78	83
Samiska	162	175	150	174	172	172	163
Totalt	680	798	710	816	809	781	707
UR	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finska	42	46	53	63	44	55	45
Jiddisch	3	5	16	7	11	7	8
Meänkieli	19	19	18	20	21	22	23
Romani chib	20	22	19	23	23	24	22
Samiska	21	21	20	23	24	23	22
Totalt	105	112	125	137	123	131	121

¹⁵⁹ Sveriges radio, "Public service-redovisning 2025" (2026); Sveriges television, "Public service-redovisning 2025" (2026); Utbildningsradion, "Public service-redovisning 2025" (2026).

Samlat utbud	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Finska	7 921	8 008	7 937	8 050	8 001	7 939	7 939
Jiddisch	13	18	35	27	32	42	36
Meänkieli	1 188	1 208	1 202	1 203	1 227	1 285	1 157
Romani chib	540	553	540	553	566	548	680
Samiska	1 611	1 629	1 597	1 644	1 664	1 663	1 649
Totalt	11 273	11 415	11 311	11 477	11 490	11 477	11 461

Källa: Public service-bolagens redovisning.

Uppföljningsmyndigheternas övergripande arbete

Detta kapitel inleds med Länsstyrelsen Stockholms och Sametingets gemensamma insatser till stöd för samverkan och ökad kunskap på övergripande nivå. Därefter redogör vi för myndigheternas enskilda insatser.

Uppföljningsmyndigheternas gemensamma redovisning

Stöd till samverkan och erfarenhetsutbyte

Myndighetsnätverk

Uppföljningsmyndigheterna leder ett nätverk som vänder sig till myndigheter som har uppdrag inom minoritetspolitiken eller inom strategin för romsk inkludering. Syftet med nätverken är att främja kompetensutveckling, samverkan och erfarenhetsutbyte inom det minoritetspolitiska uppdraget. Under våren 2025 genomfördes en nätverksträff som syftade till att diskutera och utbyta erfarenheter kring aktuella minoritetspolitiska frågor. På träffen deltog 19 tjänstepersoner från 16 myndigheter. I utvärderingen av nätverksträffen framgår det att deltagarna är nöjda med mötets upplägg och uppskattar möjligheten att träffa tjänstepersoner från andra myndigheter med minoritetspolitiska uppdrag.

Under hösten 2025 bjöds 15 myndigheter som har eller haft uppdrag inom minoritetspolitiken in till rundabordssamtal för att diskutera och utbyta erfarenheter kring myndigheternas förutsättningar för det minoritetspolitiska arbetet. Totalt deltog 23 tjänstepersoner från samtliga 15 inbjudna myndigheter. Samtalen resulterade i en gemensam bild av vilka utmaningar och möjligheter myndigheterna står inför i det minoritetspolitiska arbetet. Slutsatser från samtalet har vävts in på lämpliga ställen i rapporten.

Kommunträff

Uppföljningsmyndigheterna har genomfört en kommunträff för samordnare och chefer inom förvaltningsområdet för finska, meänkieli och samiska. Totalt deltog 67 personer från 49 kommuner.

Träffen syftade till att skapa erfarenhetsutbyte, nätverkande och dela aktuell information kring nationella minoritetsfrågor. För att säkerställa kommunträffens relevans skickade vi inför planeringen av eventet ut ett frågeformulär för att fånga upp önskemål kring tema och mötesform.

Utifrån deltagarnas behov fokuserade träffen på inflytande och delaktighet för unga nationella minoriteter och urfolket samer. Goda exempel presenterades och deltagarna fick möjlighet att utifrån ett scenario praktiskt öva på att skapa goda förutsättningar för samråd med unga nationella minoriteter. I uppdelningen av den praktiska uppgiften utgjordes en av grupperna av chefer.

De tips och idéer som framkom under träffens workshopdel kommer att sammanställas i ett digitalt material (broschyr) samt som ett tillägg i vårt metodstöd om inflytande och delaktighet på minoritet.se. I utvärderingen av kommunträffen framgår det att deltagarna tycker det är viktigt och givande att träffa andra kommuner för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning för att kunna utveckla det minoritetspolitiska arbetet.

Informations- och kunskapsspridande insatser

Ett strukturerat spridningsarbete

I uppföljningen av minoritetspolitikens utveckling har vi återkommande identifierat brister i hur kommuner och regioner tillgodoser nationella minoriteters rättigheter i praktiken. Uppföljningarna visar att kunskapsnivån fortfarande är begränsad, framför allt i kommuner och myndigheter utanför förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska. Vi har därför under perioden 2022 – 2025 genomfört ett antal långsiktiga utvecklingsarbeten kopplat till minoritetspolitiska mål och riktlinjer, nationella minoriteters inflytande och delaktighet, diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter samt minoritetspolitiskt arbete utanför förvaltningsområdena. Utvecklingsarbetena har bland annat resulterat i metodstöd och verktyg som publicerats på minoritet.se.

För att öka metodstödens genomslag har vi under 2025 prioriterat ett strategiskt spridningsarbete. Arbetet inleddes med att ta fram en spridningsplan. Eftersom nationella minoriteters rättigheter framför allt ska säkerställas i kommunal verksamhet fokuserar spridningsplanens insatser särskilt på målgrupper i kommunerna där vi tror att vi kan få bäst effekt. Målgrupperna i spridningsplanen är: förtroendevalda; direktörer; chefer för kultur- utbildnings- och vård och omsorgsförvaltningar; samordnare/koordinatorer för minoritetspolitiska frågor och romsk inkludering i förvaltningsområden, samt deras chefer; tjänstepersoner som ansvarar/berörs av arbetet med nationella minoriteter, romsk inkludering, mänskliga rättigheter eller liknande frågor utanför förvaltningsområden, samt deras chefer.

Spridningsplanen omfattar majoriteten av de metodstöd och verktyg som finns på minoritet.se och Länsstyrelsen Stockholms webb.¹⁶⁰ Innehåll och budskap har anpassats utifrån respektive målgrupp.

Baserat på spridningsplanen har vi under året genomfört ett antal insatser. Några av insatserna har relaterat till ett av politikens delområden och har därför redovisats i motsvarande kapitel i rapporten. Insatser av mer generell karaktär redovisas nedan.

Direktutskick till kommun- och regiondirektörer

Som tidigare nämnts är beslutsfattare i kommunal verksamhet en huvudsaklig målgrupp för vårt spridningsarbete. Kommun- och regiondirektörer har en central roll i att säkerställa att organisationerna har kunskap, rutiner och ett systematiskt arbetssätt för att uppfylla lagens krav. Våra enkätundersökningar påvisar att bristande kunskap hos ledningen och en låg prioritering av frågorna utgör ett hinder för minoritetspolitiskt arbete i flera kommuner och regioner. För att nå ut till samtliga kommun- och regiondirektörer har vi därför genomfört ett direktutskick. Utskicket innehåller information om lagen, kommuners och regioners skyldigheter och kunskaps- och metodstöd som kan underlätta arbetet.

---

¹⁶⁰ 25 år av minoritetspolitik; Grundutbildning i minoritetslagstiftningen; Minoritetspolitiska mål och riktlinjer; Nationella minoriteters inflytande och delaktighet; Diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter; Vägledning för minoritetspolitiskt arbete utanför förvaltningsområde; Öppen data; PowerPoint presentationer med talarmanus; Handbok för kommuner och regioner; Informationsmaterial (exempelvis broschyrer, tidningsbilaga); Animationer, illustrationer, bilder och filmer; Kunskapsstöd för romsk inkludering (på Länsstyrelsen Stockholms webb).

Målet med insatsen är att direktörerna efter att ha tagit del av utskicket ska ha kunskap om minoritetslagen och de rättsliga skyldigheter som lagen ställer, samt känna till relevanta kunskaps- och metodstöd.

Utskicket gjordes i början av december, så det är för tidigt att säga något om resultat och effekter, men vi förväntar oss att insatsen kommer att förbättra förutsättningar för kommuner och regioner att leda och styra arbetet så att nationella minoriteters rättigheter förverkligas i praktiken.

Medverkan på SKR:s politikernätverk

Även förtroendevalda på kommunal nivå är en av de strategiska målgrupperna i vår spridningsplan. Vi tog därför initiativ till att medverka i Sveriges kommuner och regioners (SKR) politikernätverk: nationella minoriteter och urfolk. Till vår programpunkt bjöd vi in dåvarande ordförande för konstitutionsutskottet Ida Karkiainen. Vid mötet deltog 29 politiker som fick ta del av 25 år av minoritetspolitik, samt budskap om den viktiga roll förtroendevalda har för att lagstiftningen ska implementeras och utvecklingen drivas framåt. Deltagarna introducerades till minoritet.se och de metodstöd som finns att hämta där, med särskilt fokus på grundutbildningen i minoritetslagstiftningen.

25 år av minoritetspolitik

I våra spridningsinsatser har vi använt oss av ”25 år av minoritetspolitik” för att nå ut både brett och riktat med kunskapshöjande insatser.

Vi producerade en **tidningsbilaga i Dagens Nyheter och Dagens Samhälle** som gavs ut i början av året. Bilagan ”25 år av minoritetspolitik” synliggör viktiga händelser och milstolpar i minoritetspolitiken utveckling på lokal, regional och nationell nivå. För att belysa minoritetspolitiken från olika håll erbjöds även civilsamhälles- och minoritetsorganisationer utrymme i bilagan. För att nå en yngre målgrupp bjöds unga nationella minoriteter in för att dela med sig av sina perspektiv och erfarenheter. Utskicket distribuerades med Dagens Nyheter och Dagens Samhälle och nåddes därmed av ungefär en halv miljon läsare. I tillägg trycktes 1 000 exemplar för utdelning under evenemang som myndighetsnätverksträffar, kommunträffar samt på MR-dagarna. Även kommuner och andra myndigheter har haft möjlighet att beställa bilagan till sina externa insatser.

Ett **seminarium i konstitutionsutskottet** med temat 25-år av minoritetspolitik genomfördes i november. Initiativet väcktes av minoriteterna på Länsstyrelsens gemensamma samråd under våren.

Efter sommaren bildades en arbetsgrupp med representanter från samtliga fem nationella minoriteter. Arbetsgruppen arvoderas och fick uppdrag att ta fram innehåll, inbjudningar och arbetet kring föreläsare. Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget var behjälplig med administrativt arbete som exempelvis att kalla till arbetsmöten och kostnader. Seminariet var ett samarbete med Socialdemokraterna och Moderaterna i riksdagens konstitutionsutskott. Målgruppen var främst politiker och riksdagsledamöter. Drygt ett hundratal deltagare deltog på seminariet som representanter från de fem nationella minoriteterna, myndigheter, kommunpolitiker samt ett tiotal riksdagsledamöter.

Seminariet spelades in och finns på webbplatsen minoritet.se. Insatsens utvärdering visar att arbetsgruppen uppskattade att det gemensamma arbetet och uppföljningsmyndigheternas stöd i genomförandet. Det har skapats ett intresse att fortsätta att arbeta tillsammans i nya kommande projekt.

Minoritet.se har också under året uppmärksammat 25 år av minoritetspolitik genom en egen ingång på webbplatsen med särskilda kunskapshöjande insatser. Läs mer under avsnittet om webbplatsen i rapporten.

MR-dagarna i Kista

Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget medverkade på MR-dagarna i Kista med två seminarier och en monter. Vid montern fanns Länsstyrelsen Stockholms och Sametingets material med information om nationella minoriteter, frågesport, godisaskar med minoritetssymboler, tygkassar och nyckelband. Det fanns ett stort intresse för montern och många genomförde frågesporten.

Under dagarna arrangerades två entimmes seminarier med nationella minoriteter för att diskutera hur man kan försvara och stärka de mänskliga rättigheterna och demokratin. I panelsamtalen deltog dels ungdomsorganisationerna,¹⁶¹ dels minoriteter med olika professioner för att belysa nationella minoriteters rättigheter och demokratifrågor utifrån skilda sektorer i samhället. Båda seminarierna var välbesökta och hade totalt 130 besökare. Totalt besökte 2 600 personer MR-dagarna.

Stöd och rådgivning till kommuner

I samband med kommunbesök och utbildningsdagar har vi bistått kommuner med rådgivning och stöd gällande den nationella minoritetspolitiken och minoritetslagen. Utöver organiserade aktiviteter och kommunbesök har stöd och information getts via telefon och e-post. De vanligaste frågorna handlar om statsbidragets användning, samt vad gäller Sametinget bristen på samisk undervisning i kommunala förskolor och skolor. Uppföljningsmyndigheterna behöver tacka nej till vissa förfrågningar på grund av resursbrist.

Nyhetsbrev och direktutskick

Vi har sedan 2012 producerat och spridit nyhetsbrev som syftar till att ge en övergripande bild över vad som är på gång inom politikområdet. Nyhetsbrevets huvudsakliga målgrupp är tjänstepersoner i kommuner, regioner och statliga myndigheter. Under 2025 har vi spridit sex nyhetsbrev om aktuella frågor och aktiviteter. Där har även andra myndigheter fått möjlighet att publicera nyheter som rör deras minoritetsarbete. Antalet prenumeranter ökar stadigt, och vid årets slut hade nyhetsbrevet 1 961 prenumeranter, vilket är en ökning med 138 sedan föregående år.

Metodstöd och stödande verktyg

Uppföljning av kommuner och regioners mål och riktlinjer

Uppföljningsmyndigheterna har sedan 2019 följt upp kommuners och regioners arbete med minoritetspolitiska mål och riktlinjer, och vår uppföljning visar att det skett en positiv utveckling. I vår senaste uppföljningsrapport 2024 konstaterar vi dock att det fortfarande råder okunskap bland kommuner och regioner utanför förvaltningsområde om att mål och riktlinjer är ett lagkrav, och kommuner och regioner i förvaltningsområde behöver mer kunskap om att mål och riktlinjer ska omfatta samtliga nationella minoriteter. Länsstyrelsen och Sametinget beslutade därför att under året begära in

---

¹⁶¹ Gemensamma Romska Internationella Förbund, Judiska ungdomsförbundet i Sverige, Met Nuoret, Sáminuorra, Sverigefinska ungdomsförbundet.

minoritetspolitiska mål och riktlinjer från ett urval kommuner och regioner. Ett liknande arbete genomfördes 2022. Målsättningen med insatsen är att kommuner och regioner i högre grad ska anta mål och riktlinjer som är ändamålsenligt utformade och omfattar samtliga nationella minoriteter. Insatsen bidrar också till att uppföljningsmyndigheterna får en mer djupgående kunskap om hur kravet på att antal mål och riktlinjer tillämpas i praktiken.

Genomgången visar att många kommuner och regioner har inkluderat samtliga nationella minoriteter i sina styrdokument, men det framgår sällan om minoriteterna har varit delaktiga i utformningen. Det är ingen större skillnad jämfört med 2022. Färre kommuner och regioner har verksamhet som motiveras av minoritetslagens skyldigheter och ansvar jämfört med 2022. Färre har också involverat olika förvaltningar i arbetet och enbart omkring en femtedel har samordnat arbetet med andra frågor som exempelvis mänskliga rättigheter och social hållbarhet. De flesta styrdokument är antagna av kommun- och regionfullmäktige, men de följs inte alltid upp här. I de allra flesta kommuner och regioner utgör minoritetspolitiska mål och riktlinjer separata styrdokument. Inte heller i detta avseende har situationen förändrats jämfört med 2022.

Länstyrelsen och Sametingets återkoppling till kommuner och regioner har framför allt gällt avsaknaden av samråd med nationella minoriteter i utformningen av styrdokument, att underlagen saknar verksamhet som motiveras av det ansvar som kommuner och regioner har utifrån minoritetslagen,¹⁶² att samtliga nationella minoriteter omfattas och att det saknas information var styrdokumentet är antagna, var de följs upp och om underlagets giltighetstid. Effekter av insatsen kan mätas vid nästa uppföljning av kommuner och regioner samt begäran av underlag.

Kortversion av grundutbildning och uppdatering av metodstöd

För att fler politiker och beslutsfattare ska välja att ta del av grundutbildningen i minoritetslagstiftningen har vi under året tagit fram en 10 minuters introduktion till Sveriges minoritetspolitik och minoritetslagstiftning. Kortversionen lanserades i december 2025.

För att säkerställa att vårt stödmaterial är uppdaterat och tillgängligt har vi också gjort smärre revideringar av den webbaserade grundutbildning i minoritetslagstiftningen. Revideringarna har utgått från utvärderingar som inkommit och omfattar tillägg av länkar för vidare läsning, smärre textjusteringar, positionering av knappar för att göra dem synliga för mobilanvändare samt förtydligande om textning i filmerna.

Då minoritetslagen reviderades 2025 har vi gjort motsvarande justeringar i Lagen i fickformat på svenska, nord- och lulesamiska, finska, meänkieli, resanderomani och romani arli. Versionerna finns på minoritet.se för nedladdning.

Öppna data

Under 2024 påbörjade vi ett projekt för att publicera öppna data om kommuners minoritetspolitiska arbete utifrån några indikatorer för minoritetspolitikens uppföljning och strategin för romsk inkludering. Data publicerades på minoritet.se 31 mars 2025. Att tillgängliggöra öppna data förväntas bidra till att öka

---

¹⁶² Framför allt lagen (2022:66) om konsultation som rör det samiska folket och minoritetslagens skyldigheter utifrån 8, 9, 11 §§ samt socialtjänstlagen.

transparensen i genomförandet av minoritetspolitiken. Vår data gör det möjligt att jämföra kommuners minoritetspolitiska arbete sinsemellan, och över tid. Ökad tillgänglighet till offentlig information är också i linje med digitaliseringsmålen, och öppnar upp för vidareanvändning av data.

Vår öppna data riktar sig både till skyldighetsbärare och rättighetsbärare. Myndigheter på nationell nivå kan använda data för att få en överblick av kommunernas arbete inom utvalda sektorer. Nationella minoriteter kan på ett enkelt sätt se hur deras kommun lever upp till sina skyldigheter och påtala brister i sin dialog med kommunerna. Sammantaget är den förväntade effekten att bidra till att kommuner i högre grad efterlever sina skyldigheter i minoritetslagen. Vid årsskiftet hade sidan med öppna data haft 1684 visningar av 358 aktiva användare.

Länsstyrelsen Stockholms redovisning

Nedan redovisar Länsstyrelsen Stockholm arbetet med kommunbesök, samråd, fokusgrupper, samt statsbidrag till riksorganisationer och samrådsmedel under 2025. Länsstyrelsen Stockholm har disponerat 13,5 miljoner kronor enligt anslag 7:1 ap.9 för sitt uppdrag både inom minoritetspolitiken och strategin för romsk inkludering.

Kommunbesök

Kommunbesök är ett av flera sätt för Länsstyrelsen Stockholm att som uppföljningsmyndighet att få kontakt med politiker och tjänstepersoner som ansvarar för att nationella minoriteters rättigheter tillgodoses i praktiken. Årets kommunbesök syftade särskilt till att informera om och sprida de senaste kunskapsstöden, ge stöd och vägledning, samt hitta möjliga synergier inom länen och mellan kommunerna. Besöken bidrar också till Länsstyrelsen Stockholms kunskap om brister som behöver mötas med relevanta insatser framåt.

Under 2025 besökte Länsstyrelsen Stockholm sex kommuner: Västerås, Norberg och Fagersta i Västmanlands län och Ludvika, Smedjebacken och Borlänge i Dalarnas län. Besöken genomfördes i dialog med Länsstyrelserna i Västmanlands län respektive Dalarnas län. Vid två av besöken, i Västerås och Norberg, deltog en kollega från Länsstyrelsen Västmanland. Detta bidrog avsevärt till dialogerna och initiativ togs till fortsatt dialog mellan kommunerna och Länsstyrelsen i Västmanland för att fortsätta utveckla kommunernas arbete inom aktuella förvaltningsområden samt för romsk inkludering och judiskt liv.

Erfarenheterna från kommunbesöken är positiva. Varje möte var unikt och utgick från respektive kommuns behov och önskemål om upplägg. Engagerade samtal hölls med kommundirektörer, kommunstyrelseordföranden, samordnare och andra nyckelpersoner. Vid flera av besöken deltog också representanter från nationella minoriteter. I samtliga fall ledde samtalen till en kunskaphöjning om nationella minoriteters rättigheter samt kommuners, regioners och statens skyldigheter utifrån aktuell lagstiftning. För flera av kommunerna ledde besöket till en dialog om den interna samordningen av uppdragen. Besöken ledde sannolikt till ett ökat arbete med minoritetsrättigheterna på kommunal nivå, och framför allt att arbetet i högre grad kommer att genomföras inom ramen för ordinarie strukturer. Detta lyftes fram av samtliga kommuner som både utmaningen och vägen framåt – oavsett var i processen respektive kommun befinner sig. På längre sikt kan kommunbesöken, om de följs upp, bidra till att bygga förtroende för uppföljningsmyndigheten och kontinuitet i utvecklingen av arbetet för nationella minoriteters rättigheter.

Samråd med judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar

I och med beslutet om överföring av Länsstyrelsen Stockholms uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har Länsstyrelsen Stockholm genomfört både egna samråd och två gemensamma samråd med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF).

I maj genomförde Länsstyrelsen Stockholm samråd med företrädare för judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar. Vid samrådet framfördes att inflytandet i regeringens process med att eventuellt flytta uppdraget hade varit bristfällig. Efter samrådet skickade företrädare för alla fem nationella minoriteter en skrivelse till kulturministern angående detta. I brevet framfördes även behoven för minoritetspolitiken framåt, samt att man var emot en flytt av uppdraget. Samrådet resulterade också i ett beslut att Länsstyrelsen skulle skicka ut en intresseförfrågan om att ingå i fokusgrupper. Detta var startskottet på de två fokusgrupper som startades upp under hösten. Arbetet med fokusgrupperna redovisas under en egen rubrik.

I juni genomfördes ett samråd med anledning av regeringens beslut om att uppdraget ska flyttas till MUCF. Vid samrådet framfördes att gemensamt samråd med MUCF borde ske så snart som möjligt efter sommaren, och sedan löpande under hösten. Länsstyrelsen fick även i uppdrag att meddela Regeringskansliet om kommande processer där inflytande för nationella minoriteter behövs; förordningsändringar och formulering av uppdrag till MUCF. Samråd skedde därefter mellan Regeringskansliet och nationella minoriteter.

Länsstyrelsen Stockholms och MUCF:s första gemensamma samråd fokuserade på information och dialog kring MUCF som myndighet och tankar kring övertagandet av uppdraget. Samråd skedde kring lämplig ansökningsdag för statsbidrag samt hur minoriteterna önskade ha inflytande inför verksamhetsplaneringen 2026.

Ett gemensamt samråd med Länsstyrelsen Stockholm och MUCF med fokus på verksamhetsplanering 2026 ägde rum i december. Vid samrådet presenterades MUCF:s kommande organisation och dialog fördes kring hur myndigheten kan stärka sitt interna arbete med nationella minoriteters rättigheter. Bland annat lyftes Länsstyrelsens och Sametingets webbutbildning fram som ett bra verktyg för kompetensutveckling inom MUCF. Vid samrådet gavs även inspel till myndighetens kommande verksamhetsplanering och önskemål om att fortsätta hålla samrådsförfarande på det sätt som Länsstyrelsen Stockholm har gjort.

Fokusgrupper för inflytande och delaktighet och förutsättningar för långsiktig finansiering

Vid Länsstyrelsen Stockholms samråd i maj med judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar uttrycktes ett behov av att forma fokusgrupper. I dagsläget finns två fokusgrupper. Länsstyrelsen Stockholm är sammankallande, ordförande och för minnesanteckningar på mötena. Deltagarna arvoderas. Fokusgruppen för långsiktig planering och finansiering har även samisk representation.

Under året har deltagarna i **fokusgruppen för inflytande och delaktighet** träffats digitalt vid fem tillfällen. Med anledning av MUCF:s instruktionsändring tog gruppen fram en skrivelse som skickats till Kulturdepartementet. Skrivelsen föreslår inrättandet av ett kunskapsråd bestående av representanter från de fyra nationella minoriteterna. Kunskapsrådet föreslås vara rådgivande och bistå uppföljningsmyndighetens ledning med sakkunskap i myndighetens minoritetspolitiska uppdrag.

Fokusgruppen för långsiktig planering och finansiering har träffats digitalt vid sju tillfällen. Gruppen har tagit fram en punktlista med samlade åsikter och inspel på förordningsändringar, som förmedlades till Kulturdepartementet vid samrådet i september. Baserat på listan tog fokusgruppen också fram en skrivelse som skickats till Kulturdepartementet. Gruppen har också formulerat gemensamma frågeställningar som ska skickas till samtliga riksdagspartier inför valet 2026.

Statsbidrag till riksorganisationer och samrådsmedel

Länsstyrelsen Stockholm betalar årligen ut statsbidrag till riksorganisationer eller organisationer av riksintresse som företräder judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar, enligt förordning (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter (se Bilaga 3). Syftet med bidraget är att stödja och underlätta verksamheten i dessa organisationer.

Under perioden 2022–2024 var det sammantagna årliga bidraget 13 miljoner kronor, vilket hade en positiv effekt på riksorganisationernas möjligheter att bedriva verksamhet. 2025 sänktes bidragen till 6 676 000 kronor. Trycket på riksorganisationerna är dock fortsatt högt, eftersom allt fler myndigheter uppmärksammar sina skyldigheter att ge inflytande till nationella minoriteter. Då det saknas lokalföreningar på många platser vänder sig kommuner och regioner ofta direkt till riksorganisationerna för att få medverkan i samråd, fokusgrupper och dylikt. Både organisationer och myndigheter understryker att organisationsbidraget till nationella minoriteter idag är otillräckligt.

I enlighet med regleringsbrevet betalade Länsstyrelsen Stockholm 2025 även ut bidrag för att stärka samråd och dialog med kommuner inom förvaltningsområdena för finska och meänkieli. Ett bidrag om 200 000 kr per organisation utgick till Sverigefinländarnas delegation och Svenska Tornedalingars riksförbund - Tornionlaaksolaiset. Bidraget var halverat mot föregående år och enligt uppgift från Regeringskansliet berodde detta på att bidraget ska avvecklas och medlen föras in i statsbidraget till nationella minoriteter i enlighet med förordning (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter.

Organisationerna beskriver att den ansträngda ekonomin har begränsat deras möjlighet att aktivt driva på minoritetspolitiken. Trots initiativ till att bredda finansieringsbasen har organisationerna tvingats prioritera bort aktiviteter som bedöms vara viktiga att genomföra.

Sametingets redovisning

Nedan redovisar Sametinget arbetet med kommunbesök, samverkan, konsultationer och samråd, insatser för inflytande, statsbidrag till samiska organisationer och minoritet.se under 2025. Sametinget har under 2025 disponerat 2,2 miljoner kronor enligt anslag 7:1, ap.12 till myndighetens utgifter för uppföljning enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Kommunbesök

Sametinget har genomfört kommunbesök i tre kommuner, Åsele och Dorotea i Västerbottens län och Strömsund i Jämtlands län, samt en digital informationsinsats under en utbildningsdag för samtliga anställda i Malå kommun i Västerbottens län.

Kommunbesöken är ett sätt för Sametinget att som uppföljningsmyndighet att få kontakt med politiker och tjänstepersoner med ansvar för att nationella minoriteters rättigheter tillgodoses i praktiken.

Kommunbesöken syftade till att informera kommunala politiker och tjänstemän om minoritetslagen och minoritetspolitiken. Genom besöken får Sametinget som uppföljningsmyndighet större kunskap om brister som behöver mötas med relevanta insatser framåt.

Kommunbesöken utgick från respektive kommuns behov och önskemål om upplägg. Besöken ledde till en kunskapshöjning om nationella minoriteters rättigheter och kommuners skyldigheter utifrån aktuell lagstiftning.

Samverkan

Sametinget har tillsammans med Samiskt språkcentrum fortsatt att främja samverkan kring minoritetspolitiska rättigheter och samiska språkfrågor genom att skapa en plattform för utbyte av information och erfarenheter. Under året genomfördes en digital informationsträff för samordnare i kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområden för samiska. Temat för träffen var nätverkandets betydelse. Kommuner och regioner delade erfarenheter utav arbeten i nätverk, diskuterade vilka frågor/områden där det är viktigt att samverka i, och hur man på bästa sätt tillsammans kan stärka nätverkandet. Totalt deltog 31 personer.

Sametinget har genomfört två digitala möten för samordnare i kommuner och regioner i samiskt förvaltningsområde med anledning av ändringen av förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Under mötena diskuterades utmaningar och farhågor i och med sänkningen av statsbidraget.

Sametinget har även bistått Sanningskommissionen för det samiska folket att arrangera ett möte för samordnare i kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområden för samiska. Syftet med mötet var att inhämta kommuners och regioners synpunkter kring: hur samiska rättigheter enligt minoritetslagen förverkligas; vilka erfarenheter kommunerna har av samisk integrerad undervisning; samt vilka insatser som kan bidra till upprättelse för samer och ett stärkt samiskt samhälle. Totalt deltog 17 kommuner och tre regioner.

Sametinget har också översatt revideringen av minoritetslagen till nord- och lulesamiska inför nytryck.

Konsultationer och samråd

Konsultationsordning med samer

Konsultation har genomförts inom ramen för Stockholms stads arbete med samisk äldreomsorg. Vidare har Sametinget begärt konsultation på samiskt initiativ om förordningsändring gällande förordning (2025:147) om statsbidrag till samiska organisationer. Även konsultation om ändring av minoritetspolitiska uppdraget i Sametingets instruktion har avslutats med Kulturdepartementet. Sametinget har mottagit ett flertal konsultationsförfrågningar gällande kommuners arbete med mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete men valt att avstå från konsultation men bistått med stöd på andra sätt. Anledningen är att Sametinget är uppföljningsmyndighet med myndighetsuppgifter enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits ska på begäran lämnas till Sametinget. Andra konsultationsförfrågningar har rört reglemente för samråd. Vid konsultationsförfrågningar av lokal karaktär hänvisas konsultationsparten att kontakta samiska föreningar i kommunen och eventuellt samebyar som berörs direkt av kommunens minoritetspolitiska arbete. I dessa fall har Sametinget bedömt att den lokala samiska parten har bäst

kännedom om behoven och därmed ska konsulteras. Konsultationen bör även utgå från perspektivet att samer är urfolk, och inte nationell minoritet.

Sametingets samråd och insatser för inflytande

Under året har ett samrådsmöte med samiska organisationer, sameföreningar, samebyar, partier i plenum och samiska allmänheten hållits. Syftet med mötet var att inhämta synpunkter och föra en dialog angående minoritetspolitiska frågor. Inför samrådet gavs de inbjudna möjlighet till inflytande över vilka frågor som de önskade samråda om, samt möjlighet att ge förslag på inslag till programmet. Temat för mötet var biblioteksfrågor för samer samt inflytande och delaktighet med fokus på konsultation och samråd. Under samrådet diskuterades bland annat vad ett samiskt bibliotek ska innehålla samt behovet av en samisk referensgrupp för Resursbiblioteket för samiska. Resursbiblioteket arbetar nationellt med kommunala bibliotek gällande samiska frågor, och en samisk referensgrupp bör vara ledande för resursbibliotekets arbete med biblioteken. Målet är att kunna stödja kommunala bibliotek med utvecklingen av arbetet med samiska frågor för att kunna säkerställa en likvärdig biblioteksverksamhet för samer oavsett vilken del av landet man bor i. Sametinget har påbörjat ett arbete med införande av samisk referensgrupp för bibliotek. Under samrådet fick deltagarna även ta del av erfarenheter av konsultationer från kommuner, sameföreningar, samebyar och Sametinget. Stockholm Environment Institute presenterade sin pågående forskning om konsultationslagen från ett urfolksperspektiv. Totalt deltog 49 personer i åldern 18–67 år, varav 13 av män och 36 kvinnor. Vanligtvis tolkas samrådsmötena men på grund av resursbrist uteblev tolkning vid detta tillfälle.

Information och dialoger har genomförts med politiska företrädare i språknämnden i samband med arbetet med uppföljningsrapporten och dess fördjupningsdel där samer och nationella minoriteters perspektiv framkommer.

Sametingets deltagande i andra myndigheters samråd och dialoger

Sametingets tjänstepersoner har under året deltagit i samrådsmöten med Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Arbetsförmedlingen och Kulturrådet. Samverkan och dialoger har också genomförts med Sameskolstyrelsen, Sveriges radio, Kungliga biblioteket, Riksantikvarieämbetet och Riksarkivet. I samband med andra myndigheters minoritetspolitiska regeringsuppdrag har även samverkan och dialoger hållits med bland annat Skolverket, Institutet för språk och folkminnen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Statsbidrag till samiska organisationer

Sametinget har fördelat ett bidrag om totalt 1,66 miljoner kronor till sameföreningar och samiska organisationer enligt förordning (2024:147) om statsbidrag för samiska organisationer. Bidraget betalades ut för första gången 2025. Syftet med statsbidraget är att stödja verksamheten för de organisationer som företräder urfolket och den nationella minoriteten samer. Bidrag har fördelats till totalt 24 organisationer (se Bilaga 5).

Minoritet.se

Sametinget disponerade under året 1,2 miljoner kronor för finansiering av webbplatsen minoritet.se enligt anslag 7:1, ap. 15. Finansieringen täcker fasta kostnader såsom lön och teknik, samt produktion av innehåll inklusive inköp av reportage, bilder och annonsering.

Minoritet.se är navet för vår informations- och kunskapsspridning

Minoritet.se publicerar nyheter och reportage, sprider kunskap om urfolket samernas och de nationella minoriteters språk, kultur och historia. På webbplatsen finns information om minoritetslagstiftningen, metodstöd och andra användbara verktyg om att arbeta med minoritetslagen i praktiken. Det går att prenumerera på artiklar och nyhetsbrev, beställa informationsmaterial samt söka i dokumentarkiv och nyhetsarkiv.

På grund av minskat anslag i jämförelse med åren 2022–2024 har minoritet.se inte kunnat bevaka minoritetspolitiska händelser runt om i landet eller kunnat utveckla webbplatsen i samma utsträckning som tidigare. Bevakningen av minoritetspolitiken har därmed försämrats. På grund av att det saknats medel för annonsering har även spridningen försämrats.

25 år av minoritetspolitik och 250 år av judiskt liv i Sverige

Under året har minoritet.se valt att särskilt uppmärksamma 25 år av minoritetspolitik genom intervjuer med olika aktörer som arbetar med och berörs av minoritetspolitiken: [25 år av minoritetspolitik – Minoritet.se](#). Temat har haft en egen ingång på webbplatsen för att samla artiklarna, och på undersidan finns också en tidslinje över minoritetspolitikens utveckling, faktatexter, tidningsbilagan och en film.

Flera artiklar har under 2025 handlat om den judiska minoriteten och 250 år av judiskt liv i Sverige. En annons om evenemang på temat runt om i landet på har legat på minoritet.se under året.

Under 2025 har 224 artiklar publicerats. Ungefär 40 procent av artiklarna och reportagen består av intervjuer som minoritet.se har genomfört själv, resterande andel avser spridning av nyheter och aktiviteter från andra aktörer inom den nationella minoritetspolitiken.

Dialogmöten

Minoritet.se har genomfört två dialogmöten under året, ett med romska, judiska, sverigefinska och tornedalska organisationer och representanter, samt ett möte med företrädare från samiska organisationer. Den samiska minoriteten efterfrågade bland annat att de samiska språken synliggörs mer på webbplatsen genom texter, fraser, filmer och/eller enstaka ord. Övriga minoriteter uttryckte tillfredsställelse över de senaste årens utveckling av minoritet.se med fria bilder och illustrationer samt uppdaterade faktatexter om minoriteternas historia, språk och kultur med tillhörande länksamlingar. En workshop med företrädare för de judiska, romska, sverigefinska och tornedalska minoriteterna har också genomförts av konsultbolaget Intellecta som fått i uppdrag av MUCF att undersöka förutsättningarna för en migrering av webbplatsen minoritet.se från Sametinget till MUCF.

Statistik

Antalet användare och sidvisningar på minoritet.se har sjunkit sedan 2024. Tiden besökarna stannar på webbplatsen ligger kvar på samma nivå som tidigare år, men antalet sidor per besök har ökat under 2025. På grund av ändrade parametrar för Google analytics kan inte jämförelser med innan 2024 göras. De flesta besökare finns i Stockholms län, följt av Västra Götaland och Skåne. Under året har ingen annonsering i minoritetsmedia eller på lärarsajter kunnat göras på grund av minskade medel och annonsering genom Google ads har gjorts i mindre omfattning jämfört med tidigare år. Även utvecklingen av AI kan ha påverkat, och resulterat i färre antal besök på webbplatsen.

Figur 18: Besöksstatistik för minoritet.se.

Parameter	2024	2025	Förändring under 2025
Aktiva användare	276 000	222 577	- 19 %
Sidvisningar	813 000	697 577	- 14 %
Sidor/session	2,2	3,13 ¹⁶³	+ 42 %
Genomsnittlig sessionslängd	1,32	1,31	- 1 %

Källa: Google analytics

Minoritet.se har också en egen Facebooksida med cirka 2 900 följare. Det senaste året har antalet likes och kommentarer minskat markant. En möjlig anledning till detta är att användningen av Facebook generellt har minskat efter att plattformen bland annat har slopat faktagranskningen.

---

¹⁶³ För 2025 avser siffran antalet visningar per aktiva användare.

Källförteckning

Arbetsförmedlingen, ”Uppdrag till arbetsförmedlingen avseende regeringens strategi för romsk inkludering, Återrapport enligt regeringsuppdrag Ku2024/00156”, 2025.

Arbetsmarknadsdepartementet, pressmeddelande: [Utökad skydd mot diskriminering i offentlig verksamhet – Regeringen.se](#), (Hämtad 19 januari 2026).

Betänkande 2023/24:KU22, ”En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp”, Kulturdepartementet.

Betänkande, 2023/24:UbU3, Utökad rätt för elever i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan att läsa nationella minoritetsspråk, Utbildningsdepartementet.

Brottsförebyggande rådet, ”Polisanmälda hatbrott 2024 En sammanställning av anmälningar som hatbrottsmarkerats av polisen och där Brå har identifierat ett hatbrott”, 2025.

Brottsförebyggande rådet, ”Antisemitiska hatbrott Samtida erfarenheter från judiska församlingar och organisationer”, 2025.

Civil rights defenders, ”Submission for the committee on the elimination of racial discrimination’s review of Sweden during its 116th session, 17 November – 5 December 2025”, 2025.

Committee on the Elimination of Racial Discrimination, ”Concluding observations on the combined twenty-fourth and twenty-fifth periodic reports of Sweden”, 2025.

Dagens Nyheter, [FN-kritik mot regeringens hantering av Sanningskommissionen för samer](#), uppdaterad 2025-03-31, (Hämtad 11 oktober 2025).

Diskrimineringsombudsmannen, ”Nationella minoriteters rättigheter – några iakttagelser och rekommendationer 25 år efter Sveriges ratificering av Europarådets minoritetskonventioner”, 2025.

Diskrimineringsombudsmannen, ”Report to the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination”, 2025.

Diskrimineringsombudsmannen, ”Svar på förfrågan om underlag om anmälningar om diskriminering och DO:s tillsyn 2025”, 17 februari 2026.

Europarådet, ”Femte yttrandet om Sverige, sammanfattning”, Rådgivande kommittén för ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter, Sekretariatet för Ramkonvention för skydd av nationella minoriteter, 2023, <https://rm.coe.int/5th-op-sweden-summary-se/1680ae8d5e> (Hämtad 19 januari 2026).

Folkbildningsrådet, ”Folkbildning med nationella minoriteter 2025 – rapport till MUCF”, 2026.

Folkhälsomyndigheten ”Folkhälsomyndighetens återrapportering av regeringsuppdrag S2021/06169 Uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla kunskapen om hälsosituationen bland de nationella minoriteterna och urfolket samerna”, 2025.

Forum för levande historia, ”Statens arbete inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, 2024”, 2025.

Förenta nationerna [Report of the working group on the Universal Periodic Review, Sweden](#), 2025.

Gemensamma Romska Internationella Förbundet (GRIF), ”Vi är inte problemet – romska ungdomars röster om identitet, narrativ och antiziganism i Sverige 2025”, 2025.

Institutet för mänskliga rättigheter, [Förfrågan om dialog med anledning av URP-granskningen av Sverige i FN:s råd för mänskliga rättigheter](#), publicerad 2025-05-30 (Hämtad 10 november 2025).

Institutet för mänskliga rättigheter, ”Kompletterande information till FN:s rasdiskrimineringskommitté Inför behandlingen av Sveriges 24:e och 25:e periodiska rapport”, 2025.

Institutet för språk och folkminnen, ”Att följa språken - förslag till indikatorer för att långsiktigt följa utvecklingen för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib”, Slutredovisning regeringsuppdrag Ku2021/02483, 2025.

Institutet för språk och folkminnen, ”Nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk 2025 - en opinionsundersökning om allmänhetens kännedom och attityder”, 2025.

Institutet för språk och folkminnen, ”Åtgärder för nationella minoriteter 2025, Redovisning av anslag 7:1 anslagposter 4, 6 och 16”, 2026.

Judiska Ungdomsförbundet, ”Vi är inte välkomna här: Judiska studenters och anställdas upplevelser av antisemitism och otrygghet i högre utbildning”, 2025.

Justitiedepartementet, ”Uppdrag till Polismyndigheten att bidra till genomförandet av regeringens strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism”, 2025.

Justitieombudsmannen, Beslut Dnr 4080–2024, 2025.

Kulturdepartementet, ”Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige”, 2025.

Kulturdepartementet Pressmeddelande, [Sanningskommissionen för det samiska folket ges förlängd tid - Regeringen.se](#).

Kulturdepartementet, [Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor att förbereda och genomföra ett inordnande av den verksamhet inom minoritetspolitiken som Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för](#), 2025.

Kulturdepartementet, Pressmeddelande: Kulturministern presenterade Kulturdepartementets satsningar i regeringens budgetproposition för 2025, 19 september 2024, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/09/kulturministern-presenterade-kulturdepartementets-satsningar-i-regeringens-budgetproposition-for-2025/> (Hämtad 7 februari 2025).

Kungliga biblioteket, ”Nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk, ett PM om uppdraget nationell överblick”, 2025.

Länsstyrelsen Norrbotten, ”Yttrande över betänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalningar, kväner och lantalaïset (SOU 2023:68)”, 2024.

Länsstyrelsen Stockholm, Sametinget, ”Nationella minoriteter och minoritetsspråk – Minoritetspolitikens utveckling 2024”, 2025.

Länsstyrelsen Stockholm, ”Årsrapport romsk inkludering 2024”, 2025.

Länsstyrelsen Stockholm, ”Redovisning av statsbidrag 2025”, Dnr:124–2025, 123–2025.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, ”Budgetunderlag 2027–2029”, dnr MUCF 0768/26.

United Nation Human Rights Council, ”Visit to Finland and Sweden, Report of the Special Rapporteur on the promotion of truth, justice, reparation and guarantees on non-recurrence”, 2025.

Proposition 2008/09:158, ”Från erkännande till egenmakt: regeringens strategi för de nationella minoriteterna, Integrations- och jämställdhetsdepartementet”.

Ramboll, ”Fördjupningsstudie i nationella minoriteters inflytande och delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor”, 2025.

Regeringskansliet, ”Regeringens arbete med försoningsprocessen med tornedalningar, kväner och lantalaïset”, <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nationella-minoriteter/regeringens-arbete-med-forsoningsprocessen-med-tornedalningar-kvaner-och-lantalaïset/> (Hämtad 19 januari 2026).

Regeringskansliet, [Tal av kulturminister Parisa Liljestrånd lördag 11 oktober vid samlingen Askel sovinthoon – steg för försoning - Regeringen.se](#), (Hämtad 2025-11-06).

Riksrevisionen, ”Nationella minoritetsspråk – kortsiktiga och otillräckliga statliga insatser”, 2025.

Riksrevisionen, ”Utbildning på vetenskaplig grund – otillräckliga insatser för att stödja skolan med kunskap”, 2025.

Sametinget, ”Budgetunderlag 2027–2029”.

Sametinget, ”Rapport: Indikatorer för de samiska språkens utveckling över tid, 2025”.

Sametinget, ”Årsredovisning 2025”, 2026.

SFS 2008:567 ”Diskrimineringslag”, [Diskrimineringslag \(2008:567\) | Sveriges riksdag](#).

SFS 2009:724, ”Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk”, [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk | Sveriges riksdag](#).

SFS 2009:1299, ”Förordning om nationella minoriteter och minoritetsspråk”, [Förordning \(2009:1299\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk | Sveriges riksdag](#).

SFS 2011:131 ”Förordning med instruktion för Sameskolstyrelsen”.

SFS 2015:1047 ”Förordning med instruktion för Statens skolverk”.

SFS 2024:1072 [Lag om ändring i skollagen \(2010:800\)](#).

SOU 2017:91, ”Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering”, Utbildningsdepartementet.

SOU 2020:27, ”Högre växel i minoritetspolitiken – Stärkt samordning och uppföljning”, Kulturdepartementet.

SOU 2021:94, ”Ett utökat skydd mot diskriminering, Arbetsmarknadsdepartementet”.

SOU 2023:68, ”Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaïset”, Kulturdepartementet.

SOU 2025:83 ”Ett nationellt förbud mot tiggeri”, Justitiedepartementet, 2025.

SOU 2025:92 ”En kulturkanon för Sverige”, Kulturdepartementet.

Kulturrådet, <https://www.kulturradet.se/nyheter/2025/verksamhetsbidrag-till-nationella-minoriteters-kulturverksamhet-2026/> publicerad 2025-12-22, (Hämtad 19 januari 2026).

Kulturrådet, Föredelningsbeslut 2025-05-20 KUR 2025/3068.

Kulturrådet, Föredelningsbeslut 2025-12-16, KUR 2025/8596.

Skolinspektionen, ”Rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk”, 2019.

Skolverket, ”Antisemitism i skolan”, 2025.

Skolverket, ”Slutredovisning: Uppdrag att ansvara för nationell samordning av undervisningen i nationella minoritetsspråk”, 2025.

Skolverket, [Samtliga elever i grundskola med undervisning i modersmål läsåret 2024/25](#), (Hämtad 19 november 2025).

Skolverket, ”Modersmåls lärare och studiehandledare på modersmål läsåret 2021/22 och 2024/2025”, (Hämtad 19 november 2025).

Skolverket, [Utbildningsguiden, Din rätt att läsa modersmål i grundskolan](#), (Hämtad 28 februari 2025).

Strategirådet, ”Kartläggning: Modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk – Fokus på den kommunala grundskolan”, 2025.

Svenska kyrkan, [Svenska kyrkan i steg för försoning kring arbetsstugornas historia](#) (hämtad 2025-11-06).

Sveriges radio, ”Nationella minoriteter tackar nej till regeringens infomöte: ”Dålig teater””
<https://www.sverigesradio.se/artikel/nationella-minoriteter-tackar-nej-till-regeringens-infomote-dalig-teater>, publicerad 2025-05-23 (Hämtad 21 januari 2026).

Sveriges radio, ”Protestbrev till kulturministern: Vi bör ha inflytande i kulturkanonen”
<https://www.sverigesradio.se/artikel/protestbrev-till-kulturministern-vi-bor-ha-inflytande-i-kulturkanonen>, publicerad 2024-10-24 (Hämtad 21 januari 2026).

Sveriges radio, ”Public service-redovisning 2025”, Stockholm, 2026,
<https://www.sverigesradio.se/diverse/appdata/isidor/files/3113/31a6c570-02ed-4ba1-b3e2-9079147d9862.pdf> (Hämtad 6 mars 2026).

Sveriges radio, [Erkänner övergrepp mot tornedalingar – men ber inte om ursäkt – P4 Norrbotten | Sveriges Radio](#), (Hämtad 2025-11-06).

Sveriges television, Public service-redovisning 2025, Stockholm 2026,
https://omoss.svt.se/download/18.2de219d19c935b409926fdd/1772446531778/Public_service-redovisning_2025.pdf (Hämtad 6 mars 2026).

SÖ 2000:2, Ramkonvention om skydd för nationella minoriteter,
[regeringen.se/contentassets/02b946ed1ee747a1a7bf4874fd8d3633/ramkonvention-om-skydd-for-nationella-minoriteter/](https://www.regeringen.se/contentassets/02b946ed1ee747a1a7bf4874fd8d3633/ramkonvention-om-skydd-for-nationella-minoriteter/) (Hämtad 15 februari 2025).

SÖ 2000:3 ”Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk”,
<https://www.regeringen.se/contentassets/c81a7afe0f944c9c940f363b9009c51c/expertkommittens-yttrande.pdf> (Hämtad 27 februari 2025).

Södertörns högskola, ”Slutredovisning av regeringsuppdrag för att stärka och utveckla arbetet med revitalisering och bevarandet av romani chib KU2022/00584”, 2025.

Totalförsvarets forskningsinstitut, ”Antisemitism i digitala miljöer, en kunskapsöversikt”, 2025.

Universitets- och Högskolerådet, ”Högskoleutbildningar i de nationella minoritetsspråken och kulturen”, 2025.

Utbildningsradion, ”Public service-redovisning 2025”, Stockholm 2026, <https://www.ur.se/wp-content/uploads/2026/03/Public-service-redovisning-2025.pdf> (Hämtad 6 mars 2026).

Bilaga 1 Metod och kunskapsunderlag

I denna bilaga beskriver vi uppföljningsmodellen samt de kunskapsunderlag som ligger till grund för uppföljningsarbetet.

Uppföljningsmodellens mål och indikatorer

I tabellen nedan framgår uppföljningsmodellens mål, indikatorer och underlag, som ligger till grund för uppföljningsarbetet. Uppföljningen är baserad på en rad underlag som inhämtats från olika myndigheter och public service-bolagen. Underlagen innehåller uppföljning av de indikatorer som ingår i uppföljningsmodellen som tillämpas sedan 2022. Vissa underlag publicerar myndigheterna utifrån sina respektive uppdrag inom området. Andra underlag tas fram på förfrågan från uppföljningsmyndigheterna. I de fall vi har bedömt att det är särskilt relevant för uppföljningens syfte har vi använt kunskapsunderlag och uppdragsredovisningar som inte ingår i uppföljningsmodellen.

Figur 19: Uppföljningsmodellens mål, indikatorer och datakällor.

Delområde	Målformulering	Indikatorer	Källa
Diskriminering och utsatthet	Nationella minoriteter ska inte utsättas för diskriminering eller hatbrott.	Förekomst av diskriminering av nationella minoriteter.	DO/ underlag med statistik varje år till uppföljningen. Mer omfattande underlag med analys vart tredje år.
Diskriminering och utsatthet	Nationella minoriteter ska inte utsättas för diskriminering eller hatbrott.	Hatbrott med antisemitiska, antiziganistiska motiv respektive hatbrott mot samer.	Brå, Hatbrottsstatistiken (publiceras vartannat år)
Diskriminering och utsatthet	Nationella minoriteter ska inte utsättas för diskriminering eller hatbrott.	Insatser för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter.	Uppföljningsmyndigheternas enkäter
Språk och kulturell identitet	Nationella minoriteter ska ha tillgång till utbildning (förskola inklusive viss annan pedagogisk verksamhet, modersmålsundervisning och annan utbildning) i eller på de nationella minoritetsspråken.	Förskoleverksamhet helt eller till väsentlig del på finska, meänkieli och samiska.	Statistik saknas
Språk och kulturell identitet	Nationella minoriteter ska ha tillgång till utbildning (förskola inklusive viss annan pedagogisk verksamhet, modersmålsundervisning och annan utbildning) i eller på de nationella minoritetsspråken.	Modersmålsundervisning på minoritetsspråk i skolväsendet (berättigade och deltagande elever, antal lärare)	Skolverket/Öppen data

Delområde	Målformulering	Indikatorer	Källa
Språk och kulturell identitet	Nationella minoriteter ska ha tillgång till utbildning (förskola inklusive viss annan pedagogisk verksamhet, modersmålsundervisning och annan utbildning) i eller på de nationella minoritetsspråken.	Högre utbildning på respektive minoritetsspråk och om nationella minoriteters kultur (kursutbud, antal sökande och antagna studenter, modersmålsläroutbildning)	Universitets- och högskolerådet/Statistik till uppföljningen
Språk och kulturell identitet	Nationella minoriteter ska, inom äldreomsorgen, ha tillgång till service och omvårdnad på de nationella minoritetsspråken liksom möjlighet att upprätthålla sin kulturella identitet.	Äldreomsorg på nationella minoritetsspråk (antal kommuner som erbjuder äldreomsorg på minoritetsspråk, antal kommuner som erbjuder kulturella aktiviteter för nationella minoriteter inom äldreomsorgen).	Socialstyrelsen, enkätundersökning (publiceras vartannat år)
Språk och kulturell identitet	Förvaltningsmyndigheter och andra aktörer ska erbjuda ett utbud av kultur och fakta på de nationella minoritetsspråken och om nationella minoriteter.	Sändningstimmar på minoritetsspråk i public service	Public service-bolagen/Årlig redovisning av sändningstimmar i SR, SVT och UR
Språk och kulturell identitet	Förvaltningsmyndigheter och andra aktörer ska erbjuda ett utbud av kultur och fakta på de nationella minoritetsspråken och om nationella minoriteter.	Kulturaktiviteter på nationella minoritetsspråk eller för nationella minoriteter	Uppföljningsmyndigheternas enkäter
Språk och kulturell identitet	Förvaltningsmyndigheter och andra aktörer ska erbjuda ett utbud av kultur och fakta på de nationella minoritetsspråken och om nationella minoriteter.	Nationella minoriteter i biblioteksverksamhet.	Årlig narrativ bedömning, Kungliga biblioteket
Språk och kulturell identitet	Förvaltningsmyndigheter och andra aktörer ska erbjuda ett utbud av kultur och fakta på de nationella minoritetsspråken och om nationella minoriteter.	Antal titlar på minoritetsspråk i Libris.	Statistik saknas (utvecklingsområde pågår inom KB)

Delområde	Målformulering	Indikatorer	Källa
Delaktighet och inflytande	Förvaltningsmyndigheter ska erbjuda nationella minoriteter strukturerade former för inflytande i frågor som berör dem.	Andel förvaltningsmyndigheter som har identifierat verksamhetsområden där nationella minoriteter bör ha inflytande.	Uppföljningsmyndigheternas enkäter
Delaktighet och inflytande	Förvaltningsmyndigheter ska erbjuda nationella minoriteter strukturerade former för inflytande i frågor som berör dem.	Former för inflytande och delaktighet som erbjuds av förvaltningsmyndigheter	Uppföljningsmyndigheternas enkäter
Delaktighet och inflytande	Förvaltningsmyndigheter ska erbjuda nationella minoriteter strukturerade former för inflytande i frågor som berör dem.	Möjlighet till påverkan på beslut och inriktning.	Uppföljningsmyndigheternas enkäter
Delaktighet och inflytande	Förvaltningsmyndigheter ska, så långt det är möjligt undanröja strukturella hinder mot inflytande för nationella minoriteter.	Identifierade hinder mot inflytande.	Uppföljningsmyndigheternas enkäter
Delaktighet och inflytande	Förvaltningsmyndigheter ska informera nationella minoriteter om deras rättigheter och det allmännas ansvar.	Andel förvaltningsmyndigheter som informerar om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar.	Uppföljningsmyndigheternas enkäter

Enkät till utvalda myndigheter

I september 2025 skickade uppföljningsmyndigheterna en enkät till 54 utvalda statliga myndigheter. Urvalet är detsamma som 2023 och avser myndigheter som har ett eller flera verksamhetsuppdrag av särskild betydelse för genomförandet av den nationella minoritetspolitiken eller bedöms ha ett medborgarnära uppdrag, som innebär regelbunden kontakt med personer som tillhör nationella minoriteter. Enkäten skickades till registrator per e-post med personlig länk från Webropol. Enkäten i sin helhet är redovisad i bilaga 6. Frågor om insatser avsåg perioden 2024–2025, både genomförda och beslutade insatser som skulle genomföras innan årets slut. I enkäten fanns även frågor om arbetet med strategin för romsk inkludering, som redovisas av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor i Årsrapport för romsk inkludering 2025. Den frivilliga enkäten besvarades av 33 av 54 utvalda myndigheter, vilket innebär en svarsfrekvens på 61 procent.

Enkät till länsstyrelserna

I september 2025 skickade uppföljningsmyndigheterna en enkät till samtliga länsstyrelser. Enkäten skickades till registrator per e-post med personlig länk från Webropol. Enkäten i sin helhet är redovisad i bilaga 7. Frågor om insatser avsåg perioden 2025, både genomförda och beslutade insatser som skulle genomföras innan årets slut. Den frivilliga enkäten besvarades av 19 av 21 länsstyrelser, vilket innebär en svarsfrekvens på 90 procent. De två länsstyrelser som valde att inte besvara enkäten motiverade detta med att regleringsbrevet inte längre innehåller något redovisningsuppdrag beträffande minoritetspolitiken och att myndigheten därför inte prioriterat att delta i undersökningen.

Figur 20: Antal svar och svarsfrekvens uppföljningsmyndigheternas enkät till myndigheter 2023 och 2025

År	Antal utvalda myndigheter	Antal svar	Svarsfrekvens
2023	54	41	76
2025	54	32	61

Referensgrupp med nationella minoriteter och urfolket samerna

En referensgrupp med personer från riks- och kvinnoorganisationer som företräder nationella minoriteter har varit knuten till arbetet med uppföljningsrapporten, jämte Sametingets språknämnd.¹⁶⁴

Uppföljningsmyndigheterna har träffat referensgruppen och Sametingets språknämnd digitalt vid tre tillfällen under uppföljningsarbetet. Deltagarna har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på enkätutformning, analys av enkätsvar, sammanfattande iakttagelser, samt fått möjlighet att ge skriftliga

¹⁶⁴ Läs mer: <https://www.sametinget.se/spraknamnden>.

kommentarer på rapportutkast. Synpunkter som inkommit redovisas löpande i rapporten. Referensgruppen bestod i uppföljningen 2025 av representanter för elva minoritetsorganisationer.¹⁶⁵

Fördjupande studie om möjlighet till inflytande

Uppföljningsmodellen omfattar även en fördjupande studie som syftar till att ge röst till nationella minoriteters erfarenheter. Fördjupningsstudien genomförs årligen inom ett av politikens tre delområden. För 2025 avsåg fördjupningen delområdet inflytande och delaktighet. Studien genomfördes av en extern konsult, Ramboll, under hösten 2025.¹⁶⁶ Fördjupningens resultat sammanfattas i uppföljningens avsnitt om inflytande och delaktighet, och publiceras i sin helhet i samband med publicering av denna rapport.

Genomgång av regeringsuppdrag 2010 – 2025

I samband med årets uppföljning har uppföljningsmyndigheterna gjort en särskild genomgång av regeringsuppdrag inom politikområdet under perioden 2010 – 2025. Syftet med genomgången var att få en överblick av hur regeringens styrning har sett ut över tid.

För att identifiera regleringsbrevsuppdrag användes Ekonomistyrningsverkets sökmotor för regleringsbrev med följande sökord för respektive år 2010–2025: ”nationella minoriteter”, ”judar”, ”judiskt”, ”samer”, ”sverigefinnar”, ”tornedalingar”, ”finska”, ”meänkieli”, ”jiddisch”, ”samiska”, ”antisemitism”, ”romer”, ”antiziganism”, ”romsk inkludering”, ”romani.” I sammanställning utelämnades uppföljningsmyndigheternas årliga uppdrag att samordna och följa upp politikområdet. I de fall ett regleringsbrev har justerats under året har vi enbart inkluderat ett sökresultat. Regleringsbrevsuppdrag som avser redovisning av uppdrag som getts innan 2010 har uteslutits.

För att identifiera särskilda uppdrag begärde vi ut uppdragen som allmänna handlingar från Regeringskansliet för tidsperioden 2010–2025. Detta med anledning av att det inte finns någon sida motsvarande Ekonomistyrningsverkets för regleringsbrevsuppdragen, där samtliga särskilda uppdrag är samlade och sökbara. Begäran omfattade ”Uppdrag inom ramen för strategin för romsk inkludering”, ”Uppdrag som rör någon av de fem nationella minoriteterna (judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar)”, ”Uppdrag som rör något av de nationella minoritetsspråken (finska, jiddisch, meänkieli, romani chib, samiska)”, ”Antisemitism”, ”Antiziganism”, ”Rasism mot samer”, ”Rasism mot sverigefinnar”, ”Rasism mot tornedalingar”. Uppdragen skickades som bifogade filer med e-post till uppföljningsmyndigheten från Kulturdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet respektive Regeringskansliets centralarkiv. Vi uppmanades av Regeringskansliet även att komplettera informationsinhämtningen av uppdrag inom ramen för handlingsplanen mot rasism och hatbrott, genom sökningar på regeringens sida Insatser mot rasism och hatbrott. Regeringskansliet har inte kunnat garantera att vi har mottagit samtliga regeringsuppdrag under aktuell tidsperiod.

---

¹⁶⁵ De deltagande minoritetsorganisationerna var: Finska Pensionärernas Riksförbund, Frantzwagner Sällskapet - Sinti Kettanepa, Fusion, Meänmaa, Riksorganisationen Romer i Sverige, Romano Pasos Research centre, Svenska Tornedalingars Riksförbund, Sverigefinländarnas Arkiv/Ruotsinsuomalaisten Arkisto, Sverigefinländarnas delegation, Sverigefinska Riksförbundet, Trajosko Drom.

¹⁶⁶ Ramboll Management Consulting, ”Fördjupningsstudie i nationella minoriteters inflytande och delaktighet” (2025).

Bilaga 2 Redovisning av statsbidrag till kommuner och regioner

Statsbidragets användning regleras i förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 8 §. Målet med statsbidraget utgår från minoritetspolitikens mål att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. I förordningen anges att kommuner har en skyldighet att kartlägga behov av åtgärder till stöd för användningen av det/de språk kommunerna uppbär statsbidrag för och redovisa hur kartläggningen har gjorts.

Statsbidrag till kommuner

Länsstyrelsen Stockholm fördelade under året 49 530 404 kronor i statsbidrag till 58 kommuner och Sametinget 22 594 276 kronor till 26 kommuner. Totalt fördelade myndigheterna 72 124 680 kronor till 84 kommuner.

Kommunerna hade under året haft 76 025 000 kronor i disponibelt statsbidrag. Totalt förbrukades 73 836 085 kronor (97 procent) vilket är en ökning från föregående år (96 procent).

Kommuner använder statsbidraget ungefär på samma sätt som tidigare år, det vill säga cirka 46 procent till samordning, 22 procent till språk- och kulturaktiviteter och 11 procent till respektive förskoleverksamhet och service och omvårdnad inom äldreomsorgen.

Statsbidrag till regioner

Länsstyrelsen Stockholm fördelade under året 1 711 363 kr i statsbidrag till nio regioner och Sametinget fördelade 873 439 kronor till sex regioner. Totalt fördelades 2 584 802 kronor till 15 regioner.

Regionerna hade 3 225 000 kronor i disponibelt statsbidrag för 2025 och den totala förbrukningen var 2 948 532 kronor (91 procent). Förbrukningen var högre jämfört med föregående år (83 procent).

Även för regionerna ser användningen av statsbidraget i stort likadan ut som föregående år. Statsbidraget används framför allt till språk- och kulturaktiviteter samt samordning.

Överföring av statsbidrag till 2026

Enligt minoritetsförordningen 10 a § får statsbidraget sättas ned om en kommun eller region inte förbrukat hela beloppet för närmast föregående bidragsår. Statsbidraget ska dock inte sättas ned om en kommun eller region visar att medlen, helt eller delvis, ska användas för åtgärder som inte kommer att täckas av närmast följande års statsbidrag. Uppföljningsmyndigheterna hanterar detta som en ansökan om överföring. Sista datum för ansökan var den 10 november 2025.

Sammantaget inkom en ansökan om överföring till Sametinget avseende totalt 157 000 kronor som beviljades. Länsstyrelsen Stockholm mottog en ansökan, som senare drogs tillbaka.

Kartläggning av behov av åtgärder för att stärka språken

Enligt förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska kommuner i förvaltningsområde kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska tillsammans med nationella minoriteter.¹⁶⁷ Vår uppföljning visar att 75 av kommunerna i förvaltningsområde har genomfört någon slags kartläggning av vilka behov som finns för åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli och samiska under 2025. Jämfört med tidigare uppföljning är detta en ökning; förra året var antalet 66 och året dessförinnan 60. Av de 10 kommuner som inte genomfört något kartläggningsarbete 2025 anger tre att de genomfört större undersökningar under de föregående två åren, och flera beskriver hur de har arbetat med samråd och dialog för att fånga upp behov.

Precis som föregående år är det vanligast att kartläggningarna avser förskola och annan pedagogisk verksamhet, följt av äldreomsorg. Baserat på de kartläggningar som gjorts bedömer 21 procent att servicenivån är otillräcklig inom förskolan, jämfört med 31 procent 2024. Inom äldreomsorgen anger 35 procent att servicenivån är otillräcklig, jämfört med 40 procent 2024. Inom övriga förvaltningar och verksamheter bedöms servicenivån som otillräcklig av 29 procent, jämfört med 27 procent 2024.

Konsekvenser av statsbidragets sänkning

Från och med första januari 2025 sänktes grundbeloppet enligt förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk från 660 000 till 565 000 kronor per år för kommuner som ingår i förvaltningsområde för ett av minoritetsspråken. Det särskilda bidraget till kommuner som ingår i två eller tre förvaltningsområden sänktes från 500 000 till 450 000 kronor per år.

I vår enkät till kommuner som ingår i förvaltningsområde frågade vi om kommunens genomförande av verksamhet som finansieras av statsbidraget har påverkats av att statsbidraget har sänkts. Samtliga 85 kommuner som ingår i förvaltningsområde svarade på frågan. Av dem angav 70 kommuner (82 %) att verksamheten påverkats. Kommuner som svarat ja på frågan ombads beskriva på vilket sätt verksamheten påverkats.

Flera kommuner beskriver hur det sena beskedet om sänkningen fick besvärliga konsekvenser då budgeten redan var beslutad. I vissa fall har det påverkat minoriteternas förtroende för kommunen, då planerade och kommunicerade insatser ställts in. Ett fåtal kommuner beslutade med anledning av det sena beskedet att tillskjuta medel från kommunens budget, men i samtliga dessa fall beskrivs detta som en engångshändelse.

Mer än hälften av kommunerna anger att deras möjligheter att främja språk och kultur har försämrats. Det rör sig bland annat om att kommunen har blivit tvungna att ställa in kulturaktiviteter och språkfrämjande insatser, i flera fall inom äldreomsorgen eller riktat till barn och unga. Några kommuner beskriver till exempel hur språkstödande verksamhet på förskolor har drabbats. Det är också vanligt att kommunerna anger att deras informations- och kunskapshöjande arbete har prioriterats ner, och att det inte längre finns medel för att bedriva utvecklingsverksamhet. Några kommuner beskriver att sänkningen har försämrat

---

¹⁶⁷ SFS 2009:1299. Förordning om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

förutsättningarna att arbeta aktivt med inflytande och delaktighet, särskilt kopplat till barn och unga, då det är resurskrävande. Även kommunernas stöd till minoritetsorganisationer har minskat till följd av statsbidragets sänkning.

Bilaga 3 Ekonomisk redovisning statsbidrag kommuner och regioner 2025

Statsbidrag 2025 till kommuner

Kommun/stad	Disponibelt statsbidrag 2025	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag (procent)	Resterande medel av 2025 års disponibla statsbidrag	Förskola A	Äldreomsorg B	Inflytande, delaktighet och samråd C	Språk- och kultur D	Samordning E	Ärendehandläggning F	Övergripande information G	Övrigt H	Totalt förbrukat A-H
Arjeplog	565 000	565 000	100	0	11 193	106 920	5 843	161 865	272 548	2 000	4 631	0	565 000
Arvidsjaur	565 000	565 000	100	0	1 702	10 000	75 600	54 000	423 298	0	400	0	565 000
Berg	565 000	565 000	100	0	524	34 067	5 635	26 544	469 676	1 807	26 284	463	565 000
Borlänge	847 500	847 500	100	0	151 066	28 444	8 048	258 068	303 403	0	98 471	0	847 500
Borås	1 695 000	1 695 000	100	0	261 500	77 421	8 324	505 195	804 892	0	37 668	0	1 695 000
Botkyrka	1 130 000	1 116 329	99	13 671	0	32 163	0	162 266	730 669	6 900,80	71 330	113 000	1 116 329,00
Degerfors	565 000	565 000	100	0	70 522	36 500	1 500	100 329	289 989	0	65 850	310	565 000
Dorotea	565 000	460 028	81	104 972	41 993	47 546	8 510	115 785	192 176	42 584	10 675	759	460 028
Enköping	565 000	565 000	100	0	58 000	36 630	59 223	44 034	366 735	0	378	0	565 000
Eskilstuna	1 695 000	1 695 000	100	0	230 185	135 400	133	630 000	693 526	5 756	0	0	1 695 000
Fagersta	565 000	547 819	97	17 181	1 749	0	5 107	170 388	333 153	0	35 629	1 793	547 819
Finspång	565 000	565 000	100	0	52 000	70 000	66 200	98 200	251 600	3 000	24 000	0	565 000
Gislaved	565 000	552 858	98	12 142	12 681,38	1 664	44 805	31 438	404 770,71	18 508,96	38 990	0	552 858
Gällivare	1 015 000	1 015 000	100	0	420 000	30 000	5 000	348 000	106 400	21 000	53 000	31 600	1 015 000
Gävle	1 695 000	1 674 449	99	20 551	19 996	537 576	25 717	476 488	397 167	15 886	67 159	134 460	1 674 449
Göteborg	2 260 000	1 948 166	86	311 834	449 200	440 000	20 905	505 803	10 410	95 859	425 989	0	1 948 166
Hallstahammar	565 000	565 000	100	0	18 547,29	32 375,23	2 901,90	122 841,38	331 963,99		56 370,21	0	565 000
Haninge	1 695 000	1 695 000	100	0	37 979	66 600	33 331	415 181	814 708	166 000	161 201	0	1 695 000
Haparanda F M	1 015 000	1 015 000	100	0	406 359	34 056	22 161	180 000	227 200	0	3 925	141 299	1 015 000
Hofors	565 000	565 000	100	0	20 000	21 631	1 481	69 516	422 372	0	30 000	0	565 000

Kommun/stad	Disponibelt statsbidrag 2025	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag (procent)	Resterande medel av 2025 års disponibla statsbidrag	Förskola A	Äldreomsorg B	Inflytande, delaktighet och samråd C	Språk- och kultur D	Samordning E	Ärendehandläggning F	Övergripande information G	Övrigt H	Totalt förbrukat A-H
Huddinge	1 695 000	1 695 000	100	0	42 125	256 695	70 967	484 424	809 284	6 000	25 505	0	1 695 000
Håbo	565 000	565 000	100	0	14 681	39 300	1 945	77 486	391 768	840	36 315	2 665	565 000
Hällefors	565 000	559 200	99	5 800	0	0	30 000	30 000	499 200	0	0	0	559 200
Härjedalen	565 000	565 000	100	0	12 625	12 625	12 625	3 602	523 523	0	0	0	565 000
Jokkmokk	565 000	565 000	100	0	62 000	220 000	23 000	203 000	12 100	39 000	5 900	0	565 000
Järfälla	1 130 000	1 130 000	100	0	87 259	135 098	29 017	233 857	565 324	0	79 445	0	1 130 000
Kalix F M	1 015 000	1 015 000	100	0	61 275	44 035	25 220	179 138	677 100	0	28 232	0	1 015 000
Karlskoga	565 000	565 000	100	0	7 442	74 411	5 828	53 452	364 652	0	59 215	0	565 000
Kiruna	1 015 000	1 003 044	99	11 956	67 500	31 424	94 860	413 836	358 656	25 000	8 768	3 000	1 003 044
Kramfors	565 000	565 000	100	0	173 037	55 928	3 370	49 179	217 858	0	48 951	16 677	565 000
Krokom	565 000	565 000	100	0	4 100	7 600	29 900	185 500	272 300	65 600	0	0	565 000
Köping	565 000	565 000	100	0	72 900	31 644	4 100	52 550,50	381 262,50	0	16 871	5 672	565 000
Laxå	565 000	215 467	38	349 533	121 100	0	0	43 700	18 667	0	32 000	0	215 467
Lindesberg	565 000	484 804	86	80 196	0	0	31 031	52 707	327 152	0	73 914	0	484 804
Ludvika	565 000	505 600	89	59 400	18 600	29 800	20 500	177 100	173 500	0	86 100	0	505 600
Luleå	1 297 500	1 297 500	100	0	212 214	68 689	19 654	125 900	755 095	4 750	111 198	0	1 297 500
Lycksele	565 000	565 000	100	0	30 597	26 366	31 657	23 640	402 811	44 807	5 122	0	565 000
Malmö	1 695 000	1 695 000	100	0	636 222	220 262	23 013	588 246	144 765	0	67 492	15 000	1 695 000
Malå	565 000	565 000	100	0	5 473	16 171	3 590	115 201	380 434	37 272	6 859	0	565 000
Mariestad	565 000	565 000	100	0	75 000	169 405	0	211 555	109 040	0	0	0	565 000
Motala	565 000	565 000	100	0	0	0	3 000	95 000	424 000	3 000	40 000	0	565 000
Norrköping	1 695 000	1 695 000	100	0	250 000	450 000	15 000	183 000	767 000	0	30 000	0	1 695 000
Norrtälje	847 500	847 500	100	0	16 200	78 057	20 180	128 784	412 415	0	191 864	0	847 500
Nykvarn	565 000	565 000	100	0	1 000	9 500	21 300	51 200	463 200	0	17 000	1 800	565 000
Oxelösund	565 000	560 336	99	4 664	58 643	15 000	3 050	121 378	321 972	29 149	11 144	0	560 336
Pajala F M	1 015 000	1 014 706	100	294	17 870	74 693	3 046	192 936	712 250	5 620	0	8 291	1 014 706
Piteå	565 000	437 042	77	127 958	0	0	0	0	437 042	0	0	0	437 042

Kommun/stad	Disponibelt statsbidrag 2025	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag (procent)	Resterande medel av 2025 års disponibla statsbidrag	Förskola A	Äldreomsorg B	Inflytande, delaktighet och samråd C	Språk- och kultur D	Samordning E	Ärendehandläggning F	Övergripande information G	Övrigt H	Totalt förbrukat A-H
Sandviken	565 000	565 000	100	0	2 002	253 845	4 035	21 731	253 844	0	29 543	0	565 000
Sigtuna	847 500	812 015	96	35 485	20 010	47 742	1 477	85 396	608 060	0	49 330	0	812 015
Skellefteå	1 297 500	1 297 500	100	0	139 967	165 055	25 053	244 122	619 230	47 467	56 606	0	1 297 500
Skinnskatteberg	565 000	516 480	91	48 520	86 552	0	6 512	123 407	280 138	2 060	13 359	4 452	516 480
Skövde	847 500	847 500	100	0	101 684	37 358	59 066	243 602	376 628	0	29 162	0	847 500
Smedjebacken	565 000	565 000	100	0	0	259 732	26 148	2 520	276 600	0	0	0	565 000
Solna	1 130 000	1 130 000	100	0	325 681	150 000	2 218	239 401	411 565	1 135	0	0	1 130 000
Sorsele	565 000	565 000	100	0	26 761	11 486	5 669	43 501	416 025	10 000	3 558	48 000	565 000
Stockholm	2 710 000	2 710 000	100	0	295 662	290 593	0	1 265 599	636 378	0	221 768	0	2 710 000
Storuman	565 000	563 829	100	1 171	19 039	21 447	4 738	105 257	335 348	78 000	0	0	563 829
Strömsund	565 000	565 000	100	0	11 760	9 738	0	50 199	468 909	17 087	5 176	2 131	565 000
Sundbyberg	847 500	847 500	100	0	20 000	70 000	1 664	191 806	520 815	0	42 095	1 120	847 500
Sundsvall	1 580 000	1 580 000	100	0	4 129	304 152	9 354	646 215	401 377	90 480	124 293	0	1 580 000
Surahammar	565 000	565 000	100	0	9 222,50	25 123,50	765	94 550	392 163	0	43 176	0	565 000
Söderhamn	565 000	542 869	96	22 131	0	75 000	1 768,77	158 216,12	287 883,77	0	20 000	0	542 869
Södertälje	1 695 000	1 695 000	100	0	155 384	244 317	34 168	392 179	804 941	24 772	39 239	0	1 695 000
Tierp	565 000	565 000	100	0	80 407	24 960	3 451	98 566	357 616	0	0	0	565 000
Trelleborg	565 000	565 000	100	0	345 000	0	0	30 000	110 000	0	80 000	0	565 000
Trollhättan	847 500	847 500	100	0	251 000	65 300	13 000	223 500	193 500	0	0	101 200	847 500
Trosa	565 000	565 000	100	0	152 000	0	300	185 900	137 000	6 800	83 000	0	565 000
Uddevalla	847 500	847 500	100	0	0	521 829,76	0	153 421,90	171 248,34	0	1 000	0	847 500
Umeå	2 145 000	2 145 000	100	0	691 653	660 000	0	61 468	686 245	0	44 721	913	2 145 000
Upplands Bro	565 000	565 000	100	0	38 500	88 000	751	104 477	274 229	0	0	59 043	565 000
Upplands Väsby	847 500	847 500	100	0	0	1 876	3 379	212 443	551 590	11 999	57 620	8 593	847 500
Uppsala	1 695 000	1 592 153	94	102 847	81 546	210 930	29 609	526 918	518 200	0	63 614	161 336	1 592 153
Vilhelmina	565 000	565 000	100	0	4 181	98 332	39 269	34 833	381 901	0	0	6 484	565 000
Vindeln	565 000	565 000	100	0	155 715	0	0	30 113	375 771	0	3 401	0	565 000
Västerås	1 695 000	1 662 651	98	32 349	93 788	118 961	154 364	222 104	1 015 341	27 188	30 905	0	1 662 651

Kommun/stad	Disponibelt statsbidrag 2025	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag (procent)	Resterande medel av 2025 års disponibla statsbidrag	Förskola A	Äldreomsorg B	Inflytande, delaktighet och samråd C	Språk- och kultur D	Samordning E	Ärendehandläggning F	Övergripande information G	Övrigt H	Totalt förbrukat A-H
Åre	565 000	393 004	70	171 996	13 167	52 791	18 129	252 614	29 362	0	8 183	18 758	393 004
Åsele	565 000	564 475	100	525	21 000	10 000	8 947	36 345	476 052	0	12 131	0	564 475
Älvdalen	565 000	565 000	100	0	8 880	32 506	8 632	52 001	404 878	42 000	16 103	0	565 000
Älvkarleby	565 000	537 808	95	27 192	0	1 380	0	93 601	417 890	0	24 937	0	537 808
Örebro	1 695 000	1 068 453	63	626 547	12 011	22 404,90	9 489,28	258 797,51	635 488,77	50 600,10	79 661	0	1 068 453
Örnsköldsvik	1 297 500	1 297 500	100	0	54 578	220 032	60 324	722 908	2 781	48 216	170 202	18 459	1 297 500
Östersund	847 500	847 500	100	0	74 833	47 703	12 514	116 122	547 328	0	49 000	0	847 500
Österåker	565 000	565 000	100	0	0	0	1 388	56 083	474 564	6 000	26 965	0	565 000
Östhammar	565 000	565 000	100	0	15 944	0	2 210	177 507	369 339	0	0	0	565 000
Övertorneå F M	1 015 000	1 015 000	100	0	426 273	423 200	10 326	31 501	123 700	0	0	0	1 015 000
SUMMA	76 025 000	73 836 085	97	2 188 915	8 051 389	8 411 491	1 484 996	16 141 237	34 112 956	1 104 144	3 622 593	907 278	73 836 085
					11%	11%	2%	22%	46%	1%	5%	1%	100%

Statsbidrag 2025 till regioner

Regioner	Disponibelt statsbidrag 2025	Förbrukning av 2025 års disponibla statsbidrag	Förbrukning av 2025 års statsbidrag (procent)	Resterande medel av 2025 års disponibla statsbidrag	Inflytande och delaktighet A	Språk och kultur B	Samordning C	Ärendehandläggning D	Övergripande information E	Övrigt F	Totalt förbrukat A - F
Region Dalarna	215 000	215 000	100	0	18 813	0	141 258	1 313	53 616	0	215 000
Region Gävleborg	215 000	214 208	99,63	792	0	168 402	0	0	34 433	11 373	214 208
Region Jämtland Härjedalen	215 000	176 107	82	38 893	76 287	0	67 314	32 506	0	0	176 107
Region Jönköpings län	215 000	42 609	20	172 391	1 729	9 980	30 900	0	0	0	42 609
Region Norrbotten	215 000	215 000	100	0	39 489	81 954	84 164	1 983	7 410	0	215 000
Region Skåne	215 000	205 358	96	9 642	0	143 900	45 708	0	15 750	0	205 358
Region Stockholm	215 000	215 000	100	0	0	181 000	0	0	34 000	0	215 000
Region Sörmland	215 000	215 000	100	0	185 000	0	27 065	2 935	0	0	215 000
Region Uppsala	215 000	213 850	99	1 150	850	90 000	5 000	0	118 000	0	213 850
Region Västerbotten	215 000	215 000	100	0	3 414	151 131	1 568	15 184	43 703	0	215 000
Region Västernorrland	215 000	161 400	75	53 600	0	25 000	100 000	36 400	0	0	161 400
Region Västmanland	215 000	215 000	100	0	100 000	44 500	48 700	1 800	20 000	0	215 000
Region Örebro län	215 000	215 000	100	0	4 653	48 478,18	161 869	0	0	0	215 000
Region Östergötland	215 000	215 000	100	0	0	204 555	0	5 660	4 785	0	215 000
Västra Götalandsregionen	215 000	215 000	100	0	200 000	15 000	0	0	0	0	215 000
SUMMA	3 225 000	2 948 532	81	276 468	630 235	1 163 900	713 546	97 781	331 697	11 373	2 948 532
					21%	39%	24%	3%	11%	0%	100%

Bilaga 4 Redovisning av statsbidrag till riksorganisationer

Länsstyrelsen Stockholm har ansvarat för hantering av statsbidrag enligt Förordning (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter. I tabellen listas de organisationer som fått stöd under 2025 och vilket belopp respektive organisation tagit emot i svenska kronor.

Figur 21: Statsbidrag till nationella minoriteter som betalats ut 2025

Statsbidrag för nationella minoriteter 2025. Belopp i svenska kronor.	
Tornedalska organisationer	
Meänmaa	425 000
Svenska Tornedalingars Riksförbund - Tornionlaaksolaiset (STR-T)	571 413
Romska organisationer	
Frantzwagner Sällskapet - Sinti Kettanepa	131 047
Fusion	94 444
Gemensamma Romska Internationella Förbund	185 952
International Romani Union i Norden	167 651
Internationella Romska Evangeliska Missionen (IREM)	222 557
Riksorganisationen Romer i Sverige	222 557
Romano Pasos Research Centre	222 557
Romska Kulturcentret i Malmö (RKC)	94 444
Trajosko Drom	222 557
Sverigefinska organisationer	
Finska Pensionärernas Riksförbund i Sverige	371 318
Riksförbundet skogsfinnars intressen i Sverige	243 207
Sverigefinländarnas Arkiv / Ruotsinsuomalaisten Arkisto	334 715
Sverigefinländarnas Delegation	170 000
Sverigefinska Riksförbundet	1 945 263
Judiska organisationer	
Föreningen Förintelsens Överlevande i Sverige	212 500
Judiska Församlingarnas i Sverige Centralråd	304 008
Judiska Ideella Föreningen Chabad Lubavitch	212 500
Sveriges Jiddischförbund	322 310
TOTAL	6 676 000

Bilaga 5 Redovisning av statsbidrag till samiska organisationer

Sametinget ansvarar för hantering av statsbidrag enligt Förordning (2024:147) om statsbidrag för samiska organisationer. I tabellen listas de organisationer som fått stöd under 2025 och vilket belopp respektive organisation tagit emot i svenska kronor.

Figur 22: Statsbidrag till samiska organisationer som betalats ut 2025

Statsbidrag för samiska organisationer 2025. Belopp i svenska kronor.	
Ålgguogåhtie - Umesamer i samverkan	70 325
Arvidsjaur's Sameförening	70 325
Dearna	54 261
Duoddaras	38 197
Giron Sámesearvi / Kiruna Sameförening	54 261
Jokkmokks Sameförening	38 197
Kraapohke saemien siebrie	54 261
Landsförbundet Svenska Samer	114 591
Máláge Sámienseäbrrie	54 261
Noerhtenaestie / Västernorrlands Sameförening	86 389
Renägarförbundet	70 325
Riksorganisationen SameÄtnam	130 655
Sameföreningen i Göteborg	54 261
Sameföreningen i Stockholm	70 325
Sáminuorra	86 389
Samiska föreningen i Uppsala	70 325
Samiska föräldranätverket	70 325
Seniorsamerna	70 325
Soppero Sameförening	54 261
Storlule Sameförening	38 197
Svenska Samernas Riksförbund	146 71
Syöldaten samienseäbrrie	38 197
Vaapsten Sijte	54 261
Vadtejen Saemiej Sijte	70 325

Bilaga 6 Enkät till statliga myndigheter

Uppföljning av minoritetslagens tillämpning 2025

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget har nationellt uppföljningsansvar för förvaltningsmyndigheters tillämpning av Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen). Vi rapporterar årligen om den nationella minoritetspolitikens utveckling till regeringen.

Enligt uppföljningsmodellen undersöks statliga förvaltningsmyndigheters tillämpning av minoritetslagen vartannat år genom en enkät som skickas till utvalda myndigheter. Enkäten omfattar insatser som genomförs eller avslutas under perioden 2024–2025.

Det är frivilligt att besvara enkäten. Enkätsvaren är myndighetens officiella svar och inte en tjänstepersons eller särskild enhets svar.

Ert svar utgör ett viktigt underlag för minoritetspolitikens utveckling!

Sista svarsdatum är 1 oktober 2025.

Information om enkäten

- Enkäten innehåller totalt 35 frågor, varav en fråga avser bakgrundsdata som är förfylld. Antalet frågor som besvaras beror på vilka svarsalternativ som väljs, som mest kan du besvara 31 frågor.
- Länken är unik för myndigheten.
- Du kan pausa enkäten och fortsätta vid ett senare tillfälle. Svaren på frågorna sparas automatiskt.
- Flera personer kan bidra till att besvara enkäten. Via knappen "Spara och fortsätt senare" kan du spara dina svar och skicka en länk via mejl till nästa person.
- Du kan redigera svaren fram till och med sista svarsdatum. När du klickat på "Skicka" erbjuds en sammanfattning av svaren. Det går då fortfarande att redigera svar fram till och med sista svarsdatum.
- När enkäten skickats in blir den allmän handling och information i enkäten kan delas enligt offentlighetsprincipen.

Om du har frågor om enkäten är du välkommen att kontakta oss via mejl till: minoriteter.stockholm@lansstyrelsen.se eller via telefon till: Mía Nidesjö, Länsstyrelsen Stockholm (010-2231470) Veronica Labba, Sametinget (0980-681 92).

Bakgrundsdata

Frågorna på den här sidan visas enbart för kännedom och kan inte besvaras, då vi använder bakgrundsdata. Om informationen nedan inte stämmer, hör av dig till minoriteter.stockholm@lansstyrelsen.se

1. **Den här enkäten avser:** här visas vilken myndighet enkäten skickats till.

Myndighetens uppdrag

2. **Hur styrs din myndighets arbete i frågor gällande den nationella minoritetspolitiken?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

Svarsalternativ: flerval (fritextmöjlighet till samtliga alternativ):

- Det står i instruktionen. Kommentar:
- Myndigheten har ett eller flera regeringsuppdrag som specifikt avser nationella minoriteter och/eller deras rättigheter. Ange vilket/vilka:
- Nationella minoriteter och/eller deras rättigheter synliggörs och integreras i regeringsuppdrag med bredare fokus. Ange vilket/vilka:
- Inga styrdokument utöver minoritetslagen, som gäller för alla förvaltningsmyndigheter. Kommentar:

Myndighetens kunskapshöjande insatser

3. **Har din myndighet genomfört interna informations- och/eller utbildningsinsatser för att öka personalens kunskap om nationella minoriteters lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

Svarsalternativ: kryssrutor flervals med kommentarrutor ”Beskriv kortfattat insatsens fokus och förväntad effekt” efter varje alternativ.

- Ja, för ledningsgrupp och/eller chefer på övergripande ledningsnivå. (textfält)
- Ja, för övriga chefer.
- Ja, för anställda som arbetar specifikt med minoritetspolitiska frågor. (textfält)
- Ja, för andra anställda/generellt riktat. (textfält)
- Nej, myndigheten har inte genomfört några interna informations- och/eller utbildningsinsatser.

4. **Har din myndighet genomfört externt riktade informations- och/eller utbildningsinsatser för att öka kunskapen om nationella minoriteters lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

Svarsalternativ:

- Ja, för nationella minoriteter (organisationer och/eller individer)
- Ja, för särskilda yrkesgrupper inom myndighetens kompetensområde/n. (textfält)
- Ja, för andra statliga myndigheter. (textfält)
- Ja, för kommunförvaltningar. (textfält)
- Ja för regionförvaltningar. (textfält)
- Ja, annat. (textfält)

- Nej, myndigheten har inte genomfört några externa informations- och/eller utbildningsinsatser.
- Textfält ”Beskriv kortfattat insatsens fokus och förväntad effekt” efter varje alternativ.

5. **Har myndigheten använt något av nedanstående material från Minoritet.se i verksamheten?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera. Skriv gärna i textrutan hur materialet använts och om ni har någon återkoppling kring användbarheten eller resultaten av att ha använt materialet.

Svarsalternativ: Kryssrutor, flervals och fritextfält.

- Ja, webbutbildning: [grundutbildning i minoritetslagstiftningen](#)(textfält)
- Ja, metodstöd: [mål och riktlinjer](#)(textfält)
- Ja, metodstöd: [inflytande och delaktighet](#)(textfält)
- Ja, metodstöd: [diskriminering och utsatthet](#)(textfält)
- Ja, metodstöd: [minoritetspolitiskt arbete utanför förvaltningsområden](#)(textfält)
- Ja, [öppen data](#)(textfält)
- Ja, [powerpointpresentation med talarmanus](#)(textfält)
- Ja, [powerpointpresentation för barn](#)(textfält)
- Ja, [handbok för kommuner och regioner](#)(textfält)
- Ja, [animationer om minoriteternas högtidsdagar](#)(textfält)
- Ja, annat, ange vad: (textfält)
- Nej, vi har inte använt något material från minoritet.se (textfält)

Information om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar

Denna del av enkäten avser efterlevnaden av 3§ [minoritetslagen](#).

6. **Har din myndighet tillgängliggjort information på webben om nationella minoriteters lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

Svarsalternativ: Ja, på finska/Ja, på jiddisch/Ja, på meänkieli/Ja, på romani chib. Ange varietet/er som

omfattas: (textfält)/Ja, på samiska. Ange språk som omfattas: (textfält)/Ja, på svenska/Nej, myndigheten har inte tillgängliggjort information om nationella minoriteters lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar.

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter

Denna del av enkäten avser efterlevnaden av 8 – 11 §§ [minoritetslagen](#)

7. **Kan din myndighet hantera förfrågningar och/eller ärenden från enskilda personer som använder finska, meänkieli eller samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheten?**

Genom exempelvis anställd personal med språkkompetens, etablerad rutin att anlita tillgängliga konsulter/tolkar/översättare med denna språkkompetens vid behov eller dylikt.

Svarsalternativ: Matris. För finska, meänkieli och samiska går det att välja:

- Skriftliga kontakter: ja/nej/vet ej
- Muntliga kontakter: ja/nej/vet ej

8. **Verkar din myndighet för att det ska finnas språkkompetens i finska, meänkieli och/eller samiska på myndigheten?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera. Svartalternativ:

- Finska: Ja/Nej/Vet ej
- Meänkieli: Ja/Nej/Vet ej
- Samiska: Ja/Nej/Vet ej. Ange vilket/vilka språk: (textfält)

9. Om ja på fråga 8: **Hur verkar din myndighet för att det ska finnas kompetens i finska, meänkieli och/eller samiska?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera:

Svartalternativ: matris flervalsalternativ. För finska, meänkieli och samiska går det att välja:

- Genom inventering av personalens språkkompetens: finska/meänkieli/samiska. Ange hur inventeringen görs och hur ofta: (textfält)
- Genom att kunskap i minoritetsspråk/en anges som meriterande i rekryteringsannonser: finska/meänkieli/samiska. Ange om relevant vilket/vilka samiska språk: (textfält)
- Genom fortbildning av personal i språket: finska/meänkieli/samiska. Ange om relevant vilket/vilka samiska språk: (textfält)
- Annat. Ange vad/hur: (textfält)

Insatser för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter

Frågorna i det här avsnittet avser efterlevnaden av: 1 kap § 2 Regeringsformen, (1974:152) Diskrimineringslag (2008:567)

10. **Har myndigheten verkat för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter?**

Svartalternativ: Ja/Nej/Vet ej

11. Om ja på fråga 10: **Beskriv kortfattat hur din myndighet har verkat för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter och vilka effekter som uppnåtts (eller förväntas uppnås).**

Ange om insatserna avsett någon särskild minoritet eller omfattat samtliga nationella minoriteter.

Svartalternativ: fritext.

12. Om nej på fråga 10: **Förklara kortfattat varför myndigheten inte har verkat för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter.**

Svartalternativ: fritext

Nationella minoriteters delaktighet och inflytande

Denna del av enkäten avser efterlevnaden av 5 och 5a §§ [minoritetslagen](#)

13. **Har din myndighet identifierat inom vilka delar av verksamheten nationella minoriteter ska ges inflytande?**

Svarsalternativ matris: för nationella minoriteter generellt/särskilt för barn och unga tillhörande nationella minoriteter går det att ange: Ja/Nej/Vet ej

14. Om ja på fråga 13: **Beskriv kortfattat hur myndigheten har identifierat inom vilka verksamhetsområden som nationella minoriteter och/eller barn och unga tillhörande nationella minoriteter ska ges inflytande och ange vilka dessa områden är.**

Svarsalternativ: fritext

15. Om nej på fråga 13: **Förklara varför din myndighet inte har identifierat inom vilka delar av verksamheten som nationella minoriteter och/eller barn och unga tillhörande nationella minoriteter ska ges inflytande.** Svarsalternativ: fritext

16. **Har din myndighet gett nationella minoriteter – individer och/eller organisationer – möjlighet till inflytande i frågor som berör dem under 2024–2025?**

Svarsalternativ: Ja/Nej/Vet ej

17. Om nej på fråga 16: **Förklara varför myndigheten inte har gett nationella minoriteter inflytande i frågor som berör dem.**

Svarsalternativ: fritext

18. Om ja på fråga 16: **Hur har nationella minoriteter – organisationer och/eller individer – getts möjlighet till inflytande i myndighetens verksamhet? Fyll i alla relevanta former för inflytande som möjliggjorts per minoritetsgrupp.**

Ange alla former för inflytande som möjliggjorts för respektive nationell minoritet.

- Fokusgrupper: Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Referensgrupper: Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Remissinstanser: Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Representation i råd för frågor kopplade till myndighetens uppdrag. Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Strukturerade, regelbundna samråd med efterföljande återkoppling till deltagare. Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Dialogmöten eller dylikt (som inte är strukturerade samråd). Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Annat. Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar.

19. Om ja på fråga 16: **Har nationella minoriteter påverkat beslut eller inriktning i din myndighets verksamhet?**
Svarsalternativ: Ja, i hög utsträckning/Ja, i viss utsträckning/Nej/Vet ej
20. Om ja på fråga 19: **Ge exempel på beslut och eller/inriktning som nationella minoriteter har påverkat.**
Svarsalternativ: fritext
21. Om nej på fråga 19: **Förklara varför nationella minoriteter inte har påverkat beslut eller inriktning i din myndighets verksamhet.**
Svarsalternativ: fritext
22. Om ja på fråga 16: **Vilka har varit representerade i myndighetens insatser för delaktighet och inflytande under 2024–2025.**
Svarsalternativ: matrisfråga, flervals. Nedan alternativ går att välja för judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Kvinnor (26 år och äldre)
  - Män (26 år och äldre)
  - Flickor och unga tjejer (upp till och med 25 år)
  - Pojkar och unga killar (upp till och med 25 år)
  - Annan:
  - Myndigheten saknar uppgifter utifrån könstillhörighet och/eller ålder. Kommentar: (textfält)
  - Om ja på fråga 16: **Har din myndighet genomfört konsultation enligt [Lag \(2022:66\) om konsultation i frågor som rör det samiska folket under 2024–2025?](#)**
Svarsalternativ: radioknappar och kommentarsfält: Ja, beskriv kortfattat vad konsultationen rörde/Nej, beskriv kortfattat varför inte: (textfält)/Vet ej
23. Om ja på fråga 23: **Har konsultation i frågor som rör det samiska folket påverkat myndighetens beslut eller verksamhetsinriktning?**
Svarsalternativ: radioknappar och kommentarsfält: Ja, i hög utsträckning. Beskriv kortfattat på vilket sätt: (textfält)/Ja, i viss utsträckning. Beskriv kortfattat på vilket sätt: (textfält)/Nej. Beskriv kortfattat varför inte: (textfält)/Vet ej
24. Om ja på fråga 16: **Beskriv kortfattat vad som varit mest framgångsrikt i din myndighets arbete med att främja delaktighet och inflytande för nationella minoriteter, i frågor som berör dem.**
Svarsalternativ: fritext
25. **Vilka (om några) har varit de främsta hindren för att skapa möjlighet till nationella minoriteters inflytande i frågor som berör dem?**
Välj högst tre svarsalternativ.
Svarsalternativ:
- Svårt att identifiera vilka frågor eller verksamhetsområden som berör nationella minoriteter
  - Svårt att komma i kontakt med företrädare för nationella minoriteter/Svårt att finna samrådsformer som fungerar för både myndigheten och nationella minoriteter

- Myndigheten prioriterar inte samråd eller några andra former av inflytande för nationella minoriteter i verksamheten
- Brist på resurser hos myndigheten för att arbeta systematiskt med samråd och andra former av delaktighet
- Svårt att skapa förtroende för myndigheten i kontakter med nationella minoriteter/De frågor som nationella minoriteter velat ha inflytande över har inte alltid kunnat tillgodoses av myndigheten
- Annat, ange vad: (textfält)
- Vet ej
- Inga hinder

Insatser för att skydda och främja nationella minoriteters språk och kultur

Denna del av enkäten avser 4§ [minoritetslagen](#) och 8§ [Språklagen](#) (2009:600)

26. Har din myndighet genomfört någon verksamhet för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och/eller nationella minoriteters möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige?

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

- Ja, för finska och/eller sverigefinnar.
- Ja, för jiddisch och/eller judar.
- Ja, för meänkieli och/eller tornedalingar.
- Ja, för romani chib och/eller romer. Ange om relevant vilken språkvarietet/er som omfattas: (textfält)
- Ja, för samiska och/eller samer. Ange om relevant vilket samiskt språk som omfattas: (textfält)
- Nej, inga insatser. Kommentar: (textfält)
- Vet ej

27. Har din myndighet genomfört någon verksamhet för att främja barns användning av det egna minoritetsspråket och utveckling av en kulturell identitet?

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

- Ja, för finska och/eller sverigefinska barn.
- Ja, för jiddisch och/eller judiska barn.
- Ja, för meänkieli och/eller tornedalska barn. Ange om aktuellt vilken språkvarietet:
- Ja, för romani chib och/eller romska barn. Ange om aktuellt vilken språkvarietet: (textfält)
- Ja, för samiska och/eller samiska barn. Ange om aktuellt vilket språk: (textfält)
- Nej, inga insatser riktade till barn. Kommentar:
- Vet ej

Strategi för romsk inkludering 2012–2032

Regeringen antog 2012 En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032. Strategins övergripande mål är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Strategin omfattar sex delområden (utbildning, arbete, bostad, hälsa och social omsorg och trygghet, kultur och språk, civil organisering) och har specifika mål för respektive delområde.

Strategin pekar på behovet av långsiktiga åtgärder inom befintliga strukturer och verksamhetsområden för att förverkliga den nationella minoriteten romers tillgång till de mänskliga rättigheterna på lokal, regional och nationell nivå. Strategins genomförande ska präglas av romsk delaktighet och romskt inflytande.

28. Arbetar din myndighet utifrån regeringens strategi för romsk inkludering?

Här avses insatser för att uppnå strategins övergripande samt verksamhetsspecifika mål kopplade till relevanta delområden för er verksamhet, långsiktiga åtgärder, delaktighet och inflytande, etc. Svartalernativ radioknappar och textfält: Ja/Nej, ange varför inte: (textfält)/Vet ej

29. Om ja på fråga 29. På vilket sätt arbetar din myndighet utifrån regeringens strategi för romsk inkludering med att tillgodose romers tillgång till mänskliga rättigheter?

Svartalernativ: kryssrutor flerval och kommentarsfält.

- Inom ramen för regeringsuppdrag som avser romsk inkludering och romers rättigheter specifikt. Beskriv kortfattat: (textfält)
- Romsk inkludering och romers rättigheter synliggörs och integreras i regeringsuppdrag med bredare fokus. Beskriv kortfattat: (textfält)
- Romsk inkludering och romers rättigheter synliggörs och integreras i myndighetens ordinarie verksamhet. Beskriv kortfattat: (textfält)

30. Hur skulle din myndighet kunna utveckla arbetet med att främja romsk inkludering och romers tillgång till mänskliga rättigheter? Svartalernativ: fritext

Utmaningar och framgångar

Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Effekterna av minoritetspolitiken följs upp inom tre delområden: Diskriminering och utsatthet; Inflytande och delaktighet och Språk och kulturell identitet. Minoritetspolitikens tre delområden avser att verka ömsesidigt förstärkande. I praktiken bidrar enskilda aktiviteter i många fall till flera av delområdena.

Vilka framgångsfaktorer och utmaningar upplever din myndighet på ett övergripande plan i arbetet för att nå målet? Ge gärna konkreta exempel, och lyft sådant som myndigheten anser vara särskilt viktigt.

31. Framgångsfaktorer – beskriv sådant som gett särskilt goda resultat eller varit nycklar till att motverka hinder. Var så konkret som möjligt.

Svartalernativ: Fritext

32. Utmaningar och hinder – beskriv de största utmaningarna och hindren för det minoritetspolitiska arbetet och konsekvenserna av dessa. Var så konkret som möjligt.

Svarsalternativ: Fritext

33. Vad behövs för att din myndighet ska kunna bidra till långsiktiga effekter för att uppnå det minoritetspolitiska målet: att skydda nationella minoriteter, att stärka deras möjligheter till delaktighet och inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande?

Svarsalternativ: Fritext

Stort tack för din redovisning!

Genom att klicka på "Skicka" kommer du till en sida som sammanfattar alla svar. Enkäten registreras då som inskickad, men det går fortfarande att redigera svar, skriva ut och mejla sammanfattningen fram till enkätens slutdatum. Därefter stängs länken och inskickade svar börjar bearbetas.

34. Övriga reflektioner eller synpunkter och förslag gällande enkäten:

Svarsalternativ: fritext

Urval och svar 2023 och 2025

I tabellen presenteras urvalet av myndigheter som fått enkäten, vilket verksamhetsområde myndigheten verkar inom, och om myndigheten besvarade enkäten 2023 och 2025.

MYNDIGHET/AKTÖR	VERKSAMHETSOMRÅDE (COFOG)	SVAR 2023	SVAR 2025
Arbetsförmedlingen	Socialt skydd	X	X
Barnombudsmannen	Socialt skydd	X	
Bolagsverket	Näringslivsfrågor		
Boverket	Bostadsförsörjning och samhällsutveckling		
Brottsförebyggande rådet	Samhällsskydd	X	X
Diskrimineringsombudsmannen	Näringslivsfrågor		
Energimarknadsinspektionen	Näringslivsfrågor		
Energimyndigheten	Näringslivsfrågor	X	
Folkhälsomyndigheten	Hälso- och sjukvård	X	X
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	Socialt skydd	X	
Forum för levande historia	Fritidsverksamhet, kultur och religion		X
Försvarsmakten	Försvar		
Försäkringskassan	Socialt skydd	X	X
Inspektionen för vård och omsorg	Hälso- och sjukvård	X	
Institutet för mänskliga rättigheter	Socialt skydd	X	X

MYNDIGHET/AKTÖR	VERKSAMHETSOMRÅDE (COFOG)	SVAR 2023	SVAR 2025
Institutet för språk och folkminnen	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	X
Jämställdhetsmyndigheten	Näringslivsfrågor		X
Kammarkollegiet	Allmän offentlig förvaltning	X	X
Kronofogden	Samhällsskydd	X	X
Kulturrådet	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	X
Kungliga biblioteket	Allmän offentlig förvaltning	X	X
Lantmäteriet	Näringslivsfrågor	X	X
Lunds universitet	Utbildning	X	X
Myndigheten för arbetsmiljökunskap	Näringslivsfrågor		
Myndigheten för delaktighet	Socialt skydd	X	
Myndigheten för digital förvaltning	Allmän offentlig förvaltning		
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	Socialt skydd	X	
Myndigheten för kulturanalys	Fritidsverksamhet, kultur och religion		X
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Försvar	X	
Myndigheten för stöd till trossamfund	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	X
Myndigheten för yrkeshögskolan	Utbildning	X	X
Naturvårdsverket	Miljöskydd		
Pensionsmyndigheten	Socialt skydd	X	X
Polismyndigheten	Samhällsskydd	X	
Riksantikvarieämbetet	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	
Sametinget	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	X
Skatteverket	Allmän offentlig förvaltning	X	
Skolinspektionen	Utbildning	X	X
Skolverket	Utbildning	X	X
Socialstyrelsen	Hälsa- och sjukvård	X	X
Specialpedagogiska myndigheten	Utbildning	X	X
Statens fastighetsverk	Allmän offentlig förvaltning	X	X
Statens historiska museer	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	X
Statens medieråd/mediemyndigheten	Fritidsverksamhet, kultur och religion	X	X
Statens servicecenter	Allmän offentlig förvaltning		
Stockholms universitet	Utbildning		X
Södertörns högskola	Utbildning	X	X

MYNDIGHET/AKTÖR	VERKSAMHETSOMRÅDE (COFOG)	SVAR 2023	SVAR 2025
Totalförsvarets forskningsinstitut	Försvar	X	
Umeå universitet	Utbildning	X	X
Universitets- och högskolerådet	Utbildning	X	X
Universitetskanslersämbetet	Utbildning	X	X
Valmyndigheten	Allmän offentlig förvaltning	X	X
Vetenskapsrådet	Allmän offentlig förvaltning	X	

Bilaga 7 Enkät till länsstyrelser

Uppföljning av minoritetslagens tillämpning 2025

Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget har nationellt uppföljningsansvar för förvaltningsmyndigheters tillämpning av [lagen \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#) (minoritetslagen). Vi rapporterar årligen om minoritetspolitikens utveckling till regeringen.

Denna enkät följer upp länsstyrelsernas arbete med minoritetslagen under 2025. Enkätsvaren är länsstyrelsens officiella svar och inte en tjänstepersons eller särskild enhets svar. Det är frivilligt att besvara enkäten.

Vi uppskattar ert svar, som utgör ett viktigt underlag för minoritetspolitikens utveckling!

Sista svarsdatum är 1 oktober.

Information om enkäten

- Enkäten innehåller totalt 35 frågor, varav två frågor avser bakgrundsdata som är förfylld. Antalet frågor som besvaras beror på vilka svarsalternativ som väljs, men som mest kan du besvara 31 frågor.
- Länken är unik för myndigheten.
- Du kan pausa enkäten och fortsätta vid ett senare tillfälle. Svaren på frågorna sparas automatiskt.
- Flera personer kan bidra till att besvara enkäten. Via knappen "Spara och fortsätt senare" kan du spara dina svar och skicka en länk via mejl till nästa person.
- Du kan redigera svaren fram till och med sista svarsdatum. När du klickat på "Skicka" erbjuds en sammanfattning av svaren. Det går då fortfarande att redigera svar fram till och med sista svarsdatum.
- När enkäten skickats in blir den allmän handling och information i enkäten kan delas enligt offentlighetsprincipen.

Om du har frågor om enkäten är du välkommen att kontakta oss via mejl

till: minoriteter.stockholm@lansstyrelsen.se eller via telefon till Mia Nidesjö, Länsstyrelsen Stockholm (010-2231470) eller Veronica Labba, Sametinget (0980-681 92).

Bakgrundsdata

Frågorna på den här sidan visas enbart för kännedom och kan inte besvaras, då vi använder bakgrundsdata. Om informationen nedan inte stämmer, hör av er till minoriteter.stockholm@lansstyrelsen.se

1. **Den här enkäten avser:** här visas vilken länsstyrelse som enkäten skickats till
2. **Enkäten är utformad för:** här visas det som stämmer för den länsstyrelse som enkäten skickats till:
Länsstyrelse som ingår i förvaltningsområde för finska/ingår i förvaltningsområde för meänkieli/ingår i förvaltningsområde för samiska/ingår inte i något förvaltningsområde.

Länsstyrelsens organisation och regionala uppdrag

3. **Hur stor andel av en årsarbetskraft (ÅAK) har din Länsstyrelse avsatt till samordning av det regionala arbetet med nationella minoriteter?**

Svarsalternativ: Skala i procent från 0 – 10; 10 – 20; 20 – 30; 30 – 40; 40 – 50; 50 – 60; 60 – 70; 70 – 80; 80 – 90; 90 – 100.

4. **Har din Länsstyrelses arbete med nationella minoriteters rättigheter förändrats med anledning av att regleringsbrevet 2025 inte innehåller ett uppdrag att redovisa arbetet?**

Svarsalternativ radioknappar: Ja/Nej/Vet ej

5. Om ja på fråga 4: **Beskriv på vilket sätt din Länsstyrelses arbete har förändrats, med anledning av att regleringsbrevet 2025 inte innehåller ett uppdrag att redovisa arbetet.**

Svarsalternativ: fritext.

6. **Har din Länsstyrelse genomfört utbildningsinsatser för att öka personalens kunskap om nationella minoriteters lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar?**

Kryssrutor, flervals och kommentarsfält: Ja, för länsledning. Ange insatsens fokus och förväntad effekt:/Ja, för övriga chefer. Ange insatsens fokus och förväntad effekt:/Ja, för andra anställda (ej chef/ledning). Ange insatsens fokus och förväntad effekt/Nej/Vet ej

7. **Vilka insatser har din Länsstyrelse genomfört för att stödja kommunerna i länet att uppfylla sina skyldigheter enligt minoritetslagen?**

Svarsalternativ kryssrutor, flervals och kommentarsfält:

- Information
- Utbildning
- Rådgivning i minoritetsfrågor till kommuntjänstepersoner på deras förfrågan
- Information/Utbildning/Rådgivning i minoritetsfrågor till kommuntjänstepersoner på Länsstyrelsens eget initiativ
- Organiserat nätverksutbyte för minoritetssamordnare eller motsvarande i kommunerna
- Annat: Ange kortfattat vad: (textfält)
- Inga insatser har genomförts för att stödja kommunerna. Ange kortfattat varför: (textfält)

8. **På vilket sätt arbetar din Länsstyrelse för att det nationella minoritetspolitiska målet ska få genomslag i länet, utöver de insatser som redan nämnts för att stödja kommunerna?**

Exempel på länets aktörer kan vara statliga myndigheter, regionförvaltning, kommunförvaltning, civila samhällets organisationer, högskolor och andra institutioner som verkar inom länet.

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

Svarsalternativ kryssrutor, flervals:

- Samverkan med länets aktörer i utåtriktade arrangemang och projekt
- Stöd och rådgivning i minoritetsfrågor till länets aktörer
- Länskonferenser
- Nätverk för minoritetssamordnare eller motsvarande i länet
- Samverkan med andra länsstyrelser för utbyte, kompetensutveckling och gemensamma initiativ

- På annat sätt, nämligen: (textfält)
- Inget länsövergripande arbete. Ange kortfattat varför: (textfält)

9. **Har din Länsstyrelse använt något av nedanstående material från Minoritet.se i verksamheten?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera. Skriv gärna i textrutan hur materialet använts och om ni har någon återkoppling kring användbarheten eller resultaten av att ha använt materialet.

Svarsalternativ: Kryssrutor, flervals och fritextfält.

- Ja, webbutbildning: [grundutbildning i minoritetslagstiftningen](#)
- Ja, metodstöd: [mål och riktlinjer](#)
- Ja, metodstöd: [inflytande och delaktighet](#)
- Ja, metodstöd: [diskriminering och utsatthet](#)
- Ja, metodstöd: [minoritetspolitiskt arbete utanför förvaltningsområden](#)
- Ja, [öppen data](#)
- Ja, [powerpointpresentation med talarmanus](#)
- Ja, [powerpointpresentation för barn](#)
- Ja, [handbok för kommuner och regioner](#)
- Ja, [animationer om minoriteternas högtidsdagar](#)
- Ja, annat, ange vad:
- Nej, vi har inte använt något material från minoritet.se

Information om nationella minoriteters rättigheter och det allmännas ansvar

Denna del av enkäten avser efterlevnaden av 3§ [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter](#)

10. **Har din Länsstyrelse informerat de nationella minoriteterna om deras lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar (utöver den information som finns på den gemensamma länsstyrelsewebben)?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

Svarsalternativ kryssrutor, flervals:

- Ja, på finska
- Ja, på jiddisch
- Ja, på meänkieli
- Ja, på romani chib. Ange varietet/er: (textfält)
- Ja, på samiska. Ange vilket/vilka språk: (textfält)
- Ja, på svenska
- Nej, myndigheten har inte tillgängliggjort information om nationella minoriteters lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar.

11. Om ja på fråga 10: **Beskriv kortfattat hur din Länsstyrelse har informerat de nationella minoriteterna om deras lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar.**

Svarsalternativ: fritext

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter

Denna del av enkäten avser efterlevnaden av 8–9 §§ [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter](#)

12. **Kan din Länsstyrelse hantera förfrågningar och/eller ärenden från enskilda personer som använder finska, meänkieli och/eller samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheten?**

Genom exempelvis anställd personal med språkkompetens, etablerad rutin att anlita tillgängliga konsulter/tolkar/översättare med denna språkkompetens vid behov eller dylikt.

Svarsalternativ matris, för finska, meänkieli respektive samiska går det att ange:

- Muntliga kontakter: Ja/Nej/Vet ej
- Skriftliga kontakter: Ja/Nej/Vet ej

13. **Verkar din Länsstyrelse för att ha tillgång till personal med kunskaper i nedan språk?**

Svarsalternativ matris, för finska, meänkieli respektive samiska går det att ange: Ja/Nej/Vet ej

14. Om ja på fråga 13: **Hur verkar Länsstyrelsen för att ha tillgång till personal med kunskaper i nedan språk?**

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

Svarsalternativ matris, flervals. Följande svarsalternativ går att välja för finska, meänkieli och samiska:

- Genom inventering av personalens språkkompetens. Ange hur inventeringen görs och hur ofta: (textfält)
- Genom att kunskap i minoritetsspråken anges som meriterande i rekryteringsannonser
- genom fortbildning av personal i språket
- På annat sätt, nämligen. (textfält)

Insatser för att motverka diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter

Frågorna i det här avsnittet avser efterlevnaden av: kap1 § 2 [Regeringsformen](#), [Diskrimineringslag](#) (2008:567)

15. **Har Länsstyrelsen under 2025 genomfört specifika insatser i syfte att motverka diskriminering och utsatthet av nationella minoriteter?**

Svarsalternativ radioknappar och kommentarsfält: Ja/Nej, förklara kortfattat varför inte: (textfält)/Vet ej

16. Om ja på fråga 15: **Beskriv kortfattat hur Länsstyrelsen har verkat för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter och vilka effekter som uppnåtts (eller förväntas uppnås).**

Ange om insatserna avsett någon särskild minoritet eller omfattat samtliga nationella minoriteter.

Svarsalternativ: fritext

Nationella minoriteters inflytande och delaktighet

Denna del av enkäten avser efterlevnaden av 5 och 5a §§ [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#)

17. **Har din Länsstyrelse identifierat vilka delar av verksamheten som är relevanta för nationella minoriteter att ha inflytande över?**

Svarsalternativ matris: för nationella minoriteter generellt/särskilt för barn och unga tillhörande nationella minoriteter går det att ange: Ja/Nej/Vet ej

18. Om ja på fråga 17: **Ange vilka verksamhetsområden din Länsstyrelse har identifierat att nationella minoriteter och eller barn och unga tillhörande nationella minoriteter ska ges inflytande över.**

Välj de alternativ som bäst beskriver situationen i din Länsstyrelse, du kan välja flera. Alternativen utgår från VÄS koder, se manualen för information om vad respektive område inbegriper.

Svarsalternativ: kryssrutor, flervals: Myndighetsövergripande verksamhet/Förvaltning

Regional tillväxt/Samhällsplanering/Naturvård och miljöskydd/Areella näringar/Folkhälsa/Jämställdhet, integration mm. /Övrigt

19. Om nej på fråga 17: **Förklara varför din Länsstyrelse inte har identifierat vilka delar av verksamheten nationella minoriteter och/eller barn och unga tillhörande nationella minoriteter ska ges inflytande över.**

Svarsalternativ: fritext

20. **Har nationella minoriteter getts möjlighet till inflytande i frågor som berör dem under 2025?**

Svarsalternativ: radioknappar: Ja/Nej/Vet ej

21. Om nej på fråga 20: **Förklara varför din Länsstyrelse inte har gett nationella minoriteter inflytande i frågor som berör dem under 2025.**

Svarsalternativ: Fritext

22. Om ja på fråga 20: **Hur har nationella minoriteter – organisationer och/eller individer – getts möjlighet till inflytande i myndighetens verksamhet?**

Fyll i alla relevanta former för inflytande som möjliggjorts per minoritetsgrupp.

Välj alla alternativ som stämmer.

- Fokusgrupper: Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Referensgrupper: Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Remissinstanser: Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Representation i råd för frågor kopplade till myndighetens uppdrag. Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Strukturerade, regelbundna samråd med efterföljande återkoppling till deltagare. Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar

- Dialogmöten eller dylikt (som inte är strukturerade samråd). Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar
- Annat. Ja/Nej/Vet ej samt minoritet som omfattats: judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar.

23. Om ja på fråga 20: **Vilka har varit representerade i Länsstyrelsens insatser för delaktighet och inflytande under 2024 – 2025.**

Matrisfråga: Nedan alternativ går att välja för judar, romer, samer, sverigefinnar, tornedalingar

- Kvinnor (26 år och äldre)
- Män (26 år och äldre)
- Flickor och unga tjejer (upp till och med 25 år)
- Pojkar och unga killar (upp till och med 25 år)
- Annan:
- Myndigheten saknar uppgifter utifrån könstillhörighet och/eller ålder. Kommentar:

24. Om ja på fråga 20: **Har nationella minoriteters inflytande påverkat beslut eller inriktning under 2025?**

Svarsalternativ radioknappar: Ja, i hög utsträckning/Ja, i viss utsträckning /Nej. Förklara kortfattat varför inte: (textfält)/Vet ej

25. Om ja på fråga 24: **Ge exempel på beslut och eller/inriktning som nationella minoriteter har påverkat.**

Svarsalternativ: (fritext)

26. Om ja på fråga 20: **Har din myndighet genomfört konsultation enligt [Lag \(2022:66\) om konsultation i frågor som rör det samiska folket under 2024 – 2025?](#)**

Svarsalternativ: radioknappar och kommentarsfält. Ja, beskriv kortfattat vad konsultationen rörde/Nej, beskriv kortfattat varför inte: (textfält)/Vet ej

27. Om ja på fråga 26: **Har konsultation i frågor som rör det samiska folket påverkat myndighetens beslut eller verksamhetsinriktning?**

Svarsalternativ: radioknappar och kommentarsfält. Ja, i hög utsträckning. Beskriv kortfattat på vilket sätt: (textfält)/Ja, i viss utsträckning. Beskriv kortfattat på vilket sätt: (textfält)/Nej. Beskriv kortfattat varför inte: (textfält)/Vet ej

28. Om ja på fråga 20: **Beskriv kortfattat vad som varit mest framgångsrikt i din myndighets arbete med att främja delaktighet och inflytande för nationella minoriteter, i frågor som berör dem:**

Svarsalternativ: fritext

29. **Vilka (om några) har varit de främsta hindren för att skapa möjlighet till nationella minoriteters inflytande i frågor som berör dem?**

Välj högst tre svarsalternativ.

Svarsalternativ, kryssrutor flervals:

- Svårt att identifiera vilka frågor eller verksamhetsområden som berör nationella minoriteter
- Svårt att komma i kontakt med företrädare för nationella minoriteter/Svårt att finna samrådsformer som fungerar för både myndigheten och nationella minoriteter

- Myndigheten prioriterar inte samråd eller några andra former av inflytande för nationella minoriteter i verksamheten
- Brist på resurser hos myndigheten för att arbeta systematiskt med samråd och andra former av delaktighet
- Svårt att skapa förtroende för myndigheten i kontakter med nationella minoriteter/De frågar om nationella minoriteter velat ha inflytande över har inte alltid kunnat tillgodoses av myndigheten
- Annat, ange vad: (textfält)
- Vet ej
- Inga hinder

Insatser för att skydda och främja nationella minoriteters språk och kultur

Denna del av enkäten avser 4§ Lag (2009:724) [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#) och 8§ [Språklagen](#) (2009:600)

30. Har din Länsstyrelse genomfört någon verksamhet för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och/eller de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige?

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

- Ja, för finska och/eller sverigefinnar.
- Ja, för jiddisch och/eller judar.
- Ja, för meänkieli och/eller tornedalingar.
- Ja, för romani chib och/eller romer. Ange om relevant språkvarietet/er som omfattats: (textfält)
- Ja, för samiska och/eller samer. Ange om relevant vilket/vilka språk som omfattats: (textfält)
- Vet ej
- Nej. Kommentar: (textfält)

31. Har din Länsstyrelse genomfört någon verksamhet för att främja barns användning av det egna minoritetsspråket och utveckling av en kulturell identitet?

Välj alla alternativ som stämmer, du kan välja flera.

- Ja, för finska och/eller sverigefinska barn.
- Ja, för jiddisch och/eller judiska barn.
- Ja, för meänkieli och/eller tornedalska barn.
- Ja, för romani chib och/eller romer. Ange om relevant språkvarietet/er som omfattats: (textfält)
- Ja, för samiska och/eller samer. Ange om relevant vilket/vilka språk som omfattats: (textfält)
- Vet ej
- Nej. Kommentar: (textfält)

Länsstyrelsens främsta utmaningar och framgångar

Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Effekterna av minoritetspolitiken följs upp inom tre delområden: Diskriminering och utsatthet; Inflytande och delaktighet och Språk och kulturell identitet. Minoritetspolitikens tre delområden avser att verka ömsesidigt förstärkande. I praktiken bidrar enskilda aktiviteter i många fall till flera av delområdena.

Vilka framgångsfaktorer och utmaningar upplever din Länsstyrelse på ett övergripande plan i arbetet för att nå målet? Ge gärna konkreta exempel, och lyft sådant som din Länsstyrelse anser vara särskilt viktigt.

32. Framgångsfaktorer – beskriv sådant som gett särskilt goda resultat eller varit nycklar till att motverka hinder.

Var så konkret som möjligt.

Svarsalternativ: Fritext

33. Utmaningar och hinder – beskriv de största utmaningarna och hindren för det minoritetspolitiska arbetet och konsekvenserna av dessa.

Var så konkret som möjligt.

Svarsalternativ: Fritext

34. Vad behövs för att din Länsstyrelse ska kunna bidra till långsiktiga effekter för att uppnå det minoritetspolitiska målet: att skydda nationella minoriteter, att stärka deras möjligheter till delaktighet och inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande?

Svarsalternativ: Fritext

Stort tack för din redovisning!

Genom att klicka på "Skicka" kommer du till en sida som sammanfattar alla svar. I det läget registreras enkäten som inskickad, men det går fortfarande att redigera svar, skriva ut och mejla sammanfattningen fram till och med **1 oktober**. Därefter stängs länken och inskickade svar börjar bearbetas.

35. Övriga reflektioner eller synpunkter och förslag gällande enkäten:

Svarsalternativ: fritext

Bilaga 8 Enkät till kommuner i förvaltningsområde

Redovisning av kommunens kartläggningsarbete av behov av åtgärder till stöd för användning av finska, meänkieli och samiska 2025

Enligt förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska varje kommun som ingår i förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga behov av åtgärder till stöd för användningen av de berörda språken i kommunen. Kommunerna ska också redovisa hur kartläggningen har genomförts till den myndighet som förmedlat statsbidraget. Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget, som förmedlar statsbidragen, samlar in redovisningen av kommunernas kartläggningsarbete genom denna enkät.

Sista redovisningsdag är 31 oktober 2025

Information om enkäten:

- Länken är unik för kommunen.
- Du kan pausa enkäten och fortsätta vid ett senare tillfälle. Svaren på frågorna sparas automatiskt.
- Flera personer kan bidra till att besvara enkäten. Via knappen "Spara och fortsatt senare" kan du spara dina svar och skicka en länk via mejl till nästa person.
- Du kan redigera svaren fram till och med sista svarsdatum. När du klickat på "Skicka" erbjuds en sammanfattning av svaren. Det går då fortfarande att redigera svar fram till och med sista svarsdatum.
- När enkäten skickats in blir den allmän handling och information i enkäten kan delas enligt offentlighetsprincipen.

Om du har frågor om enkäten är du välkommen att kontakta oss via mejl till:

minoriteter.stockholm@lansstyrelsen.se eller via telefon till:

Mia Nidesjö, Länsstyrelsen Stockholm (010-2231470)

Veronica Labba, Sametinget (0980-681 92).

Kartläggning av behov av service i förvaltningsområden för finska, meänkieli och samiska 2025

Frågorna i det här avsnittet avser efterlevandet av nedanstående lagkrav:

- 8,12 §§ Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
- 8, 12, §§ Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

De utvalda kartläggningsområdena utgår i tillägg till ovan även från:

- 8 kap. 12 b § och 25 kap. 5 a § skollag (2010:800)
- 8 kap. 5 – 6 socialtjänstlagen (2025:400)

1. **Har kommunen under 2025 kartlagt vilka behov som finns av service på det/de nationella minoritetsspråk som kommunen ingår i förvaltningsområde för?** Svartalternativ: Ja/Nej/Vet ej för följande områden:

- Förskola och annan pedagogisk verksamhet på nationella minoritetsspråk:
- Äldreomsorg på nationella minoritetsspråk:
- Service på minoritetsspråk i telefonväxel och reception:
- Ärendehandläggning på nationella minoritetsspråk
- Inom övriga förvaltningar och verksamheter, nämligen: (fritext).

2. **Motsvarar utbudet av service på nationella minoritetsspråk behoven inom nedan områden?**

Svartalternativ: Servicenivån motsvarar efterfrågan/Servicenivån är otillräcklig/Det finns ingen efterfrågan/
Utbudet av service har inte kartlagts/Vet ej. Svaren kan väljas för följande områden:

- Förskola på nationella minoritetsspråk
- Äldreomsorg på nationella minoritetsspråk
- Service på minoritetsspråk i telefonväxel och reception
- Ärendehandläggning på minoritetsspråk
- Personal som behärskar nationella minoritetsspråk inom övriga förvaltningar och verksamheter

3. **Har kommunens kartläggningsarbete genomförts i samråd med nationella minoriteter?**

Svartalternativ: Ja/Nej/Vet ej

4. **Redovisa hur kartläggningen har genomförts och vilka behov av åtgärder som identifierats. Ange om kartläggningsarbetet har inkluderat barn och unga.**

Svartalternativ: fritext

5. **Har kommunens genomförande av verksamhet som finansieras av statsbidraget för nationella minoriteter och minoritetsspråk påverkats av att statsbidraget har sänkts?**

Från och med första januari 2025 sänktes grundbeloppet enligt förordningen (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk från 660 000 till 565 000 kronor per år för kommuner som ingår i förvaltningsområde för ett av minoritetsspråken. Det särskilda bidraget till kommuner som ingår i två eller tre förvaltningsområden sänktes från 500 000 till 450 000 kronor per år.

Svartalternativ: fritext

6. Om ja på fråga 5: **Beskriv hur sänkningen av statsbidraget har påverkat verksamheten.**

Svartalternativ: fritext